

Uvodnik

Igor Gregori

Varnost je pač varnost!

Preveč boleče bi bilo, ko bi po končanem razstavnem dogodku novembra ponovno zaprli vhod v 'prepovedano mesto', čeprav bi bilo za Trst tako dejanje povsem navadno. Naj nas zato pristojni upravitelji nikar ne vodijo za nos!

Tako smo zapisali v uvodniku številke Novega glasa, ki je izšla 14. julija 2011. To je bilo obdobje, ko so prostore skladišča št. 26 preuredili zato, da bi jih namenili t. i. razširjenemu bienalu. To priložnostno potezo je skoval umetniški kritik Vittorio Sgarbi v sklopu svečanosti ob 150-letnici zedinjenja Italije. Dogodek je bil za Trst še prej kot zaradi gole umetniške razsežnosti (o kakovosti katere bi, resnici na ljubo, lahko razpravljali) pomemben zaradi lokacije same: po dolgi desetletni prepovedi so namreč občani lahko ponovno vkorakali v predel urbane okolja, ki je dejansko sameval in zato razpadal. Prav je imel nekdanji župan Dipiazza, ki je takrat predal štafetno palico nasledniku Robertu Cosoliniju, ko je izjavljal, da se je s to potezo dokončno podrl zid med Trstom in njegovim 'prepovedanim mestom'.

Bienale je šel kmalu mimo, v skladišču so nato priredili še nekaj razstav in drugih dogodkov, v bližnji Hidrodinamični centrali so se takrat tudi vrstile konference. Obe lokaciji sta bili dosegljivi z novo urejenim cestnim pasom, krak katerega je v eno smer vodil do mesta, v drugo pa do prometnice, ki pelje v Barkovlje. Dejstvo je, da je polagoma tudi ta predel, ki je ostal za pešce in vozila dstopen, polagoma izgubljal urejeno podobo in se spet poenotil z razpadajočo arhitektonsko podobo celotnega območja. Tržačani so vanj vedno bolj redko zahajali, območje je postalo zbirališče amaterskih in raznih tekačev, kolesarjev in drugih 'ciljnih skupin', ki so se v tamkajšnji odmaknjenosti čutili na varnem ... Podjetje Portocitta' je leta 2010 sklenilo z državo domeno dogovor za 70-letno koncesijo tamkajšnjega območja: podjetje so sestavljala bodisi gradbena podjetja bodisi bančne ustanove. Govor je bil, da bi v obsežen gradbeni načrt, ki bi korenito preoblikoval podobo starega pristanišča, vložili več kot milijardo evrov. Po ostrih polemikah med pristaniško oblastjo, dejansko upraviteljico območja, in podjetjem je lani prišlo do preobrata: na podlagi izgovora, da bi režim prostocarske cone pristanišča dejansko oviral kakršnokoli načrtovanje gradbenih posegov, je Portocitta' preklical dogovor, v perspektivnost katerega bi vsekakor gladko podvomili. Premočitnost oziroma trma pristaniške oblasti (ki jo vodi vse prej kot levičarka Marina Monassi) je vzbudila močno ogorčenje v županu Cosoliniju, ki je celo predlagal, naj se o namembnosti starega pristanišča izrečejo občani z referendumom. Šlo je za merjenje moči med občino in pristaniško oblastjo, ki ni privedlo do nobenega premika. Vse do nedavnega, ko je pristaniška oblast na podlagi svojih pristojnosti odredila zaprtje obeh vhodov v pristanišče zaradi varnostnih razlogov.

Od leta 2011 je dostopni predel starega pristanišča ostal za mesto tujek. To zato, ker smo tisti, ki smo pred tremi leti zadovoljni vkorakali vanj, zaman čakali, da se politika razjasni glede prihodnosti tamkajšnjega celotnega območja. Dejstvo je, da vsebuje vprašanje starega pristanišča kopico drugih vidikov, ki presegaajo njegove meje.

/ str. 2

Foto DP

Še o porazdelitvi sredstev Krčmarjevi računi

Racionalnost, preglednost in učinkovitost" je moto, v katerega so zapakirali porazdelitev sredstev za primarne organizacije. V nasprotju z nakazano usmeritvijo je javno izvajanje člana posvetovalne komisije, g. Iztoka Furlaniča, ki se je obregnil ob glasbeno šolo Komel: ta naj bi med leti 2009 in 2013 vknjižila 30.000 evrov manj iz naslova ostalih prihodkov. Upravitelji, tako meni Furlanič, so sami pridelali luknjo, za katero zdaj neupravičeno jamrajo pri deželni upravi. Ob pregledu omenjenih bilanc jasno izhaja, da je upad iz naslova ostalih prihodkov pogojen z nižjim številom vpisov - leta 2009 jih je bilo 401, leta 2013 pa 320 - in predvsem s hlapenjem ostalih javnih sredstev, ki jih je šola prejela iz Slovenije (-30%) in od goriške pokrajine (-50%). Ob tem je tudi jasno, da je manj zasebnih sponzorstev, saj so ravno zaradi tega športnim organizacijam podvojili prispevke, ne da bi podvomili o sposobnosti upraviteljev. Srž problemov je v tem, da redna dejavnost šole sloni prvenstveno na javnih prispevkih (dežela, matica in pokrajina), ki

niso bili v letih prilagojeni pozitivnemu razvoju šole in so se celo krčili. Žalostna je tudi ugotovitev, da so pri deželni komisiji spregledali konkretno finančno stanje glasbenih šol, ko so se odločili za rez po vedno enakem, pavšalnem proporcionalnem ključu: 70.000 evrov manj Glasbeni matici pomeni 21.000 evrov manj za Center Komel. Ta je bilanco 2013 končal s pozitivno nullo, nasprotno pa je Glasbena matica - kot najbrž edina manjšinska organizacija - v lanskem letu vknjižila 38.000 evrov pribitka na račun skoraj milijona evrov dotacije! To konkretno pomeni, da sta reza v popolnem nesorazmerju in da je na Komelu v igri eno delovno mesto. Center Komel je tako oškodovan in osmoljen, kljub temu da izpolnjuje v začetku navedene pogoje: z leti je ob istih oz. vedno manjših dotacijah razširil vzgojno ponudbo in prisotnost na območju, kar je kazatelj učinkovitosti naloženega denarja, izdatki so trenutno še v ravnovesju s prihodki in premoženjskim stanjem, kar kaže na racionalnost upravljanja, bilance pa so jasne in pregledne, zato je upravni odbor lahko začel postopek za javno priznanje šole. A očitno gre za račune brez deželnega krčmarja...

Upravni odbor SCGV Emil Komel

Nova zgoščenka

MePZ Lojze Bratuž je na Goriškem gradu predstavil svoj prvi uradni plošček

8

Pogovor

G. Dušan Jakomin ima za sabo 65 let duhovniškega življenja. Želimo mu še mnogo blagoslovljenih let.

10

Kako bo Janševo zaprtje vplivalo na slovenske volitve Faktor "Dob"

Petkovo dogajanje v Sloveniji, ko je večiti-sočlava množica pospremila za zapahe nekdanjega premierja in prvega moža slovenske desnice Janeza Janšo, bo na dogajanje v naslednjem mesecu še kako vplivalo. Ni namreč težko predvidevati, da se bo volilna kampanja v dobršni meri vrtela okoli zapora na Dobu. S političnega vidika prinaša Janšev zapor kar nekaj novih spremenljivk v slovenski politični prostor, in to v levi in v desni pol. Vprašanje sodstva bo, skupaj z vprašanjem novega vodje v SDS, ključna tema volilne kampanje. Pot na Dob se je spremenila v medijski dogodek, zaradi množične prisotnosti Janševih podpornikov, pa tudi zaradi medijskega pokrivanja. In predvsem s političnega vidika je šlo za potres in pretres slovenske politike. Na obeh straneh. Začnimo na levi. Težko se je izogniti občutku, da so številni predstavniki slovenske leveice komaj čakali na petkov dan. In to že več let. Tako so se znebili najmočnejšega nasprotnika. Janša je v Sloveniji politik, ki mu po karizmi najbrž nihče ne parira (morda je bil v preteklih letih na tem nivoju samo še Jančević v Ljubljani). In tukaj mislim na vse, kar karizma prinaša s sabo: povprečni volivec je do Janše težko ravnodušen ali celo racionalen. Povprečni slovenski volivec Janšo ljubi ali sovraži. Ja, tukaj lahko res govorimo o odnosu "odi et amo". Zelo polarizirajoče.

Dob, korak zmagi naproti za levico?

Levica se v vseh svojih številnih izraznih formah Janše boji. Zato je njegova izključitev iz predvolilne tekme, tako najbrž razmišljajo v levem polu, prednost. Janša je že 20 let nesporni vodja ne samo svoje stranke, ampak celotnega desno-sredinskega pola.

/ str. 13

Andrej Černic

Zaprte porodnišnice hud udarec goriški stvarnosti

O reformi bi se moral izreči tudi paritetni odbor

Čeprav je odločitev za zaprtje porodnišnice v Gorici, ki jo predvideva osnutek deželnega zakona o reformi zdravstva, utemeljena s številnimi razlogi in s strokovnim mnenjem operaterjev, ni mogoče skrivati razočaranja nad še enim udarcem Goriški in Gorici. Tudi zagotovilo, da bo deželna vlada iskala možnosti sodelovanja z bolnišnico v Šempetru, zveni dokaj medlo. Želeli bi si, da bi ta možna rešitev bila že vnaprej dogovorjena in definirana, preden se goriška porodnišnica zapre. A tega ni in morda že julija si bodo morale goriške družine same poiskati kraj rojstva svojih otrok. Slovenska skupnost si je že leta prizadevala za zagon čezmejne zdravstva in konkretnega sodelovanja med bolnišnicama v Gorici in Šempetru. Žal je bilo to pomembno področje vedno bojno polje političnih igrac obeh strani. Desnosredinska stran je na vse načine zavirala uveljavitev čezmejne zdravstva, tudi sedaj, ko župan Ro-

moli zahteva, da se hiša porodov uresniči na italijanski strani, je pa tudi res, da ima tudi leva sredina odgovornosti pri propadu čezmejne mobilne resonance in preselitve stare bolnišnice na sedanjo lokacijo. Zdravstvene preglednice na Goriškem pa imajo svoj izvirni greh v obstoju dveh bolnišnic v Gorici in Trzinu, kar ustvarja t. i. vojno revnino. Če nam odločitev deželnega odbora ni všeč, si moramo tudi priznati, da je bila krajevna politika slaba in neučinkovita, saj bi lahko bilo čezmejno zdravstvo že stvarnost, a ni bilo volje, kot je tudi danes ni jasno zaznati. Odločitev o zaprtju porodnišnice v Gorici pa ni edina negativna odločitev za goriško območje. Združitev goriškega zdravstvenega podjetja s podjetjem spodnje Furlanije je še dodaten udarec, ki briše goriško upravno in teritorialno identiteto ter avtonomijo. Ali je to nov korak političnega načrta, s katerim bo prišlo do razcefranja goriške pokrajine? Zelo verjetno, da je tako.

Kakšne pa so konkretne koristi takega postopanja, za sedaj nam ni še dano vedeti. Govorimo o reformah, kot da bi bilo že samo ime zagotovilo za uspešnost. To pa ni dosledno vedenje do občanov, ki pričakujejo predvsem boljše kakovost storitev. Slovensko skupnost tudi skrbi, kako bo z udeležanjem zaščitnih določil, ki jih je v prejšnjih mesecih začelo izvajati goriško zdravstveno podjetje. Spojitev v širši kontekst bo gotovo ošibila tipičnost našega območja in njegovega prebivalstva. Kako bo z dvojezičnimi napisi, ki so jih začeli nameščati tudi v raznih oddelkih? Izven seznama 32 občin to seveda odpade. Glede na to, da bo osnutek deželnega zakona o zdravstvu sedaj romal v deželni svet FJK, je nujno potrebno, da se glede omenjenih razlogov o tem izreče tudi nov paritetni odbor, ki pa še vedno pričakuje, da italijanska vlada imenuje svoje štiri predstavnike.

Pokrajinski tajnik SSK za Goriško
Julijan Čavdek

Gabrovec o dokumentu FJK o nasprotovanju daljnovidu Okroglo-Videm

"Dokaz spoštovanja in poslušnosti"

Sklep, ki ga je na zadnji seji osvojil deželni odbor o nasprotovanju načrtu daljnovidu Okroglo-Videm, je pomemben korak na poti nasprotovanja tako zasnovanemu načrtu. Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je zelo zadovoljen z odločitvijo deželne uprave. Sam namreč že od vsega začetka opozarja na negativne vplive take gradnje, ki bi bila škodljiva za ljudi, naravo in v popolnem neskladju z vizijo turističnega vrednotenja naše dežele. "Skupaj s kolegi iz večine venomer opominjam, da načelne izjave o izvajanju 'zelene politike' ne smejo ostati zgolj pobožne želje",

pravi Gabrovec. Deželni svetnik je o tej temi oktobra lani vložil tudi svetniško vprašanje, v katerem je med drugim pozival predsednico Dežele Serracchianijevo k spoštovanju pravic in glasu lokalnih skupnosti. Razumljivo je, da so prebivalci Benečije močno zaskrbljeni nad takim načrtom, saj bi njegova izvedba razblinila vse napore za turistični razvoj te čudovite pokrajine. O tem je tekla beseda tudi na čezmejnem tehnično-političnem srečanju javnih upraviteljev v Bovcu januarja letos. "Tudi ob tisti priložnosti sem potrdil svoje stališče in vso svojo podporo skupnosti, ki brani svojo zemljo."

S tem še ne pomeni, da smo proti razvoju, temveč to, da mora vsak dober upravitelj v iskanju razvoja iskati čim boljše in ne samo čim lažje pot. V tem smislu obstajajo za daljnovode koristni in pogumni primeri vkopavanja kablov", pravi Gabrovec.

Koprsko Odšel je zadnji primorski padalec

V četrtek, 19. junija, je na svojem domu na Sriminu v Kopru mirno preminil še zadnji primorski padalec, 93-letni Ciril Kobal, večkratni govornik v Škrbinu,

ki ga je med vojno za misije v Jugoslaviji izuril ISLD (M16) na Bližnjem vzhodu. Pogreb je bil v torek, 24. junija, na pokopališču v Kopru.

Pozitivna vest pa zadeva spomenik NOB v Idrskem pri Kobaridu. V sredo, 25. junija, so na njem odkrili dodatno spominsko ploščo z nekaterimi doslej zamolčanimi imeni. Med njimi je domači primorski padalec Ivan Volarič, tudi pripadnik ISLD. Ob 10. uri je bila maša za vse umrle partizane iz Idrskega v domači cerkvi, ob 11. uri pa slovesnost pred spomenikom.

S 1. strani

Varnost je...

Včasih se zdi pavšalno tehtanje med težo, ki bi jo Trstu prinesli visokodoneči gradbeni posegi (ti bi nedvomno poživili domala hiračo krajevno gradbeniško dejavnost), in suverenim koristenjem prostotcarinske cone (režim le-te je na predelu starega pristanišča še vedno prisoten), ki bi v zalivsko mesto s pravnjo

trgovsko režijo privabil zanimive investicije. Obe opciji – prvo bi lahko površno opredelili za kratkoročno, drugo pa dolgoročno – bi nedvomno zahtevali vlaganje ogromnih vsot denarja (ki ga danes še zdaleč ni na pretek!). Še zlasti pa bi se morali zamisliti ob dejstvu, da bi obe varianti zahtevali poglajbeno presojo dejanske razvojne perspektive Trsta, ki jo žal nekateri še vedno načrtujejo v dometu nekaj kilometrov, ne pa na podlagi nekega širšega razpona, ki bi zahteval temeljito

posodobitev prometnih in drugih povezav, predvsem pa korenite geopolitične spremembe krajevnih družbenih, gospodarskih in političnih kadrov. S simbolnega vidika je sočasnost zaprtja vhodov v staro pristanišče in napovedane prekinitve dejavnosti slovite trgovine Godina nadvse zgovorni glede družbenega in trgovskega stanja v zalivskem mestu. V pričakovanju pozitivnega razpleta bodo tako zapornice preprečile vstop v prepovedano mesto: varnost je pač varnost!

Minister Gorazd Žmavc se je mudil na obisku na Reki Za boljše sodelovanje je predlagal ustanovitev nove regije

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, se je 11. junija mudil na obisku na Reki. Srečal se je z reškim županom mag. Vojkom Obersnelom. Poudaril mu je, da je osrednji namen njegovega obiska na Reki vzpostavitev temeljev za nadaljevanje sodelovanja Hrvaške in Reke s Slovenijo na

doma v Bazovici v kulturno-informativni center, ki bo poleg kulturnih dejavnosti spodbujal tudi podjetništvo. Ob koncu pogovora je minister Žmavc županu Obersnelu predstavil tudi idejo, za katero se zavzema, in sicer za odprtje slovenskega konzulata na Reki. Reški župan je podprl vse predloge za sodelovanje kot

Košta Banković, in predsednik Sveta za slovensko narodno manjšino mesta Reka, Boris Rejec. Minister Žmavc se je v nadaljevanju obiska srečal s predstavniki gospodarstva o temi Sodelovanje na področju gospodarstva; priložnosti in izzivi na Hrvaškem. Poudaril je pomen gospodarskega sodelovanja, to je povečati, graditi na izkušnjah slovenskih podjetij v bolj razvitih delih zamejstva, kot so Avstrija in Italija, saj izmenjava takih izkušenj je most skupnega povezovanja in sodelovanja vseh. Na podlagi tega lahko pridejo do izraza ideje, pobude in neka nova kakovost in nastanejo skupna strategija in želeni cilji. S podjetniškimi projekti in s povezavo vseh v sodelovanju z EU Korakom bi se lahko razvil "Podjetniški inkubator".

Ob koncu obiska se je minister Žmavc srečal tudi s predstavniki slovenske narodne skupnosti z Reke in iz Primorsko-Goranske županije. Ministru so predstavili delovanje društev in želene cilje. Poudarek je bil tudi na učenju slovenskega jezika v reški osnovni šoli kot dopolnilni pouk. Tudi reški župan Obersnel je ob srečanju s ministrom Žmavcem spremljal tudi predsednik Slovenskega društva Bazovica, Zvonimir Stipetić, predsednica Društva EuroKorak, Marijana

različnih področjih. Kot prioritete je podčrtal gospodarstvo in turizem ter spodbujanje izmenjave študentov. Da bi bilo sodelovanje čim bolj kakovostno in v luči financiranja iz skladov EU, je minister predlagal vzpostavitev nove regije, v kateri bi bili središča Koper, Trst, Celovec in Reka. Mestno upravo na Reki je pozval, naj podpre zamisel o preoblikovanju Slovenskega

tudi prošnjo za pomoč pri oblikovanju baze podjetnikov slovenskega rodu. Pohvalil je izjemno dobro delovanje slovenske narodne manjšine. Pokazal je veliko volje in razumevanja za nadaljnje sodelovanje s Slovenijo. Ministra Žmavca so na sprejemu pri županu spremljali tudi predsednik Slovenskega društva Bazovica, Zvonimir Stipetić, predsednica Društva EuroKorak, Marijana

Povejmo na glas

Obsodba Janše avtogol Slovenije

Nobenega dvoma ni, da je vloga Ustavne sodišča izjemno pomembna, toda nekatere njegove odločitve kažejo, da se lahko tega pomena povsem ne zaveda. Zdi se, da obravnava posamezne primere ločeno od širšega pogleda na stanje v državi, ločeno od pogleda, ki naj ustrezneje in koristneje opredeli tisto, česar siceršnje institucije niso storile. Tu se velja spomniti na nepremičninski zakon, ki ga je Ustavno sodišče zavrglo, potem ko so se, tako rekoč, vsi državljani že lotili urejanja svojih zemljiških knjig. Predvsem pa je bil s tem ovržen zakon, ki je eden od redkih, če že ne edini, ki predstavlja reformo. Brez reform bremena krize ni mogoče zmanjševati, in ker je bila reforma preprečena, Sloveniji polagoma ne bo preostalo drugega kot razprodaja premoženja in skokovito zadolževanje. Nedvomno večji spodrslija sodišča seveda predstavlja obsodba Janeza Janše oziroma zavrnitev njegovega priziva. Tu je šlo v še večji meri za neupoštevanje stanja v državi, ki se zadnje čase v vse ostriši obliki kaže kot nepomirjeno nasprotje med t. i. eno in drugo stranjo, med enim in drugim delom narodovega telesa. Nikakor namreč ni mogoče zakrivati dejstva, saj ga zlahka prepoznavajo tudi zunanji opazovalci, da je Slovenija zdrsula v tisto območje notranje delitve, ki ni več dvostrnost, ampak dobesedna razklanost. Razklanost, ki je ideološke narave in, to se ve, s tem od vseh možnih konfliktov daleč najbolj razdiralna. Da gre za ideologijo, priča skoraj ob-

sedeno obujanje dogodkov iz druge svetovne vojne in po njej, s čimer se Slovenija vrača sedem desetletij nazaj, ali z drugimi besedami: iz sedanjosti in prihodnosti dobesedno v preteklost. In kadar je temu tako, so praktično vse energije usmerjene v notranji boj, za skupno razmišljanje o reševanju trenutnih in prihodnjih problemov ni volje. Kriza se lahko ob pogledu na takšno državo le zadovoljno smehlja, saj bo njene dobrine črpala nemoteno ter jo učinkovito spodkopavala. V tem okviru je gospodarski uspeh popolnoma nemoten in to bodo čutili državljani z upadanjem življenjske ravni. Navedenega upadanja je bila pred kratkim že deležna naša narodna skupnost v Italiji z napovedjo izdatno zmanjšanih prispevkov. Obsodba voditelja opozicije je potemtakem napaka, ki bi jo Ustavno sodišče lahko preprečilo, pa tega ni storilo in tako se bo notranja zaostritev še stopnjevala. Upamo, da ni preveč črnogleda slutnja, da utegne dokončna obsodba Janeza Janše razdiralen ideološki spopad podaljšati v prihodnja leta ali celo desetletje in odveč je pojasnjevati, kaj to pomeni za Slovenijo. V vsej tej zgodbi zadnjih nekaj let desna sredina gotovo ni bila brez pomanjkljivosti, toda veliko nepopustljivost velja pripisati levi sredini, ki zelo slabo prenaša vladavino druge strani. A vse bi se dalo urediti s krvavo potrebnim notranjim sporazumom, ki bi Slovenijo končno rešil ideoloških klešč in ji oživil napol pokopano prihodnost.

Janez Povše

Pogovor / Astrid Del Ben

V Italijanski uniji si želijo prevetritve

V nedeljo, 29. junija 2014, bodo na sporedu volitve v izvršne organe Italijanske unije, ki deluje v Istri, na Reki ter še v nekaterih drugih hrvaških mestih. V sam vrh krovne organizacije italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem letos kandidirata tudi Astrid Del Ben in Gianclaudio Pellizer, in sicer v sklopu pobude "La Svolta CNI" (Preobrazba v italijanski narodni skupnosti). Del Benova in Pellizer se potegujeta za mesti predsednika izvršnega sveta UI oziroma predsednika UI. Njihova pobuda La Svolta CNI se predstavlja kot prevetritev oziroma pomladitev izvršnih organov Italijanske unije, ki jih volivci izbirajo vsaka štiri leta. Astrid Del Ben smo na polovici junija obiskali v Kopru, kjer ima sedež njeno računovodsko podjetje, ter ji zastavili nekaj vprašanj v zvezi z njenim družbenopolitičnim angažmajem.

Zakaj ste se odločili, da kandidirate v sam vrh UI?

Predvsem zato, da volivcem ponudim alternativo. Pred štirimi leti je bil namreč statut UI spremenjen prav pred samim začetkom volilne kampanje. Na glasovnici sta bili zapisani imeni predsednika in predsednika izvršnega sveta in volivci so lahko izbirali le med tema, kar se nam ne zdi demokratično. V opozicijo tistim, ki vodijo UI že celih dvajset let, se je izoblikovala nova lista, ki je tedaj zbrala 43% glasov volivcev.

Kaj to pomeni? Porazena lista je torej dobila 43% svetovalcev? Da, ampak sistem je ostal nespremenjen, saj reforme niso bile narejene na vseh področjih, ki bi jih bilo treba spremeniti. Ostali smo torej opozicija, tako so nas imenovali, sami pa se še danes imamo za različno misleče posameznike. Ne moremo namreč sprejeti prav vsega, kar predlagajo v skupščini. Nekateri stvari je treba predhodno pretehtati, kar se ne dogaja pogosto. Demokracija je seveda lepa beseda, vsi poznamo njen pomen, še daleč pa smo od tega, da jo udeležimo.

Vi ste torej kandidatka za predsednika izvršnega sveta UI?

Da, kandidat za njenega predsednika pa je Gianclaudio Pellizer. Sedaj je predsednik Skupnosti Italijanov v Rovinju. Opcija, ki je sedaj na volji v UI, se namreč tako ali drugače obnavlja celih dvajset let. Posamezniki si med seboj le izmenjujejo funkcije.

Kako poteka te volitve?

Potekajo v sklopu skupnosti Italijanov, ki so razpršeni v Istri, na Reki in v nekaterih krajih na Hrvaškem. Na ta dan se volijo tudi sveti in skupščine posameznih skupnosti Italijanov.

Kje torej vidite možnost neke prenove? Katere so stvari, ki vam niso všeč in ki bi jih radi spremenili?

Predvsem to, da postane vodenje UI, ki v tem trenutku razpolaga z več kot petimi milijoni evrov letno javnega denarja, nekoliko različno. Po našem sedanjem delovanju ni transparentno, kakor bi mar-

sikateri član pričakoval. Res je, da njena skupščina vse stvari izglasuje in sta torej oba predsednika s tem krita. Določene stvari pa še vedno niso transparentne in do podatkov ni tako lahko priti, čeprav imaš po statutu kot član skupščine to pravico. Poleg tega je v vseh telesih UI preveliko birokracije, za zasedanja skupščine dobimo po 5 cm debelega gradiva. Ljudje smo zaposleni in vsega ne

moremo pregledati. Nekateri skupnosti so tudi zelo oddaljene od sedeža, le-ta je na Reki, njegova podružnica je v Kopru, imenuje se Urad Evropa. V njem se ukvarjajo predvsem z evropskimi projekti. Tudi njegov utorj bi bilo treba po našem spremeniti. Gre za samostojno enoto s svojim statutom, za katero bi radi, da postane bolj tesno povezana z reško "centralo". Slovenska zakonodaja namreč dovoljuje, da imajo tuja društva v Sloveniji svoje podružnice. Bolj smiselno in racionalno bi torej bilo, da bi UI, ki ima sedež na Reki, imela svojo podružnico v Kopru. Tako bi bili vsi pod eno streho, brez dvojnega knjigovodstva in vsega, kar spada zraven. Koprski pisarna bi morala tako v svoje delovanje vključevati tudi druge skupnosti na območju, da bi le-te postale bolj dejavne v Uniji. Vemo, da se je treba pri evropskih projektih veliko angažirati, veliko pa je seveda tudi denarnih sredstev, ki bi tako bila na razpolago.

Kako poteka kampanja prepričevanja volivcev?

Na FB-profilu objavljamo svoje programe, seveda v italijanskem jeziku. Gre za interne volitve, ki pa imajo velik odmev. UI velja namreč za zastopnika Italijanov in ima neposreden stik z Italijo, tudi na podlagi meddržavnih in mednarodnih dogovorov. Volitve so seveda pomembne. Po uradnih podatkih nas je članov 37 tisoč. Vsak voli, kar je zelo pomembno in demokratično. Letos je vse skupaj še veliko boljše. Vsak kandidat je namreč lahko izbran samostojno.

So po vašem ljudje v italijanski narodni skupnosti res pripravljeni na spremembe?

Da, seveda. Pred štirimi leti, ko smo se prvič predstavili kot protikandidati, smo dobili 43% glasov, zato o tem ne more biti dvoma. Kot novonastala skupina seveda nimamo toliko političnih izkušenj, v tem času pa smo se okrepili in našli novih moči.

Ste nov obraz v manjšinski politiki?

Glede kandidatur za vodilne položaje prav gotovo. Štiri leta sem bila del drugače misleče opcije v

skupščini UI, tako da nekaj izkušnje sedaj že imam. Bila pa sem tudi šest let voditeljica Skupnosti Italijanov Pasquale Besenghi degli Ughi v Izoli. Poznam njene šibke točke, pa tudi njene potrebe.

S čim pa se poklicno ukvarjate?

S knjigovodstvom in računovodstvom. Imam dvajsetletno prakso, v skupščini UI pa sem že velikokrat opozarjala na določene nepravilnosti tudi na tem področju, predvsem kar se tiče bilanc, rednih poročil, posebno glede delovanja Ura Evropa v Kopru. Žal so nekatere nepravilnosti šle dalje in bile sprejete.

Kakšne bodo vaše prve poteze, ko boste izglasovani?

Začeli bomo s spremembami statuta. S Pellizerjem sva mnenja, da je funkcija predsednika UI nepotrebnost. Vsako društvo ima funkcijo predsednika skupščine, ki je po zakonu odgovorna oseba in vodi ter predstavlja društvo. Poenostavili bomo poročila, izobraževali bomo mlajše kadre, poskrbeli bomo za referenta za skupnost, ki jih je vseh skupaj 52. Njihovi predsedniki so neprofesionalni, nimajo honorarjev, so pa materialno in kazensko odgovorni. Vsi nimajo znanja na vseh potrebnih področjih, vodijo društvo pa je danes postalo kot voditi podjetje. Potrebovali bomo tudi koga, ki se bo ukvarjal z

našimi nepremičninami. Teh imamo v lasti veliko in veliko veljajo, torej je treba zanje poklicno skrbeti. Z eno besedo, vlagali bomo v človeške vire in njihovo izobrazbo. Pritegniti moramo mlade, ki so se zaradi nekaterih dinamik oddaljili od politike. Vzgojili bomo tudi nove liderje, ki naj nas zamenjajo, ne po dvajsetih letih, ampak po dveh mandatih.

Sta funkciji predsednika UI in predsednika izvršnega sveta UI honorirani?

Načeloma sta honorirani. Sedanji predsednik izvršnega sveta UI ima redno plačo po Pisarni Evropa v Kopru, medtem ko ima predsednik UI na Hrvaškem stolček v parlamentu, kar mu ne dovoljuje plače. Ima pa službeni avto in svojega soferja.

Ste za ohranitev ali odpravo tega?

Kot sem že povedala, bomo odpravili samo figuro predsednika UI. S Pellizerjem sva namreč podjetnika in nisva odvisna od dohodkov UI.

Zakaj pa potem vseeno kandidirate Pellizerja za njenega predsednika?

Ker to za sedaj predvideva statut UI. Unijo pa nameravamo peljati po poti razvoja, katerega vizija je postati postopoma neodvisni od javnih prispevkov ter tako zaživeti bolj avtonomno in dostojanstveno.

Kako boste spletali sodelovanje?

UI že dolga leta sodeluje z Ljudsko univerzo iz Trsta (UPT). To sodelovanje je za nas ukoreninjeno in zgodovinska osnova. Unija sedaj nima stikov s samoupravnimi narodnimi skupnostmi na slovenski obali, treba jih bo navezati. Pod njenim okriljem delujeta Središče za zgodovinske raziskave (CRS) v Rovinju in tudi založniška hiša EDIT na Reki, ki izdaja dnevnik La voce del popolo in ostali tisk v italijanskem jeziku.

Kaj pa mednarodni projekti?

Te vodi že omenjena Pisarna Evropa v Kopru, ki deluje samostojno od UI na Reki ter drugih skupnosti, zato jo želimo bolj povezati v sodelovanje z njimi.

Primož Sturman

Števerjan / Ob 23. obletnici osamosvojitve matične domovine

"Včasih je treba veslati proti toku"

V petek, 20. junija, je pod košato lipo na Terpinovi domačiji na Klancu v Števerjanu ob zvokih trobente spet zaplapolala slovenska zastava. Zdravljica je privabila lepo skupino ljudi iz Goriške in Tržaške ter bližnjih krajev Slovenije na prireditve, ki jo je ob 23. obletnici osamosvojitve matične domovine Republike Slovenije organizirala Konferenca za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa v sodelovanju s Krožkom Anton Gregorčič, Svetom slovenskih organizacij, z Veterani vojne za Slovenijo in Združenjem za vrednote slovenske osamosvojitve. Slavlje je vodil in povezoval sam gostitelj, Marjan Terpin, ki je v začetku tudi napovedal, da bodo

Drago Štoka

nekateri gostje prišli kasneje, ker so popoldne bili na Dobu, kjer so pospremili Janšo v zapor. Županja Franka Padovan se je zahvalila družini Terpin za pobudo in za zgled slovenstva, predsednik SSO Drago Štoka pa je poudaril, da je praznik ob rojstnem dnevu Slovenije, kot ga prirejajo v Števerjanu, nepogrešljiv. Rojstvo slovenske države "smo si priborili s trdom in krvjo", je dejal. "Janša in taki kot on so preprečili, da bi še bili pod rdečo zvezdo". Zato je Štoka resnično zaskrbljen, ker se matica obnaša kot "država brez prava". Janša "naj vztraja, je junak, ki se bo končno zapisal v našo narodno zgodovino... Bog

Damijan Terpin

naj mu da srečo in moči, da bi srečno izšel iz te preizkušnje". Predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič je povedal, da je prepotoval ves svet, a nikjer - "niti v Ljubljani" - ni našel toliko domoljubja in ta-

naj mu da srečo in moči, da bi srečno izšel iz te preizkušnje". Predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič je povedal, da je prepotoval ves svet, a nikjer - "niti v Ljubljani" - ni našel toliko domoljubja in ta-

pesmi, ki so jih zapeli Fantje izpod Grmade pod vodstvom Bogdana Kralja; o skladbah in sami skupini je nekaj misli izrazil Marko Tavčar.

Letošnja slavnostna govornica je bila nedavno izvoljena evropska poslanka Patricija Šulin. "Dan državnosti je čudovit praznik,

Boris Pleskovič

praznik vseh, ki v srcih nosijo ljubezen do domovine". Pred 23 leti "smo dokazali, da z odločnostjo, pogumom in z vizijo lahko dosežemo tudi tisto, kar se je vsem okrog nas zdelo nemogoče. Samostojno državo Slovenijo". Bistvenega pomena je bilo, da smo se skozi zgodovino oblikovali kot samostojen narod z lastno kulturo, da smo ohranjali svoj nacionalni teritorij. "Pred tistimi usodnimi odločitvami, mrzlega dne, decembra leta 1990, si večina ni upala sanjati, da bo naša država dosegla samostojnost in da bo že tako kmalu postala članica EU".

Slovenske državljanke in državljani, slovenski ljudje, rojaki doma, v zamejstvu in po svetu, "se strinjamo okrog ene točke: da je slovenska država naš največji dosežek v zgodovini". To je skupni dosežek, ki bi moral biti vedno v ospredju. "Žal sta Slovenijo močnejše kot druge države prizadele gospodarska in finančna kriza, ki sta dodatno razgalili vse sistemske slabosti, nako-

pičene v tem obdobju ali prenesene iz prejšnje nedemokratske ureditve". Država je v zadnjih petih letih močno zaozerala z gospodarskimi ukrepi, zamujeno bo treba nadoknaditi. Žal je v naši lepi in preljudi domovini veliko narobe, "predvsem na področju pravosodja". Proces proti Janši je po mnenju Patricije Šulin politično montiran. "Obsojen je bil za nekaj, kar pravzaprav ne on sam ne mi, ki smo bili tam, in najbrž tudi vi, ki ste tukaj, ne vemo". To "ni pravna sodba, tako se v pravnih in demokratskih državah ne sodi". Ob odhodu v zapor je ostal "pokončen, trden in z vero v sebe in

Marjan Terpin

vse nas", da bo ob izpustitvi deloval še naprej "za dobrobit lepše, boljše in bolj pravične Slovenije". Na lepem briškem večeru pred kresno nočjo "nazdravimo pogumu vseh, ki so prvi sprejeli odgovornost za plebiscitno odločitev, ljudi, ki ne obupajo, ki so pogumni, ustvarjalni, predvsem pa, ki čutijo za svojo domovino". Zato "bodite blagoslovljeni vsi, ki v srcu dobro mislite", je sklenila evropska poslanka.

Tudi Damijan Terpin, ki je pozdravil prisotne v imenu stranke Slovenska skupnost, je bil pod močnim vtisom dogodkov na Dobu. Danes je "žalosten dan za Slovenijo", je dejal. "Zdi se mi, da ni normalna država, kjer se enega najbolj zaslužnih mož za to, da Slovenci po 1400 letih sploh imamo državo, pošilja v zapor za nekaj, za kar pravzaprav nihče ne ve". Kljub temu spoštuje to državo. "In ker jo ljubimo, si bo-

Patricija Šulin

mo prizadevali, da bomo to stanje spremenili". Spremembe se v demokratičnih državah zgodijo na volitvah. "Drugi načinov ni. Volitve so čas, ko ljudje odločajo, ko se demokracija izraža na najbolj pristen način. Prepričan sem, da bodo ljudje v Sloveniji končno sprevideli, da ta država potrebuje spremembo, da se enkrat za vselej rešimo pritiskov, montiranih političnih procesov, strahu, groženj in da živimo normalno s polnimi pljuči. To si Slovenci zaslužimo". Slovenci v Italiji imamo svojo stranko. "Kljub temu da smo vedno trn v peti vsem, stranka še naprej živi, še

naprej izvoli svoje predstavnike, še naprej smo trn v peti vsem". Prepričan sem, je še dejal Terpin, "da bo tudi v Sloveniji večina spoznala, da je včasih treba veslati proti toku, da je treba povedati stvari takšne, kakršne so, in na dolgi rok pravica resnica plačata". / DD

Fantje izpod Grmade, dir. Bogdan Kralj

Večerne vaške kateheze

Zavajanje s televizijskimi poročili

Na našem Krasu imamo marsikaj zanimivega. Ena od zanimivosti je tudi ta, da naše gospe popoldne zelo rade gledajo TV-novele. Ker se te ponavljajo, v glavnem vedo, kakšen bo konec, zato največkrat ob gledanju televizije zadremajo. To popoldansko dremukanje pa jim kviri spečnost, da ponoči ne morejo spati, zato gledajo televizijo, kjer so vse tiste, velikokrat zelo pikantne oddaje. O vsem tem me rade poučijo. Za to je navadno čas po večerni maši kar na cesti. To so naše "kraške kateheze", ki se nanašajo na vsebino slišane po televiziji, še zlasti ko je govor o Cerkvi, grešnih duhovnikih, "žleht" nunah, pokradenem denarju, mafijskih povezavah s kardinali itd. Priznam, da ob takšnih "katehazah" marsikaj izvem, kar bi gotovo nikoli ne izvedel, pa ne zato, ker bi me ne zanimalo, ampak predvsem zato, ker teh nočnih televizijskih oddaj ne gledam. Sicer pa o tem nisov govorili samo ponoči, ampak so se nekateri časopisi čez mero razpisali, da bi ovekovčili "svežo" novico in zopet Cerkvi nekaj naprtli na grbo. Tako se je začelo tudi prejšnji teden. Na Irskem so odkrili množična grobišča otrok. V greznici okoli 800 otroških okostij... Na otrocih so preizkušali cepivo za živali! Mirno in spoštljivo sem vse to

poslušal, malo spraševal, one pa so kar dalje kričale druga čez drugo, glasno, kot pač Primorci znamo, mahale z rokami, tako da so voznički, ki so vozili mimo, gledali, kaj se pravzaprav pred cerkvijo dogaja, ali je mogoče to ženska "barufa" nad neboljznim župnikom ... Enkrateno do-

krščanskega pogreba zmetale nune. Otroci so bili nastanjeni v posebnem zavodu in stari do devet let. Bili so sirote. Domnevajo, da je takšnih grobnic na Irskem več. Novica je vrgla v svet lokalna zgodovinarica Catherine Corless. Novica je zaokrožila svet, vrgla slabo senco na Cerkev in odkrita

Zgodovinarica Catherine Corless

godek! Mene pa je še isti večer tako preganjala radovednost, da sem malo potipal levo in desno, celo za Dublin sem pogledal avionski let iz Benetk, da bi šel tja gor in malo več povprašal znanca, saj jih imam kar nekaj, kaj je dejansko s to zadevo. Potem pa kmalu dobim sporočilo s taknole vsebino: v mestecu Tuam na zahodu Irske so odkrili greznično jamo z 800 trupelci. Tja naj bi jih brez

je bila zopet ena negativna plat delovanja cerkvenih struktur. Do tu vse lepo in prav. Vendar dogodil se je preobrat. Ni dobro minil niti teden, ko je lokalna zgodovinarica Catherine Corless to novico že popravila. Pravi, da nikoli ni dejala, da so bila trupla otrok odvržena/dumped! Otroci so bili žrtve lakote in revščine tistega časa. Njen cilj je bil le, da bi tem otrokom postavili spomenik.

Na Irskem je bila navada, da so otroke pokopavali v skupne grobnice, še zlasti če so umrli po sirotišnicah ali zaradi izhiračnosti. Tudi naša pokopališča so svojčas imela del, rezerviran za otroke.

Znanec mi je sporočil, da do 8. junija 2014 posmrtnih ostankov 800 otrok ni še nihče videl. Menda res obstaja neka grobnica, ki je bila preurejena za pokopavanje ljudi in je bila najprej greznica, vendar je do omenjenega datuma še niso odprli, zato niti ne vedo, kdo je v njej pokopan. Skupinskih otroških grobnic je na Irskem veliko. Navadno so označene. Po raziskavah ge. Corless ji je manjkalo okrog 800 mrtvih otrok, do teh podatkov pa je prišla po mrtviških knjigah in jih je neodgovorno pripisala omenjeni grobnici.

Novica na Irskem sploh ni povzročila veliko šuma, več ga je po drugih delih sveta, še zlasti tam, kjer komaj čakajo, da povedo kaj pikantnega o Cerkvi. Svet je zopet nasledel zgodbi in tako bo marsikdo, ki ni poučen, kako je dejansko s to zadevo, širil laži in si mislil svoje. Kdor pa vsaj malo razmišlja, lahko spozna, kako prefinjeno znajo nekateri poslati v svet zrežirane novice, da potem zavajajo poslušalce, bralce in televizijske gledalce. Vse to pa na škodo vere.

Ambrož Kodolija

Dobrodelna akcija

Otroci nas potrebujejo

Slovenska karitas je začela dobrodelno akcijo *Otroci nas potrebujejo*, ki je namenjena zbiranju materialnih in finančnih sredstev za pomoč socialno ogroženim otrokom s šolskimi potrebščinami. Dobrodelna akcija bo potekala med poletjem do začetka novega šolskega leta.

Stroški za septembrski prihod otrok v osnovno šolo so za mnoge starše preveliko breme, ki ga sami ne zmorejo. Starši samo za enega osnovnošolca na začetku šolskega leta potrebu-

V mesecu maju so v akciji *Pokloni zvezek* osnovne šole in vrtce povabili k zbiranju zvezkov za socialno ogrožene otroke. Odzvalo se je 275 osnovnih šol in 115 vrtcev. Otroci so za svoje vrstnike prispevali že več kot 25.000 zvezkov in 125 kompletov tempera barvic. Poleg svojega prispevka so priložili tudi lepo misel, sporočilo ali sliko za vrstnike v stiski. Zbiranje šolskih potrebščin se bo po šolah nadaljevalo do konca šolskega leta. Ob tem se pri Karitas iskreno zahvaljujejo več

kot 1.300 učiteljem in več kot 400 vzgojiteljem za pripravljenost in spodbudo učencev in otrok k solidarnosti.

Čez poletje Slovenska karitas vabi k pomoči ljudi odprtega srca, ki lahko prinesejo nove, velike črtaste zvezke ali tempera barvice na

najbližjo Karitas ali darujejo finančna sredstva za pomoč otrokom na transakcijski račun: Slovenska karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: SI56 0214 0001 5556 761, sklic: 3620, namen: Otroci nas potrebujejo.

Zbrana sredstva in zvezke bo Karitas avgusta razdelila socialno ogroženim družinam s šolo-obveznimi otroki. Neposredna pomoč bo uresničena v obliki paketov šolskih potrebščin ali v obliki bonov oz. naročilnic za nakup delovnih zvezkov in šolskih potrebščin.

Družine v stiski se po pomoč glede šolskih potrebščin lahko obrnejo na najbližjo Karitas v župniji oz. na škofijske Karitas v Celju, Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Novi Gorici in Murski Soboti. Njihovi kontaktni podatki so objavljeni na www.karitas.si.

Imre Jerebic
generalni tajnik
Slovenske karitas

Zbiramo šolske potrebščine za 12.000 otrok v stiski

Zahvala za 25 let dela za vero in narod

Predstavniki SSO pri g. Karlu Bolčini

Duhovniško poslanstvo je kljub kriznim časom nezamenljiva stvarnost za našo narodno in širšo skupnost. Še posebno v tako hudih časih, ko je za mnoge posameznike in družine vse manj trdnih opor, predvsem na socialnem in duhovnem področju, je vloga Cerkve in duhovnikov nezamenljiv svetilnik. Zato so se goriški predstavniki Sveta slovenskih organizacij želeli zahvaliti letošnjemu

srebrnomašniku, dekanu in župniku v Štandrežu g. Karlu Bolčini. Ob besedi zahvale so mu podarili tudi koš domačih dobrot. Predstavniki SSO Albert Devetak, Julijan Čavdek in Bernard Spazapan so ga pozdravili v imenu deželne predsednika SSO Draga Šoke in pokrajinskega predsednika Walterja Bandlja. V kratkem pogovoru so se z dekanom Bolčino dotaknili stanja v slovenskih župnijah na Goriškem ter

spregovorili o pastoralnem delu, pri katerem se je treba soočiti z zahtevnimi izzivi, ki jih prinašajo velike družbene spremembe in dolga kriza. Zelo pomembno je pri tem, da pomoč pri pastoralnem delu nudi msgr. Renato Podbersič, ki se je aktivno vključil v cerkevno, pastoralno in tudi društveno življenje naše skupnosti. V prihodnje pa bo vedno bolj pomembno sodelovanje s slovenskimi organizacijami in društvi, še posebej s tistimi, ki delujejo na vzgojnem področju.

jami in društvi, še posebej s tistimi, ki delujejo na vzgojnem področju.

Bovec / Razstava podob v cerkvi Device Marije

Dobre sadove preteklosti nedvomno rojevajo svetinje, slabe pa zablode

Dana Ivančič, katehetinja, voditeljica Tolminske karitas in prejemnica občinskega priznanja bovske občine, je v maju prijetno presenetila z razstavo podob v cerkvi Device Marije v Bovcu. Pripravila jo je v okviru kulturne dejavnosti Društva ARS. V dolgih letih zbiranja se je nabralo neprimerno več gradiva (okoli 7 tisoč podob), kot ga je bilo treba za eno razstavo, na kateri je bilo okoli 1200 podob. Izkušnje kažejo, da "romajo" te stvari počasi med starino, postopoma pa med smeti ali v ruševine, kot se je to dogajalo v Posočju, ko so se vrstili potresi in so se morali ljudje seliti iz hiš le z najbolj nujnimi stvarmi. Zato so taki zbiratelji zlata vredni, saj ohranjajo ne-

precenljiv del narodne kulturne in duhovne dediščine, ki so korenine trdne rasti današnjega rodu. Brez le-teh bi stalo marsikaj na majavih nogah. Ni veliko mladih, ki začetijo že v rani mladosti zavest in potrebo po spoštljivem odnosu tudi do duhovne dediščine in za njeno ohranjanje in razvoj tudi kaj naredijo. Morda se je podzavestna odločitev Ivančičeve za zbiranje začela že na obisku pri neozdravljivo bolni mami v bolnišnici; mami je podoben podaril bolniški duhovnik. Ta podoba je vzbudila v njej misel, da so te "sličice" blagoslovljene in nosijo v sebi tudi blagoslov in duhovno življenje. Jsko zgodbo njenih prvih lastnikov. Največ domačih podob je bilo v starih molitvenih knjigah. Pri iskanju podob v molitveniku naletimo še na mar-

sikatero duhovno spodbudo, ki je v njem zapisana, in tako se drugo z drugim družijo v novo duhovno bogastvo in spoznanja. Tudi tista ljudska in učena modrost, zapisana na podobah, je nova spodbuda za zbiranje in zapisovanje teh misli. Že oče Dane Ivančič je bil zbiratelj. Delo v italijanskem rudniku v Rablju mu je omogočilo, da je prišel do Katoliškega glasa, ki je bil v Jugoslaviji prepovedan; hranil ga je in ga posojal najbolj zaupnim prijateljem, zanimive članke pa je shranil. Ko je v Sloveniji začela izhajati Družina, je bila tudi ta nekaj dragocenega in vredna zbi-

ranja. Diktatura je bila taka, da ne bi bilo nič čudnega, če bi oblast nadomestila prepovedala ta tehnik. Tako se je podobna zbirateljska žilica prenesla še na njeno sestro Vlasto in hčerki Barbaro in Moniko, ki je razstavo nazorno predstavila; obe se na svoji strokovni poti dotikata tudi slovenske kulturne in du-

hovne dediščine. Vse čutijo veliko spoštovanje do božjepotnih in drugih podob ter redkega verskega tiska; zdi se jim nekaj grešnega, če bi zavrgli te stvari.

Gospa Dana je dobila vse več vpogleda v te male dragocenosti in rešila pred pozabo podatke še z obiskovanjem in zbiranjem pričevanj starejših ljudi z njihovih romanj v "starih

časih".

Tako je ostalo v spominu romanje Bovčanov na Sv. Višarje leta 1903 zaradi požara, v katerem bi lahko pogorel ves kraj, tako hitro je namreč veter širil ognjene zublje. Pogorelo je sedemdeset hiš, ki so imele večinoma lesene strehe. V zahvalo, da ni bila tragedija še večja, so od takrat Bovčani skupinsko romali na Sv. Višarje vsako leto. To tradicijo so pred leti zopet obudili, ko je zavel nekoliko bolj demokratičen slovenski veter. Dobre sadove preteklosti nedvomno rojevajo svetinje, slabe pa zablode. Poleg podob je bila na panojih predstavljena v cerkvi še Jezusova življenjska pot, razstavljena pa so bile tudi podobice duhovnikov, ki so službovali na Bovškem, okoli 150 svetnikov in dosedanjih papežev.

MM

Žale, LS 15.6.2014.

Dan krivde in sprave

Judovski mislec Max Scheler v delu O večnem v človeku že leta 1921 po bolečih ranah Evropejcev v prvi svetovni vojni žalosten opozarja na nujnost vrednot za življenje družbe in ugotavlja, da je Evropa odrinila duhovnost, kar označuje kot "bankrot krščanstva" in propad moralnih temeljev. Ostaja je le tehnična organizacija "z lastno logiko svojih kupcij, svojega blaga, svojih strojev, svojih metod in tehnik, zdaj tudi industrijske vojne, torej tudi njenih moralnih strojev". Nadaljuje, da se je ta civilizacija stvari in tehničnih postopkov popolnoma razvezala "vsake višje duhovne enotnosti, ki bi temeljila na družbeno priznani duhovni moralni avtoriteti". Ta civilizacija je opustila "najvišjo zapoved ljubezni do Boga" in duhovno prepustila poljubnosti posameznika, skupnost za to ne skrbi več, zato ne ve, iz česa bo živela. Po njegovem le krščanska načela zagotavljajo življenje skupnosti s spoštovanjem osebe, upoštevanjem mej in ranljivosti človeka, subsidiarnosti in vzajemnosti.

Kaj bi rekel judovski mislec šele, če bi doživel še drugo svetovno vojno z njeno uničevalno strastjo, holokavstom nad njegovim in številnimi drugimi narodi ter vse vojne in revolucije z množičnimi pomori, vključno s slovenskim do danes? In če bi

nas spremljal v današnji čas, ko je narod razdeljen in kot da ni več vrednot. In če imajo Judje zid žalovanja in spomenik žrtvam Yad Vashem ter park hvalečnosti vsem, ki so reševali žrtve, Slove-

nija še vedno slavi zločince in povečuje njihove simbole. Za razliko od Judov pa nas je doletela še hujša narodna tragedija. Najprej smo podobno kot Judje izgubili cvet svojega naroda, ki ga niso iztrebili tujci, pač pa lastni ljudje. Izgubili smo sledi za pobitimi, ni niti seznamov imen in niso še znani vsi kraji zločinov. Dogodilo se je celo, da so že pokopana telesa izgrebli iz kraja počitka ter jih odvlekli neznano kam. Še hujše je, da smo nasilno izkoreninili slovensko krščansko izročilo in vrednote iz narodovega življenja in jih prepustili poljubnosti posameznikov. Kdo bo zdravil pohabljen narodovo dušo in omogočil razcvet njegovega življenja? A naš problem je še hujši: ne le vrednotno, tudi tehnično nismo več sposobni obvladovati sami sebe. Besede nimajo več svoje teže, dogovori ne veljajo, po javnih občilih se plazijo zlovese sence, ki hočejo vse izničiti in ugonobiti. In neodgovornost ustvarja nove žrtve, množico revežev, ponižanih in žalostnih, kot pravi Saša Lendero. Zato Dan krivde, odpuščanja in sprave v trajen spomin na največjo narodovo nesrečo v junjskih dneh leta 1945 in opomin, da naj se Slovenci zbudimo. Kot je zapisal Orlando Figes v 800 strani dolgi pripovedi o spletu okoliščin ruske revolucije in jo poimenoval tragedija ljudstva, so neodgovorni Slovenci v preteklosti in danes povzročili žrtve revolucije in vojne ter vse drugo socialno in politično gorje Slovenec do danes.

Ta dan je opomin vsem, kam nas zapelje maščevanje. Nečloveška usoda žrtv nam govori iz brezen, jam in drugih prikritih koščkov slovanske zemlje o trpljenju, smrti, pa tudi o odpuščanju in spravi in nam narekuje dolžnost spomina. Desetletja so zabrisali njihov spomin. Njihova žrtve nam ni le nerazumljiv splet človeške hudobije, pač pa lahko tudi upanje za novo in zavestno ohranjanje človeškega dostojanstva in svobode ob poklonu njihovi žrtvi. Tudi prvim kristjanom je bil spomin na pričevalce priznanje njihove žrtve in spodbuda živim za zvestobo življenju, svetosti in pravičnosti. Ali je v nas še kaj te človeške dostojnosti, ki je lahko kvas slovenskega naroda?

V Južni Afriki je Nelson Mandela iz afriškega izročila U'buntu, ki pravi, da smo "ljudje ljudje po drugih ljudeh", izpeljal pravni proces. To njegovo načelo izraža pripadnost človeštvu in človeškosti in vsebuje tri prvine: 1. Biti človeški, kar pomeni priznati človeškost s tem, da priznamo človeškost drugih na temelju, da vzpostavimo spoštljiv človeški odnos do vsakogar. 2. Če in kadar si soočen z odločilno izbiro med bogastvom in ohranitvijo življenja drugega človeškega bitja, potem se odločaj za ohranitev človeškega življenja. 3. Tretja 'maksima' pa je globoko vpeta v tradicionalno afriško politično filozofijo in pravi, da kralj dolguje svoj status, vključno z vsemi pooblastili, povezanimi s svojim statusom volji ljudi pod njim. Se pravi: oblast je namenjena ljudem in mora skrbeti za ljudi, ne pa pasti samega sebe. V tem duhu in v duhu krščanstva je v 27-letni ječi dozoreval Nelson Mandela ter tako očičen in okrepljen z voljo stopil pred Južnoafričane ter jih spodbudil k politični kulturi, ki je prinesla pravne procese. Duhovne vrednote, politična volja in osebni zgledi so krepili politično voljo in pravne komisije. Odločilna pa sta bila zgled in žrtve samega predsednika Mandele, škofa Desmond Tutuja in drugih. Podobno so komisije na Severnem Irskem na krščanskih vrednotah nudile duhovno oporo pravemu procesu, pripravljenosti za vživljanje v žrtve ter odločenosti za nenasilno urejanje, priznanašanje, potrpljenje, vdanost in žrtvovanje lastne sebičnosti skupnim ciljem. Ali smo sposobni te duhovne zrelosti in državniške volje, da začnemo novo življenje tudi mi? To je naš dolg do žrtv, ki se jih spominjamo, obenem pa tudi naš dolg do prihodnjih rodov, ki jim bomo le tako dali podlago za svobodo in upanje.

Janez Juhant

Jutranja homilija papeža Frančiška dne 5. junija 2014

Kristjani, ki so z eno nogo v Cerkvi, z drugo pa zunaj nje

Cerkev ni toga, ampak je svobodna, je dejal papež Frančišek pri homiliji, ki jo je imel dne 5. junija med jutranjo mašo v kapeli Doma sv. Marte. Poudaril je tri skupine oseb, ki same sebe imenujejo kristjani: uniformisti, alternativci in izkoriščevalci. Ti Cerkev nimajo za svoj dom. Zanje je hiša, ki jo imajo v najemu.

V današnjem evangeliju beremo o Jezusu, ki moli za Cerkev in Očeta prosi, naj med njegovimi učenci ne bo razdorov in preprirov. Papež je tako homilijo začel s poudarkom na edinosti v Cerkvi. Mnogi namreč govorijo, da so v Cerkvi, a v resnici so z eno nogo notri, z drugo pa še vedno niso vstopili. Tako ohranjajo možnost, da so na obeh krajih: znotraj in zunaj. Za te ljudi, je pojasnjeval papež Frančišek, Cerkev ni njihova hiša, je nimajo za svojo, ampak jo imajo v najemu. Nekatere skupine vzamejo Cerkev v najem, a je nimajo za svoj dom, je zatrdil in pokazal na tri skupine kristjanov.

V prvi skupini so tisti, ki želijo, da bi v Cerkvi bili vsi enaki. Imenovali bi jih lahko "uniformisti". "Uniformnost. Togost", je dejal papež. Ti ljudje so togi. "Nimajo tiste svobode, ki jo daje Sveti Duh. Pomešali so tisto, kar

je Jezus oznanjal v evangeliju, s svojo doktrino, svojo doktrino enakosti. Jezus pa ni nikoli hotel, da bi Cerkev bila toga. Nikoli. Tole pa, zaradi te svoje drže, nikoli ne vstopijo v Cerkev. Pravijo si kristjani, pravijo si katoličani, a njihova toga drža jih oddaljuje od Cerkve".

Druga skupina so tisti, ki so vedno imeli svoje lastne predstave in niso hoteli, da so enake Cer-

Tudi tile imajo eno nogo zunaj Cerkve. Tudi zanje Cerkev ni njihova hiša. Na določeni točki jo najamejo". V Cerkvi so obstajali od vsega začetka. Pomislmo na gnostike, ki jih apostol Janez ostro obsoja. Pravijo, da so katoličani, a imajo svoje ideje, imajo alternativo. S Cerkvijo ne delijo tiste poti, ki ji je lastna.

Tretja skupina so tisti, ki si pravijo kristjani, a ne vstopijo v srce

kvenim. Imajo alternativo. So alternativci. "Vstopim v Cerkev, a s to idejo, s to ideologijo", je pojasnjeval Frančišek. "Tako je njihova pripadnost Cerkvi delna.

Cerkve. So izkoriščevalci, iščejo koristi. Hodijo v Cerkev, a zaradi osebne koristi in na koncu v Cerkvi opravljajo svoje posle. "Poslovneži", jih je označil papež.

"Dobro jih poznamo. Bili so že od vsega začetka". Spomnil je na čarodeja Simona, na Ananijo in Safira. Ti so izkoriščali Cerkev za lastno korist. Videli smo jih v župnijah ali škofijah, verskih skupnostih; ti so "dobrotniki" Cerkve. "Sopirijo se, da so dobrotniki, in na koncu, pod mizo, sklepajo lastne posle. Tudi tile Cerkve ne čutijo kot lastne matere, kot svoje. Jezus pa pravi: Ne! Cerkev ni toga. Cerkev je svobodna".

V Cerkvi je veliko karizem. Obstaja velika raznolikost oseb in darov Svetega Duha, je nadaljeval papež. Gospod nam pravi: Če hočeš vstopiti v Cerkev, naj bo zaradi ljubezni, da boš dal vse svoje srce, ne pa zaradi lastnih zadev in v svojo korist. Cerkev ni hiša za najem. Cerkev je dom, kjer se živi, je kot lastna mati. Po Frančiškovih besedah to seveda ni lahko, kajti skušnjav je veliko. Edinstvo v Cerkvi, edinstvo v različnosti, v svobodi, v velikodušnosti ustvarja samo Sveti Duh, to je njegova naloga. Sveti Duh ustvarja ubranost v Cerkvi. Edinstvo Cerkve je ubranost. "Vsi smo različni, nismo enaki, hvala Bogu, sicer bi bilo kot v peklju", je pripomnil. "In vsi smo poklicani k poslušnosti Svetemu Duhu". Ravno ta poslušnost je po Frančiškovih besedah tista krepost, ki nas bo rešila pred togostjo, pred tem, da bi v Cerkvi postali alternativci ali izkoriščevalci. "Poslušnost Svetemu Duhu", je ponovil in dodal, da ravno ta poslušnost spreminja Cerkev "iz hiše v najemu v lastno hišo".

Kratke

Spomenik vsem padlim v 20. stoletju na območju Lokev

V soboto, 14. junija, je v organizaciji veteranov vojne za Slovenijo, KS Lokve in župnije Lokve na Lokvah nad Novo Gorico potekala slovesnost farnega zavetnika sv. Antona Padovanskega, obenem sta bila odprta in blagoslov spomenika padlim v vojnah na tem območju v 20. stoletju. Slovesnost je ob domačem župniku Adolfu

Šavlju in župniku iz Grgarja Eugenu Gantarju vodil vojaški vikar msgr. dr. Jože Plut, ki je bil tudi glavni govornik. Besedilo je pripravila pastoralna asistentka Silvestra Sadar, ki je za dodatne informacije na voljo na e-naslovu: silvestra.sadar@mors.si.

Poletni tedni duhovnosti

V gibanju POT pripravljajo tedne duhovnosti za dijake, študente, izobražence, mlade pare, zakonce, družine in druge odrasle. Rdeča nit letošnjih tednov je Znamenje.

Razpored tednov duhovnosti in dnevo zbraniosti:

1. teden od 6. do 13.7., dijaki, vodita Tomaž Kodrič in Vinko Lapajne.
2. teden od 13. do 20.7., dijaki, vodita Slavko Rebec in Cvetko Valič.
3. teden od 20. do 27.7., študentje in izobraženci; vodijo Tomaž Kodrič, Primož Erjavec in Alan Tedeško.
4. teden od 27.7. do 3.8., dijaki; vodijo Jože Pegan, Marko Kos in Jože Pacek.

5. teden od 3. do 10.8., dijaki; vodijo Jože Jakopič, Rafko Klemenčič, Sandi Skopin in Danilo Kobal.

Mladi pari od 10. do 13.8., vodi Slavko Rebec; v nedeljo ob 19. uri do srede do 13. ure

Družine, zakonci in drugi odrasli:

- I. vikend od 21. do 24.8.; vodita Rafko Klemenčič in Milan Stepan.
- II. vikend od 28. do 31.8.; vodita Lojze Milharčič in Danilo Kobal.

Začetek vikendov v četrtek ob 17. uri do nedelje dopoldan. Za otroke sta poskrbljena varstvo in program. Za to delo organizatorji prisočno vabijo prostovoljce-ke.

Sklepno srečanje bo na Sveti Gori, 24. avgusta 2014. "Bodimo pozorni na znamenja, ki nas kličejo, odpirajo za tisto VEČ, kar nam želi Kristus podariti tudi v letošnjem poletju. Sprejmimo ta Božji predlog!", pravijo prireditelji tednov duhovnosti.

Prispevek za teden duhovnosti je 65,00 evrov. V gibanju Pot se zavedajo stiske mnogih družin. Zato bodo družinam, iz katerih prihaja več mladih na tedne duhovnosti, omogočili manjši prispevek: za drugega člana 45,00 evrov, za tretjega pa 30,00 evrov.

Zbiranje denarne pomoči za poplavljenе v Bolgariji

Konec prejšnjega tedna so zaradi obilnega deževja severovzhod Bolgarije prizadele močne poplave, ki so zahtevale tudi smrtne žrtve. Najhuje je v mestu Varna, Veliko Trnovo, Gabrovo in Dobrich, kjer je bilo tudi razglašeno izredno stanje. Voda je odnašala vse – pohištvo, hiše, avtomobile ... V Bolgariji so poplave skupaj prizadele preko 30.000 ljudi.

Na Slovenski karitas so namenili 5.000 evrov lokalni Karitas v Bolgariji za najnujnejšo pomoč prizadetim in sedaj zbirajo sredstva za pomoč za poplavljenе v Bolgariji. Svoj dar lahko posredujete na:

Slovenska karitas
Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana,
TRR: SI56 0214 0001 5556 761
Namen: POPLAVE BOLGARIJA
Šklic: SI00 624

Koda namena: CHAR, BIC banke: LJBASIZX

Zbrana sredstva bodo uporabljena za pomoč, ki jo bo izvedla Karitas v Bolgariji. Predstavniki Bolgarske Karitas so se že odpravili na najbolj prizadeta območja in začnajo s pomočjo prizadetim. V prvi fazi bodo pomagali z najnujnejšo pomočjo (voda, hrana, odeje idr.), v drugi fazi pa pri dezinfekciji in obnovi hiš.

Kratke

26. junija argentinski čudež pod goriškimi lipami

33 slovenskih maturantov iz Argentine, Roj abiturientov srednješolskega tečaja (RAST XLIII), ki so osem let vsako soboto obiskovali slovensko osnovno šolo in nato slovenski srednješolski tečaj Marka Bajuka v Buenos Airesu in Vojka Arka v Bariločah, bodo kmalu na enomesečnem obisku v Sloveniji. Tudi letos bodo spoznavali naše zamejstvo. Na Goriškem in Tržaškem bodo preživeli dva dni. Iz Rima bodo prileteli v četrtek, 26. junija, dopoldne, čez

dan bodo obiskali Brda in po grebenu in kavernah Sabotina v spremstvu zgodovinarja Renata Podbersiča pobje spoznavali sledove prve svetovne vojne ter del soške fronte z razdejani, ki so prizadela te kraje. Nato si bodo ogledali Gorico in slovenske sledove v njej.

V večernih urah bodo protagonisti novega "srečanja pod lipami" v Kulturnem centru Lojze Bratuž, ki ga v skupnem sodelovanju prireja slovenski hram in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič. Večer, ki bo ob 20.30 na odprtem pod lipami, bodo sooblikovali sami maturanti, ki se bodo predstavili s krajšim programom poezij in proznih tekstov, glasbe in pesmi, ter njihovi trije voditelji, ki jih spremljajo v Sloveniji, in sicer Mirjam Mehle, Tatjana Modic in Milan Magister. Z njimi se bo Erika Jazbar pogovorila o slovenskem utripu pod Južnim križem, zavesti, jeziku, kulturnem delovanju, domovih, tečajih, duhovnikih in argentinskih slovenskih škofoh.

V petek, 27. junija, bo skupina mladih na Tržaškem. Obiskali bodo Repentabor, mestno središče in Miramar, se srečali z mladimi zamejci in institucionalnimi predstavniki v Mavhinhah ter se popoldne kopali v Sesljanu, kjer se bo zamejsko dvodnevje tudi končalo. Obisk argentinskih slovenskih maturantov v naših krajih je v organizaciji Knjižnice Dušana Černeta iz Trsta.

Prof. Lojzki Bratuž so iskreno voščili ob 80. rojstnem dnevu

Predstavniki slovenskih organizacij, ki delujejo v sklopu Kulturnega centra Lojze Bratuž, so obiskali slavljeno prof. Lojzko Bratuž, ji voščili in ji podarili šopek rož ter slovensko pesem.

S pisnim voščilom in čestitkami sta se pridružila še deželni predsednik SSO Drago Štoka in pokrajinski predsednik Walter Bandelj. Slavljenci, neutrudni slovenski javni delavki, kulturni

ustvarjalki, zvesti delavki v našem vseslovenskem narodnem prostoru in večletni predsednici deželnega sveta SSO, sta zaželela še veliko nadaljnjih ustvarjalnih, plodnih in zdravih polnih let.

Prijetno kresovanje v Selcah

V soboto zvečer, 21. junija, je tradicionalni čarobni svetoivanski kres spet zagorel v Laškem. Pred 60 leti so kres pripravljali v severnem mestnem predelu Tržiča pod železniško progo, v kraju Mandrija; takrat je tam bilo še veliko Slovencev in ta del ni bil tako pozidan, kot je sedaj. V zadnjih desetletjih je društvo Jadro začelo obnavljati to lepo tradicijo v Laškem najprej v kraju Križada nad Polačami. Zadnja leta pa, da bi predvsem starejšim osebam olajšali prihod na prizorišče te tradicionalne svetoivanske prireditve, prirejajo kresovanje v Selcah skupaj z društvom Tržič, in sicer v parku, kjer so vsako leto "šagre" in društveni prazniki. Ob najdaljšem dnevu v letu se tu srečujejo Slovenci iz Laškega in radovedni italijansko govoreči krajani. Na letošnjem kresnem večeru sta pozdravila občinska odbornika za kulturo iz Ronk in Tržiča, Riccardo Aviani in Paola Benes. Sodeloval je tudi mladi harmonikar Mihael Lavrenčič iz Doberdoba, ki je udeležencem obogatil večer s prijetnimi zvoki in narodnimi napevi. Tudi letos so na kresovanju, po ogledu posebne komisije, nagradili najlepše venčke iz poljskega cvetja. Prva nagrada je šla v Štarancan, druge in tretje sta bila deležna dva mlada iz Ronk. / Karlo Mučič

Pozdrav poletju s koncertom Oliverja Dragojevića

Morje, poletje in ljubezen v pesmih žive legende

Na dan, ko imajo v marsikateri državi "praznik glasbe", 21. junija, je na velikem dvorišču Kulturnega centra Danica na Vrhu Sv. Mihaela v sklopu projekta Kras@event@Carso ter v sodelovanju s številnimi ustanovami in društvi (med njimi Kulturni dom Gorica, KC Bratuž, SKGZ, SSO, ZSKP, SZKD, Glasbena matica, SCGV Komel, Kulturni dom Nova Gorica in seveda KD Danica) nastopil legendarni dalmatinski pevec Oliver Dragojević, eden najbolj popularnih in priljubljenih ne le na Hrvaškem, temveč v vsem slovenskem prostoru, skupno z vestimi in zanesljivimi glasbeniki skupine Dupini.

V imenu prirediteljev je nekaj sto zbranih ljudi najprej nagovoril ravnatelj Kulturnega doma

foto dpa

Igor Komel; povedal je, da sodelovanje z Dragojevićem, ki zna vedno navdušiti, traja že petnajst let. Koncert na Krasu pa ima poseben vsebinski pomen, je dodala predsednica upravnega odbora

šole Komel Mara Černic. Pri-sotne je pozdravila tudi sovo-denijska županja Alenka Florenin, ki je vsem zaželela prijeten dalmatinsko-kraški večer. Kulturni hrvaški pevec, ki uspešno poje

že več kot štirideset let, je tudi na Vrhu - na klaviature, kitaro in tudi harmoniko - s svojim razpoznavnim glasom in z nespremenjenim šarmom očaral občinstvo ter resnično navdušil tako starejše kot mlajše poslušalce. Eni in drugi so namreč glasno in zavzeto peli njegove hite najrazličnejših zvrsti, od polke in valčka prek sambe do rocka in drugih oblik sodobne popularne glasbe. Starejšim se je ob glasbi, ki jih je spominjala na mlada leta, morda tudi orosilo oko, mlajši pa so tudi kaj poplesali, ko so poslušali velike uspešnice, kot so *Galeb i ja*, *Skalinada*, *Oprosti mi pape*, *Moj lipi anđele*, *Vjeruj u ljubav*, *Tko sam ja da ti sudim*, *Kad mi dođeš ti* itd. Čudovito Cesarico, ki jo med drugim radi pojejo na goriški srednji šoli, je Dragojević zapel celo dvakrat, mladim zaploskal in rekel: "Svaka vam čast!"

Pred koncertom je bilo na sporedu druženje ob degustaciji tipičnih kraških pridelkov z naslovom *Pozdrav poletju*, ki ga je Konzorcij Collio Kras priredil v gostilni Devetak.

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Glasbeni popoldan v Doberdolu

Odlična mlada violinista

Organizaciji društva Hrast in Otroškega pevskega zbora Veseljaki je v soboto, 21. junija, potekal v Doberdolu glasbeno obarvan popoldan. Domači publiki sta se predstavila

Simon Gerin

Aleš Lavrenčič

dva mlada talenta: violinista Simon Gerin in Aleš Lavrenčič. Oba sta svojo glasbeno pot začela na glasbeni šoli E. Komel v Doberdolu s prof. Frančiškom Tavčarjem, nadaljevala pa sta v Gorici pod mentorstvom prof. Jurija Križniča. Aleš Lavrenčič se je lansko leto vpisal na akademski študij violine na višjem konservatoriju J. Tomadini in pravkar končuje 1. letnik akademskega trienija. Zato je na koncertnem popoldnevu predstavil izpitni program za prestop v 2. letnik. 11-letni Simon Gerin pa se bo čez teden dni preizkusil na mednarodnem tekmovanju mladih glasbenikov v Povolettu, kjer se bo iz-

brani komisiji predstavil z Auberjevim in Komarowskim stavkom. Omenjeni nastop je tako gojencu služil kot preizkusna generalka; res je izrazito in dovršeno odigral obe skladbi. Suvereno je muziciral in lepo oblikoval melodične linije.

Izpod prstov violinista Aleša Lavrenčiča pa smo na koncertu prisluhnili Bachovim skladbam in Tartinijevemu ter Viottijevemu koncertu. Z njegovega loka je izžarevala energija, prežeta z muzikalčno in prefinjeno igro. Samozvestno in mojstrsko je koncertiral, saj je bil že večkrat na-

grajen na državnih in tudi mednarodnih tekmovanjih. Na klavir sta učenca spremljala prof. Neva Klanjšček in Hilarij Lavrenčič. Na koncu je publika, med katero je bilo opaziti tudi novega doberdobskega župana Vizintina, nagradila oba gojence z bučnim ploskanjem.

Zadnji večer Snovanj 2014

Pod cerkvenim obokom

Večer Glasba pod cerkvenim obokom je v sredo, 18. junija, v cerkvi sv. Martina v Sovodnjah ob Soči sklenil niz koncertov Snovanja 2014, ki sta jih organizirala SCGV Emil Komel in Arsatelir pod pokroviteljstvom pokrajine in kar petih občinskih uprav (Gorica, Sovodnje, Krmin, Nabrežina in Zagorje). Šlo je za že tradicionalni koncert sakralne glasbe, ki je tokrat prvič potekal v Sovodnjah; cerkev je bila polna, navzoča sta bila tudi županja Alenka Florenin in g. Renato Podbersič. Gojenci so nastopili z različnimi instrumenti; v svetem prostoru so imeli levji delež - poleg orgel, "kraljice glasbil" - godala in flavte. Poseben angelski čar pa je pod akustičnimi oboki imel najbolj popoln med instrumenti - človeški glas. Večer je uvedel prav zbor, in sicer OPZ Emil Komel; vodila ga je Damijana Čevdek Jug, na flavto sta ga spremljali Ivana Gerin in Svetlana Della Vedova, na orgle pa Elisabetta Cavaleri. Stadenovo Simfonijo so zaigrali flautistki Jana Stekar in Valentina Tomadoni ter violinistka Anna Vitale in čelist Samuel Vitale. Samuel Zavadlav pa je na koro, ob

foto dpa

orglanju Neve Klanjšček, na violino izvedel stavek iz Bachovega koncerta v a-molu BWV 1041. Mali godalni kvartet pod taktirko Noemi Cristiani je pred prezbiterijem zaigral Ravelovo Pavane, violinist Simone Sette pa stavek Händlove sonate. Jure Bužinel je na harmoniko izvedel Händlovo Sarabando in znano Bachovo Toccato v d-molu, Manuel Persoglia pa Bartonov Preludij in fugo v a-molu. Na prečno flavto sta ob spremljavi pianistke prof. Neve Klanjšček zaigrali vsaka po dva biserčka iz Bachovih sonat Svetlana Della Vedova in Ivana Gerin. Večer so sklenili zvoki flavte in harfe, in sicer duo Neža Faganelj-Ana Kristina Klančič. Pred njima pa se je na koro s svojim čudovitim mezzosopranom - ob orgelski spremljavi Elisabette Cavaleri - res izkazala Tatjana Devetak.

(fotografije na www.noviglas.eu)

Vrtec Čira čara / Konec projekta Hiša pravljic

Malčki so se izkazali kot pravljicarji

Otroci sovo-denijskega vrtca Čira čara so se izkazali kot pravi pravljicarji. V mesecu maju se je končal tematski sklop "Skrita pravljica", med katerim so otroci poleteli na krilih domišljije v pravlično deželo in prinesli nazaj izvirno pravljico.

Projekt je otrokom sovo-denijskega vrtca ponudil Družinski center Hiša pravljic; vodila ga je pravljicarica in vzgojiteljica Martina Šolc s pomočjo vzgojiteljic Irene in Mojce. Projekt z jezikovnega področja

je obsegal obširen razvoj dejavnosti, ki so pripomogle k razvijanju jezikovne, književne in knjižnične vzgoje. Otroci so z zanimivimi dejavnostmi pridobili osnove jezikovnega sistema slovenskega jezika, ob literarnostetskem doživljanju besedil so razvijali pozitiven odnos do književnosti in širili svoj koncept knjige.

Pod mentorstvom pravljicarke Martine in vzgojiteljic, ki sta otrokom dali potrebno znanje na zabaven in igriv način, so otroci pri vodeni dejavnosti dali

duška ustvarjalnosti in začeli pripovedovati svojo pravljico. Vse se je začelo s pravličnim plakatom, ki ga je Martina narisala, da bi otroke motivirala

in si izmislil delček pravljice. Otroci so bili zelo ustvarjalni in se kar niso hoteli ustaviti: bili so kot ognjeniki, namesto ognja so "bruhali" pravljice.

Vzdušje je bilo zelo prijetno in ozračje je bilo nabito s pozitivno energijo. Otroci so med seboj zelo dobro sodelovali. Drug drugemu so pomagali, svetovali in popravliali, če se jim je zdelo kaj narobe. Zdelo se je, kot da so na delovnem sestanku.

Ko je bila zgodba napisana, so se na naslednjem srečanju preizkusili še kot ilustratorji. Narisali so krasne risbe in pravljice je bilo konec.

pri "iskanju" pravljice. Na njem so bile skrite kartice s pravličnimi elementi: princ, kraljica, čarovnica, čarobno ogledalo itd. Vsak otrok je poiskal kartico

Od 4. do 6. julija med Borovci

Števerjanci so predstavili Festival v Trgovskem domu

Predsednik in tajnica Števerjanskega društva F. B. Sedej, Filip Hlede in Katja Dorni, sta v ponedeljek, 23. junija, v poznih popoldanskih urah predstavila letošnji 44. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2014. To je manifestacija, s katero radi posredujejo zanimanje za tovrstno glasbo, pa tudi za lepote in zanimivosti Brd.

Letošnji Festival bo potekal od petka, 4., do nedelje, 6. julija. Je tekmovalnega značaja, doslej se je prijavilo 22 ansamblov: od teh eden prihaja iz zamejstva, eden pa iz bližnjega Gornjega Cerovega. Vsaka od skupin bo odpela dve pesmi: eno iz zakladnice narodno-zabavne glasbe, druga pa mora biti izvirna, prvič izvedena na Števerjanskem odru. Prva dva večera se bo dogajanje v Borovcih ob glavnem vaškem trgu začelo ob 20. uri; v nedeljo pa, ko bodo nastopili najboljši ansambli prvih dveh večerov, ob 17. uri. Strokovno komisijo vodi predsednik društva Filip Hlede, poleg njega bodo strokovnjaki iz Slovenije, Avstrije in Italije, in sicer Anja Burnik, Mihael Corsi, Bertl Lipusch, Denis Novato, Alen Ojinger, Patrick Quaggiato in Igor Podpečan. Komisijo za besedilo pa

bodo sestavljali Nadja Roncelli, Janez Dolinar in, v imenu prirediteljev, Martina Valentinčič. Napovedovalca bosta Tjaša Hrobat in Andrej Hofer. Polno podporo je članom društva, ki imajo res živahno in razvejeno dejavnost, izrazila tudi županja Franka Padovan. "Si ne moremo predstavljati Števerjana brez Festivala!", je dejala. Briška vas je namreč daleč naokrog znana ne le po dobri briški kapljici, slovenski besedi in kulturi, temveč tudi zaradi odmevne glasbene prireditve. "Kot občina smo zelo ponosni na to, pa tudi jaz osebno, saj sem s Festivalom živela kar nekaj let in še živim, pa čeprav v drugačni preobleki..." Po-

vedala je, da sedaj sedi tri dni v prvi vrsti kot županja, še najraje pa bi bila članica organizacijskega odbora, kot je to bila veliko let. "Tam sem se čutila bolj operativna, bolj doma..." Tudi zato je članom društva zagotovila, da je s srcem in dušo z njimi, ter jih spodbudila k vztrajnosti. "Vedno bomo ob strani tistim, ki delajo za kulturo", še toliko bolj, ker je to "prireditve, ki združuje". Predsednik Hlede se je zahvalil Narodni in študijski knjižnici, ki jih je gostila za predstavitve v Trgovskem domu. Pozdravil je Walterja Bandlja, predsednika Sveta slovenskih organizacij za Goriško, krovne organizacije, ki je ena izmed glavnih po-

krovitelj pobude. Društvo Sedej, ki se lahko ponaša s svojim 60-letnim delovanjem, ima več skupin: mešani zbor, otroški zbor, mladinski krožek, dramsko družino, glasilo Števerjanski vestnik (ki med drugim povezuje briške rojake po svetu). Vse te skupine delujejo vse leto, "prav tako vse leto pripravljamo Festival". V primeru slabega vremena bo festival potekal v velikem šotoru (10 x 25m), ki ga je dala na razpolago Zveza slovenske katoliške prosvete. Velik šotor bo tudi na vaškem trgu: v njem pa bodo gostom na razpolago enogastronomске specialitete. Za ozvočenje bo tudi letos skrbel "domači strokovni mojster" Vasja Križmančič, sceno pa bo narisal Aleksander Starc. Festival bo veljal tudi kot predizbor za Alpen

Grand Prix, ki poteka v Meranu (festival, ki združuje najboljše ansamble iz Avstrije, Nemčije, Švice, Italije in Slovenije). "Tudi to daje našemu Festivalu ugled". Vsega tega bi gotovo ne bilo brez pokroviteljev in prostovoljcev dela številnih članov društva: "Žrtvujemo veliko našega prostega časa; ko pa v nedeljo zvečer vidimo nastop zadnjega ansambla, je ves napor poplačan". Kot je med drugim povedala Katja Dorni, ki je prebrala imena nastopajočih ansamblov, jih je 11 na 22 "starjih", saj so že nastopili v Števerjanu. "Očitno se pri nas dobro znajdejo in se zato tudi radi vračajo, kar nam je v čast". / DD

Končna prireditev vrtca Sonček v Gorici

Veselo ob spoznavanju sveta

so ob veliki kartonasti roki predstavili program petih prstkov, ki predstavljajo pet obravnavanih tem (palec - to sem jaz, kazalec - moja družina, sredinec - to je moj vrtec, prstanec - moje mesto, mezinček - moja država). Ob njih so zapeli in zaplesali pesmice, izštevanko in himno vrtca Sonček. Ob koncu jih je ples Pot okoli

so pa zapeli v slovenščini, hrvaščini, italijanščini in angleščini. Vzgojiteljice so udeležence prireditve povabile, naj prispevajo za vrtce Mo-beta kindergarten and nursey v Gambiji v Afriki, ki je vključen v projekt. Gledalci so bili velikodušni, saj se je nabrala kar lepa vsota denarja. Tiste otroke, ki bodo prihodnje leto prestopili šolski prag (deset jih je), so učiteljice nagovorile, jim dale darilce in sliko v spomin na ta brezskrbna leta. Predstavnici staršev Sara Bresciani in Elisabetta Leghissa sta se zahvalili vzgojiteljicam za lepo doživetje in jim podarili fotoaparate. Otroci so se nato poslali na zakuski, ki so jo pripravili starši. Ob koncu šolskega leta si bodo mali cicibani iz vrtca Sonček tudi letos pridobili častno mednarodno priznanje "strpen vrtce". / IK

Ko se bližajo počitniški dni, šolarji raznih šolskih stopenj radi prikažejo na javnih prireditvah svoje dosežke. Malčki iz vrtcev, ki navadno celo leto obravnavajo neko temo, le-to pogumno predstavijo pred presrečnimi starši, nonoti ..., ki se raznežijo na takih priručnih srečanjih. Tako lepo, toplo prireditev so 4. junija na šolskem dvorišču pripravili otroci vrtca Sonček pod materinskim vodstvom učiteljice Mojce, Vesne, Lucie in Katerine, pa še pomočnic Emilie in Sere. Letos obiskuje vrtce Sonček v ulici Max Fabiani v Gorici 55 otrok, od teh je kar 23 malih, zato imajo učiteljice res polne roke dela. V letošnjem letu so si za otroke zamislile sodelovanje pri mednarodnem projektu Pomahajmo v svet. K le-temu je vrtce pristopil že lani in letos ga je uspešno nadaljeval. Pri njem sodelujeta dve skupini otrok: veliki - Zvezdice, ki so povezani z Dječjim vrtcem z Ičić v Opa-

tiji na Hrvaškem, in srednji - Sončki, ki so povezani z vrtcem Biba čara iz Radeč na Slovenskem. Pri celotnem projektu sodelujejo vrtci iz Slovenije (12), Madžarske (1), z Malte (1), iz Litve (6), Brazilije (1), Norveške (2), Švedske (1), Argentine (1), Hrvaške (6), Gambije (1), Kanade (1), Slovaške (1), Poljske (2) in Romunije (1). Namen te zamisli je, da otroke z zanimivimi dejavnostmi učiteljice motivirajo in jih uvajajo v odpravljanje predsodkov, nestrpnosti do drugačnih, do tujcev, ljudi s posebnimi potrebami, do starejših itd. Letos so raziskovali kulturo, navade in načine življenja vrstnikov iz vrtcev, povezanih z njimi. S temi vrtci so otroci povezani z video omrežjem, kjer se lahko v živo vidijo, si pomahajo in se naučijo nekaj besed v tujem jeziku. V 45-minutni predstavi so malčki živahno prikazali to, s čimer so se soočili med letom. Najprej so zapeli himno tega projekta, potem pa

sveta popeljal na Češko, Dunaj, v Rusijo, pa še v Ameriko. Hludomšno pesmico Če si srečen

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

ARGENTINSKI ČUDEŽ

Slovenski maturantje iz Argentine

Večer bo vodila časnica Erika Jazbar

Četrtek, 26. junij 2014, ob 20.30

KC Lojze Bratuž - Gorica

Naslednje srečanje pod lipami bo 3. julija 2014

Dr. Petra Svolšak: 100. letnica 1. svetovne vojne

Večer bo vodil zgodovinar Renato Podbersič

Obvestila

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič vabita na novo srečanje pod lipami v četrtek, 3. julija, s pričetkom ob 20.30. Gostja večera bo dr. Petra Svolšak, ki bo spregovorila o 100-letnici začetka 1. svetovne vojne. Pogovor bo vodil zgodovinar Renato Podbersič ml. Srečanje bo potekalo pod lipami za Kulturnim centrom Lojze Bratuž, če bo slabo vreme, pa v notranjih prostorih KCLB.

DVS Bodeča Neža vabi v svoje vrste nove pevke, ki imajo rade ubrano petje, prijetno družbo in gostovanja v tujini, ki stremijo za ambicioznimi dosežki in ki se rade preizkušajo tudi v mednarodnih krogih. Prve avdicije za sezono 2014/2015 bodo od 24. do 27. junija 2014. Vse, ki bi se rade prijavile na avdicijo, vabimo, da nas kontaktirate po emailu bodeca_neza@yahoo.it ali na telefonsko številko 0039 333 1185674 (Karen Ulian).

SCGV Emil Komel sprejema vpisnine za š. l. 2014/15. Do konca junija so možne tudi brezplačne poskusne lekcije vseh instrumentov. Informacije daje tajništvo od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure in od 15. do 18. ure, tel. 0481 532163, info@emilkomel.eu

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo tradicionalni piknik, povezan z izletom, v soboto, 2. avgusta. Udeleženci se bodo najprej peljali v Kobarid na ogled muzeja o 1. svetovni vojni. Nato jih bo pot vodila v Beneško Slovenijo, kjer bodo obiskali v Špetru ob Nadiži zanimiv muzej SMO. V Podbonescu bo kosilo sledilo družabno srečanje. Vpisovanje po tel.: 0481 20801 (Sonja Knez), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 78138 (Sonja S.). Na račun 20 evrov.

Skupnost družin Sončnica v sodelovanju s Slovenskim pastoralnim središčem v Gorici prireja štiridnevni izlet z avtobusom v nekdanje kraljevo mesto Turin - Torino od 21. do 24. avgusta. Izletniki si bodo ogledali središče mesta, stolnico, ki hrani znano relikvijo sv. Prta, trg Piazza Castello, kjer sta kraljeva palača in palača Madama, nekdanjo sinagogo Mole Antonelliana, v okolici mesta pa baziliko sv. Superge, Park Valentino, Venario Reale (italijanski Versailles), kraljevski lovski dvorec Stupinigi, nacionalni muzej avtomobilizma in (po želji) tudi stadion Olimpico. Obiskali bomo lahko številne muzeje kot npr. egipčanski muzej, državni muzej kinematografije ali muzej antične umetnosti v palači Madama. Pridružite se nam, ne bo vam žal! Javite se lahko Mirjam Bratina (0481/550365) ali Katerini Ferletič (tel. 0481/536807) najkasneje do 30. junija 2013.

Mladinski dom vabi na vpis priprave na šolo (1. - 5. septembra); predvpis k pošolskemu pouku 2014/15 (s polovično vpisnino). Informacije in vpisi na tel. 0481-280857, 0481-536455, mobi: 366-6861441, 331-6936603, ali po elektronski pošti mladinskidom@libero.it

Prodajam bukova drva za kurjavo. Drva prodajam zaradi žledolede, ki je v našem gozdu v Gornji Trebuši povzročil ogromno škodo. Cena 50 evrov za kubični meter + 5 evrov za prevoz. Drva pripeljem na dom. Za kontakt tel. 041 821809, mail razazia@gmail.com

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Hvaležna in spoštljiva gospa nudi pomoč pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 41529652.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na tel. št. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. št. 0038641885539.

Pianino znamke Danemann starejše izdelave, rezljan, zelo lepo ohranjen, primeren za takojšnje igranje, ugodno prodam. Tel. št. 00386 41529652.

Nudim pomoč pri hišnih opravilih, čiščenju, likanju. Tel. 003865/3001328.

Urejena mlajša gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. 00386/31449311.

Darovi

Za prijazno uslugo urada Peric-Drufovka daruje N. N. za poplavljenca 100 evrov.

Čestitke

MePZ Mirko Špacapan iz Podgore iskreno čestita pevki **Ireni Breganti** ob uspešno opravljeni diplomu na tržaški univerzi.

Gospa Ivanka Jermol Zavadlav je v nedeljo, 22. junija, praznovala 90. življenjski jubilej. Kulturni delavki, pesnici in literarni ustvarjalci iskreno čestitajo člani Prosvetnega društva Štandrež in ji želijo še mnogo zdravih in veselih življenjskih trenutkov.

Ivanki Jermol Zavadlav, dolgoletni sodelavki Pastirčka, ob visokem življenjskem jubileju iskreno čestitajo in želijo vse najboljše vsi pri Pastirčku.

Sožalja

Ob slovesu ljubljene očeta Verija Lebara sočustvujejo s prof. Majo Leban in ji izražajo iskreno sožalje gospe, ki obiskuje telovadni tečaj v Domu Franc Močnik v Gorici.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 27.6.2014 do 3.7.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Spored:

Petek, 27. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 28. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 29. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 30. junija (v studiu Andrej Baucon): V poletje z narodno-zabavno in zabavno glasbo - zanimivosti in humor.

Torek, 1. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 2. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Po golini Slatnika - Izbor melodij.

Četrtek, 3. julija (v studiu Andrej Baucon): Lahka poletna glasba - Zanimivosti iz sveta in humor.

MePZ Lojze Bratuž / Predstavitev zgoščenke Živi spomini Vzneseno prehojena pevška pot, ujeta v trajen zapis

V čarobnem okolju grofove dvorane na gričku pono-
sno se dvigajočega Go-
riškega gradu, ki med svojimi zi-
dovi ohranja skrivnosti žar časov,
ko so trubadurji v
pesmih slavili zma-
goslavna dejanja
grajskih vitezov in
lepoto njihovih go-
spa, je Mešani pevski
zbor Lojze Bratuž iz
Gorice, ki ga od l.
2000 uspešno vodi
prof. Bogdan Kralj,
predstavil svojo prvo
uradno zgoščenko s
pomenljivim naslov
Živi spomini, za iz-
dajo katere ima prav
pevovodja Kralj veli-
ke zasluge. Pri-
jeten večer, v
ponedeljek, 16.
junija, je zvalil
na ta koncertni
dogodek lepo
število ljubitel-
jev petja, ki je v
zavesti nas Slo-
vencev, tudi v
našem malem
"zamejstvu",
trdno zakore-
ninjeno. Med
poslušalci so bi-
li tudi predsed-
nik SSO za Go-
riško Walter
Bandelj, Franka
Padovan, pred-
sednica Zveze slovenske katoliške
prosvete Gorica, Franka Žgavec,
predsednica Kulturnega centra
Lojze Bratuž, Marilka Koršič, go-
riška občinska svetnica, in še po-
sebnost draga gostja prof. Lojzka
Bratuž, dolgoletna predsednica
Združenja cerkvenih pevskih zbo-
rov Gorica in zvesta spremljevalka
poustvarjalnega delovanja zbora,
ki nosi ime po njenem ljubljem-
nem, mnogo prezgodaj umrlem
očetu. Prav nekaj dni po tem le-
pem pevskem doživetju je prof.
Bratuževa slavila okrogel življen-
jski jubilej, zato so ji pevci MePZ

Lojze Bratuž z dirigentom Bogda-
nom Kraljem poklonili šopek
cvetja.
Preden je zazvenela z otožnim na-
dahom prežeta ruska ljudska pe-

sta nas uspešno popeljala na elit-
ne odre in tekmovanja doma in v
tujini. Zgoščenka je sad in udejan-
jenje truda, požrtvovalnosti,
vztrajnosti in velike ljubezni do

povede v čas romantičnega in so-
dobnega izraza. Sledijo si prva
dva dela iz skladbe Opelo Stevana
Mokranjca (*Gospodi pomiluj in
Njest svjat*), trije deli iz *Kratke*

*maše v čast Blaženi
Mariji Devici* litov-
ske skladateljice
Kristine Vasiliau-
skaite, *De profundis*
kanadske skla-
dateljice Nancy Tel-
fer, *Ave Maria in Li-
bera me Domine*
Patricka Quaggiata
ter *Sonce že zahaja*
Avstrijca Josefa
Gruberja. V njih-
vih izvedbah odkri-
jemo sedanje odli-
ke zbora: globoko
meditativno inter-
pretacijo, širino vo-
kalnega obsega v
višino in nižino, ja-
sen in neobremen-
jen zvok, zlitost in
prožnost pri obli-

kovanju fraziranja. Večina teh
skladb se "oglašajo" v goriški stol-
nici, torej v prostoru, ki je primer
okvir ne samo v akustičnem po-
gledu, ampak tudi glede vsebin-
ske zbranosti. Od devetega naslo-
va dalje je program posvetne vse-
bine". Poleg že omenjenega Pa-
tricka Quaggiata (*Pesem Gorici
Janeza Povšeta*) so še skladbe do-
mačih avtorjev Alojza Srebotnjaka
(*Balada Srečka Kosovega*, v kateri
kot v *Pesmi Gorici* "pritegnejo
močno poudarjeni zvoki"), Ubal-
da Vrabca, Hilarija Lavrenčiča,
Ambroža Čopija, Pavleta Merkuja,
Jakoba Ježa, Sama Vremšaka. Na
zgoščenki so še razmišljajoče in
razigrane priredbe ljudskih pesmi
"od Medmurja do Režije": *Protu-
letje, Jabolko rudeče, Marko
skače, Kje so tiste stezice, Da hōra
ta Čaninaua, Injen čeuja jti gna*.
Vse so izvedene "v odličnem in-
terpretativnem in zvočnem zano-
su", je dejal Janko Ban na predsta-

/str. 16
Iva Koršič

Janko Ban, Lojzka Bratuž in Bogdan Kralj

sem *Kraguljčki* v znani priredbi
Lojzeta Bratuža (1902-1937), je
predsednik zbora Marko Terčič
izrekel dobrodošlico in obra-
zložil, da se je zbor po več kot
šestdeset let dolgi ustvarjalni poti
odločil, da ponudi "ljubiteljem
petja zvočni zapis, s katerim želi-
mo prikazati pot, ki smo jo z nav-
dušenjem in zanosom prehodili
pod vodstvom našega dirigenta
Bogdana Kralja. Kakovostna rast v
zadnjem desetletju nam je omo-
gočila poseganje po zahtevnejši
domači in tuji glasbeni literaturi.
Nov polet in utrjena samozavest

petja". Poklanjajo jo vsem, ki
so v teh letih podpirali zbor in
še zvesto spremljajo njegovo
ustvarjalno in poustvarjalno
delo. Kot piše Bogdan Kralj v
svojem zapisu v lični program-
ski knjižici, ki spremlja
zgoščenko, gre v njej "v večini
primerov za posnetke v živo z
različnih tekmovanj in koncer-
tov od leta 2007 pa do leta
2012". Oblikovno podobo je
publikaciji dal Ivan Žerjal, ki je
knjižico in trdno platnico
zgoščenke odel v razne odenke
rožnate barve, ki se harmonično
ujema tudi z oblekami pevk in da
celoti prijeten nadih. Na platnici
je fotografija zbora, "pred njim
dirigent z izrazito gesto, postavljen
v stiliziran fokus", kot je dejal gla-
sbenik Janko Ban, ki je na večeru
s tehtnimi besedami dobrega poz-
navalca zborovskega petja pred-
stavil vsebino plošče. V njej je
uvodna pesem *Kraguljčki* poklon
Lojzetu Bratužu, saj je "pri nas po-
stala simbol za njegovo tragično
usodo", je dejal Ban na predsta-

Ljubljana / Inštitut za novejšo zgodovino

V zbirki Vpogledi nasilje vojnih in povojnih dni

V zbirki Vpogledi, ki jo iz-
daja Inštitut za novejšo
zgodovino v Ljubljani, je
pred kratkim izšla bogata 8. te-
matska števil-
ka z naslovom
Nasilje vojnih
in povojnih
dni. Delo, ki
ga je uredila
Nevenka Tro-
ha, je sad dol-
goletnih razi-
skav in zbi-
ranja podat-
kov o smrtnih
žrtvah med
prebival-
stvom na ob-
močju Repu-
blike Sloveni-
je med drugo
svetovno voj-
no in nepo-
sredno po
njej. Podatkovna baza šteje nad
98.000 smrtnih žrtev, to pomeni

6,6% celotnega tedanjega prebi-
valstva. Med žrtvami je več kot
tretjina izgubila življenje v nepo-
srednem bojevanju, drugi pa so
umirali v
okupatorje-
vih zaporih, v
izgnanstvu, v
koncentracij-
skih tabori-
ščih, na prisil-
nem delu ter
kot talci. Med
njimi so tudi
žrtve, ki sta jih
medse-
bojno priza-
dejali parti-
zanska/revolu-
cionarna in
protipartizan-
ska/protiko-
munistična
stran med
okupacijo, in
žrtve povojnega obračuna. Zbra-
ne podatke je analizirala vodja

omenjene raziskave Vida Deželak
Barič.
Nevenka Troha v poglavju o do-
gajanju v Hrastniku leta 1942
piše o enem od vrhuncem med-
vojne represije, o nasilju nemške-
ga okupatorja na slovenskem Šta-
jerskem v tem letu. O nasilju re-
volucionarne oblasti po 2. sve-
tovni vojni na Spodnjem Štajer-
skem pa piše Marta Rendla.
Renato Podbersič analizira repre-
sijo nad nasprotniki revolucije na
Primorskem, kjer so bile razmere
med drugo svetovno vojno dru-
gačne kot v drugih pokrajinah
Slovenije, vendar pa je tudi tu
prihajalo do terorja nad drugače
mislečimi. Ob koncu vojne je na
Goriškem in Tržaškem "izginilo"
skoraj dva tisoč posameznikov
(Italijanov, Slovencev in drugih),
tudi takih, ki si rok nikdar niso
umazali v sodelovanju z okupa-
torjem.
V poglavju Pogrešani Nevenka
Troha analizira strukturo in de-

lovanje oseb, ki so bile kmalu po
tem, ko so jih maja 1945 na ob-
močju današnje Tržaške pokrajine
aretirale jugoslovanske obla-
sti, usmrčene ali pa deportirane
v Jugoslavijo in so umrle ali so
bile usmrčene med deportacijo
in v zaporih ter taboriščih vojnih
ujetnikov.
Dunja Dobaja analizira starostno
in socialno strukturo po vojni
usmrčenih pripadnikov sloven-
skega domobranstva in njihove
življenjske zgodbe.
Tri različne represivne aparate
(šestojanuarsko diktaturo leta
1929 v prvi Jugoslaviji, medvojna
nemška koncentracijska tabori-
šča in komunistična po vojni v
drugi Jugoslaviji) je na primeru
prepričanega komuniste Ivana
Rancingerja opisal Žiga Koncili-
ja.
Boris Mlakar na primeru intelek-
tualca Roberta Basillacha opiše,
kakšen je bil povojni obračun z
vidnimi francoskimi kolabora-
cionisti.
V sklepnem prispevku je Tadeja
Tominšek Čehulič sestavila sez-
nam usmrčenih v Sloveniji v le-
tih 1945 - 1952. Pregled je izde-
lan na osnovi gradiva vojaških in
civilnih sodišč.

(mab)

Kratke

Eduard Miler je nov umetniški koordinator SSG Trst

Eduard Miler je nov umetniški koordinator Slovenskega stalnega
gledališča v Trstu. Komisija, ki so jo sestavljali člani upravnega odbora,
predstavnik igralskega ansambla in zunanji komisar, je imenovala
koordinatorko med šestimi kandidati. Miler bo skrbel za načrtovanje,
vodenje in upravljanje umetniških sezon 2014/2015, 2015/16 in
2016/17.

Miler je uveljavljen gledališki ustvarjalec z dolgoletno izkušnjo in

mednarodnim profilom. Svojo kariero je začel v različnih nemških in
avstrijskih gledališčih, kjer je v 80. letih podpisal tudi svoje prve režije.
Leta 1966 je v Stuttgartu zasnoval svoje gledališče Forum 3, leta
1978 pa v Bielefeldu gledališče Schaulust.
Od leta 1990 do 1994 je bil umetniški vodja SMG v Ljubljani. V
sezonah 2009/10 in 2010/11 je deloval kot umetniški konzultant
Kraljevskega pozorišča na Cvetlinu, od februarja 2010 do junija 2011
pa je umetniško vodil Črnogorsko narodno pozorišče v Podgorici. Kot
umetniški vodja SNG Drama Ljubljana je deloval v sezonah 2011/12
in 2012/13 ter zasnoval programa sezon 2012/13 in 2013/14.
V petinštiridesetletni gledališki karieri je v sodelovanju z
najpomembnejšimi slovenskimi, hrvaškimi, jugoslovanskimi,
avstrijskimi in nemškimi igralskimi ansambli oblikoval več kot sto
uprizoritev, za kar je bil tudi večkrat nagrajen. Med drugimi je prejel
nagrado Prešernovega sklada (1987), dve Borštnikovi nagradi za režijo
in tri lovorove vence na sarajevskem gledališkem festivalu MESS.

Koncert MePZ Hrast za konec prireditev Kras@event@Carso

Niz dogodkov pobude Kras@event@Carso se bo končal v petek, 27.
junija, ob 21.00 v kamnolomu pri centru Gradina v Doberdolu s ce-
lovečernim koncertom mešanega pevskega zbora Hrast iz Doberdola.
Zbor nastopa na številnih koncertih doma in v tujini z bogatim izborom
skladb iz slovenskega in mednarodnega repertoarja, posebno
pozornost pa namenja izvajanju sodobnih in ljudsko ubranih skladb
ter glasbeni ustvarjalnosti slovenskih skladateljev. Zbor Hrast je bil
nagrajen na več slovenskih in italijanskih, državnih in mednarodnih
zborovskih tekmovanjih in je večkratni laureat tekmovanja slovenskih
zborov v Mariboru. Od leta 1985 zbor vodi Hilarij Lavrenčič. Na sporedu
bodo skladbe primorskih in deželnih avtorjev, režijo pa bo podpisal
Franko Žerjal. Če bo slabo vreme, bo koncert v nedeljo ob isti uri.

V NUK fotografski razstavi s festivala Slovenec v Italiji

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) so pred kratkim odprli
fotografski razstavi, ki sta nastali za priložnost Slofesta, festivala
Slovenec v Italiji. Na prvi se predstavlja fotoreporter Mario Magajna,
druga pa prikazuje portrete slovenskih pesnikov in pisateljev iz Trsta.
Na ogled bosta do 28. junija v atriju NUK. Razstavo z naslovom Mario
Magajna - evropski fotograf so pripravili odsek za zgodovino in etno-

grafijo tržaške
Narodne in študijske
knjižnice, Arhiv
Magajna, Sklad
Bubnič-Magajna
in Pokrajina
Trst, kustosa sta
Andrej Furlan in
Robi Jakomin. Za
razstavo sloven-
skih portretov
pesnikov in
pisateljev iz Trsta
pa stojita društvo
Fotovideo Trst 80
in Zveza
slovenskih kulturnih društev. Osební fotoarhiv Magajne danes šteje
približno 300.000 posnetkov, od katerih je objavljenih približno
50.000. Fotoarhiv je Magajna zaupal v hranjenje odseku za zgodovino
Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Ob teh posnetkih je nastalo
tudi več tisoč diapozitivov, ki jih je avtor prinesel s svojih številnih
potovanj. Leta 2012 je na pobudo knjižnice in njenega inštituta za
etnologijo izšla avtorska mapa z desetimi izbranimi fotografijami. V
NUK je razstavljenih 11 fotografij. "Njegove najboljše fotografije imajo
socialno moč. Z njimi vstopa v poezijo, njegovi ljudje postanejo
trubadurji lokalnih dogodkov, gledalci, pazljivi poslušalci in prav zato
tudi boljši poznavalci družbenega okolja, ki sega preko meja, v katerih
se je gibal fotoreporter Mario Magajna", je zapisala fotografinja Meta
Kreše. Razstava portretov slovenskih pesnikov in pisateljev iz Trsta
prikazuje fotografije devetih slovenskih tržaških avtorjev. To so Marij
Čuk, Dušan Jelinčič, Miroslav Košuta, Marko Kravos, Ace Mermolja,
Boris Pahor, Alenka Rebula, Alojz Rebula in Marko Sosič. Na panojih
so poleg portretov tudi kraji dvojezični biografski podatki in odlomki
iz avtorjevih opusov, ki se nanašajo na Trst.

SLORI - Slovenski raziskovalni inštitut - Inštitut za slovensko kulturo - Univerza v Vidnu Sodobna literatura v Beneški Sloveniji med tradicijo in novimi izzivi

Sodobna literatura v Beneški Sloveniji med tradicijo in novimi izzivi je bil naslov mednarodnega posveta v Špetru v četrtek, 19. junija, v občinski dvorani.

Šlo je za enega tistih strokovnih posvetov, ki pustijo za seboj sledi, saj so pri Slori-ju zares poskrbeli, da je bil posvet na visoki kakovostni ravni, o čemer pričajo že reference posameznih predavateljev. Prvi del posveta je bil v jutranjih urah in ga je pod naslovom *Izziv identitete* vodil Roberto Dapit z videmske univerze.

Dr. Danila Zuljan Kumar, ki se posveta zaradi zdravstvenih težav ni udeležila, je poslala esej z naslovom *Identiteta in jezik pri Beneških Slovencih in Furlanih danes*, medtem ko je mlada raziskovalka Mateja Curk spregovorila o temi *Narečni jezikovni izraz sodobne slovenske literature v Benečiji*.

Dr. Jadranka Cergol je imela razpravo z naslovom *Narečna literatura kot značilnost "manjšinske literature"*; primer slovenske narodne skupnosti v Italiji in italijanske v Sloveniji ter na Hrvaškem, dr. Bogomila Kravos pa *Pomen Beneškega gledališča*. Dr. David Bandelj je spregovoril o temi: *Sodobna poezija Beneške Slovenije kot model angažiranega pesništva med Slovenci v Italiji*.

Izziv ustvarjalnosti je bil naslov drugega dela razprave, ki ga je vodil dr. David Bandelj. Dr. Roberto Dapit je spregovoril o temi *Večplastnost besedne ustvarjalnosti Silvana Paletti*, pri tem mu je z branjem pomagala režijanska pesnica sama. Mladi raziskovalec Jano Ježovnik je spregovoril o temi *Angeli in Ognjenci*, prof. Irena Novak Popov pa je svojemu krasnemu predavanju o beneškem pesniku dala naslov *Pesniške strategije Viljema Černa*.

Beneški pesnik in odgovorni urednik tednika *Novi Matajur* Miha Obič se je pod naslovom *Ustvarjalnost brez besed?* spraševal, ali se da danes pesniti v obubožanem beneškem narečju, ko se pesnik

in vsebinskega, slogovnega ter jezikovnega razvoja, kar bo omogočilo nov vpogled vanj in rodilo novo razumevanje njegove ustvarjalnosti, ki je presenetljivo in koraku s časom.

Cilj posveta, ki se uvršča med pobude ob praznovanju 40. obletnice ustanovitve Slovenskega raziskovalnega inštituta, je bil na novo opredeliti, ovrednotiti in utrditi podsystem neke literature, ga osvoboditi dosedanjih kvalifikacij, ki so ga obravnavale le kot kakovostno vprašljivega ali povezanega le z dokazovanjem narodne identitete, in ga vzpostaviti kot polnopraven literarni sistem, z vsemi dinamikami, ki ga določajo in delajo njegovo literarno produkcijo umetniško vredno in politično interkulturno opredeljeno.

Jasno je, da v pričujočem zapisu ne

znajde pred dilemo, kako naj si pomaga z besedami, ko mu le-te primanjkujejo, naj jih gre iskati v slovenski ali italijanski jezik? Organizatorji posveta so priredili srečanje, da bi pregledali obstoječe raziskave na tem področju, sočasno pa spodbudili nove pristope, ki bi povečali raziskovalno in družbeno prepoznavnost tega prostora, predvsem skozi umetniško besedo, ki jo ustvarja. Znanstveni posvet z naslovom *Sodobna literatura v Beneški Sloveniji med tradicijo in novimi izzivi*, ki je prvi korak zgoraj omenjene ideje, je želel poseči v prostor Benečije s prikazovanjem njene sočasne literarne produkcije

moremo posebej obravnavati vsakega predavatelja in njegove obravnavane teme, lahko pa zapišemo, da smo v Špetru sicer res le maloštevilni, ki nam je pri srcu naša beseda in ustvarjalnost, poslušali prvovrstne strokovnjake, ki so na strokoven način prikazali življenje in delo beneških besednih ustvarjalcev in slišali neverjetno lepo misel prof.

Irene Novak Popov, ki slovensko literaturo zelo dobro pozna, ko je rekla, da ima poezija Viljema Černa "vstajenske odlike", saj človeka dobesedno dvigne in verjame v življenje.

Mladi raziskovalci so vsi po vrsti predvsem pokazali odlično in resen odnos do obravnavanih tematik, dr. Bogomila Kravos pa je šla še dlje, ko je rekla, da ne moremo obravnavati Beneškega gledališča kot pojava gledališča, saj je Beneško gledališče naredilo in tudi danes pomeni veliko več kot le teater, v bistvu je Beneško gledališče še vedno tudi ogledalo duše, a obenem prava kovnica jezika, sicer res pretežno narečja, a prav dejstvo, da se končno narečna poezija danes enakopravno obravnava, že govori o novih časih proučevanja književnosti, saj prav v Beneški Sloveniji ne moremo ločevati med poezijo v slovenskem jeziku in poezijo v narečju, ampak lahko proučujemo le dobro poezijo, ki je tako v beneškem, rezjanskem narečju kot v slovenskem jeziku.

Dr. David Bandelj je vodil posvet, ki je prinesel nekaj novih spoznanj, med njimi bi poudaril predvsem dejstvo, da tudi v osrednji Sloveniji danes literarna kritika sprejema narečno poezijo kot vrhunsko poezijo. Zanimivo je bilo poslušati tudi dr. Jadranko Cergol in njeno izvajanje o narečni poeziji, ko se je posvetila tudi primeru italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem: narečna produkcija je v primeru obeh manjšinskih skupnosti izredno bogata, njena posebnost pa je tudi v tem, da je izvirna. Medtem ko večina italijanskih narečnih besedil v Italiji nastane kot prevod iz literarnega v narečno obliko jezika, večina manjšinskih narečnih avtorjev ustvarja svoja dela povsem izvirno in piše o dogodkih, ljudeh, krajih, okoljih, občutjih, ki so jih sami doživeli. Namen njenega prispevka je bil s pomočjo komparativne metode pokazati, kako in zakaj nastaja narečna literatura ravno na teh obrobah ozemljih, na katerih jeziki in kulture prihajajo v stik drug z drugim in morajo zato dokazovati svoj obstoj v vsakodnevnem soočanju z drugimi jezikovnimi realnostmi.

Če je nevsakdanje predavanje dr. Roberta Dapita pokazalo, da književnost na robu slovenskega sveta še živi, presenetljiva Silvana Paletti je lepo prebrala svoje pesmi in pravljice, pa smo bili dobesedno očarani nad vrhunskim predavanjem prof. Irene Novak Popov, ki je brez odvečnih in nepotrebnih pridevnikov uvrstila Černo poezijo v sam vrh sodobne slovenske poezije, opazno je bilo, da jo je očaral prav njegov večni optimizem, ki ga je njegova poezija polna.

/ str. 15
Jurij Paljk

Dva avtorja, dva knjižna prvenca

V Budanjah na Vipavskem sta se predstavila s knjižnima prvenca dva domača avtorja, Aleš Praček in Tino Mamič. Nekdanja sošolca, ki sta imela valetu na ajdovski osnovni šoli prav v teh dneh pred 27 leti, sta predstavila svoji nedavno natisnjeni knjigi.

Aleš Praček, ki je diplomiral iz kmetijstva in magistriral iz varstva naravne in kulturne dediščine, je tri leta pisal zgodovino Slovencev v obliki poljudne zgodbe. Pristop, ki je na zahodu precej bolj udomačen kot v Sloveniji, pripoveduje zgodovino na način, da pritegne tudi

povprečnega bralca. Rokopis knjige je ponudil štirim založbam, poznavalci pa so mu napovedali, da mu tega nihče ne bo izdal. A vsebina je ljubljansko

založbo Buča prepričala, da jo je založila in izdala. "V slovenski zgodovini je ogromno zanimivih stvari, ki zanimajo vsakogar", je na predstavitvi knjige "Bilo je nekoč, resnično kot zdaj" povedal Praček.

Tino Mamič, novinar in zgodovinar, pa je predstavil knjigo *Protestantino*, v kateri je zbral "kolumne izpod Čavna". Zakaj izpod Čavna, če pa je večina besedil nastala v Kopru, ga je vprašal Praček. Mamič je odgovoril: "Čaven je za nas sveta gora tako kot Triglav. V otroštvu sem ga vsak dan gledal skozi okno in takrat sem dobil ogromno idej, ki sem jih leta kasneje samo ubesedil. Hvala Bogu, pa tudi v Manžanu skozi okno, ob katerem pišem, vidim v daljavi Čaven in Kucelj. To mi res veliko pomeni". Omenil je kolumno, v kateri se je postavil za svobodo medijev. Mamič je povedal, da ga je prav kolumna "Poteptani simboli" stala kariero, saj je takoj po objavi koprski župan Boris Popović zahteval in dosegel njegovo odstavitev z mesta odgovornega urednika Primorskih novic. Knjigo je izdala založba Adam, uvodno besedo je napisal goriški urednik in pesnik Jurij Paljk, spremno besedo pa režiser in novinar Jože Možina.

Prireditve, že sedmi Večer pod Čavnom, je pripravila ajdovska Civilna iniciativa Čaven, ki skuša javnosti predstavljati pozitivne zglede Vipavske doline. / TL

V palači Attems Petzenstein v Gorici

Do oktobra je na ogled razstava Rudolfa Saksida

Včetrtek, 19. junija, je bilo v dvorani palače Attems Petzenstein, na sedežu Pokrajinskih muzejev v Gorici, odprtje retrospektivne razstave "Saksida: slikar pravljic". Razstavo so pripravili Pokrajinski muzeji iz Gorice in Društvo za umetnost Kons iz Trsta s prispevkom Dežele FJK, kustos je Joško Vetrh, Giulia Giorgi in Saša Quinzi sta pa kustosa razstavne postavitve. Razstava bo na ogled do 12. oktobra 2014, od torka do nedelje med 10. in 17. uro, in ponuja vpogled v zgodovino likovne produkcije Rudolfa Saksida (Gorica 1913–1984), goriškega slikarja, ki je še premalo poznan širši publiki. Tridesetletnica smrti, ki poteka letos, je priložnost, da se ga spomnimo v mestu, kjer je živel in delal več let, in mu priznamo zasluženost, ki so jo dolgo pričakovali vsi, ki so ga poznali, med temi so desetine nekdanjih dijakov slovenskih in italijanskih šolskih zavodov v Gorici, Kopru in Trstu, kjer je poučeval stenografijo in risanje. Nekatera Saksidova likovna dela so bila na ogled na obsežnejši

Trstu in na Opčinah. Letošnja razstava je najbolj sežnejša doslej, ker so prvič na ogled v javnosti dela iz družinske zbirke in številnih zasebnih zbirk: Pokrajinski muzeji v Gorici, Fondazione Cassa di Risparmio iz Gorice, Goriški muzej iz Nove Gorice, KB 1909 d. d., Narodna in univerzitetna knjižnica iz Ljubljane, Pokrajinski muzej Koper, Slovenska kulturno gospodarska zveza iz Trsta, Slovensko stalno gledališče iz Trsta, Narodna in študijska knjižnica iz Trsta, Univerzitetna knjižnica iz Maribora. Likovna dela na ogled prikazujejo umetniško pot Rudolfa Saksida,

skupinski razstavi *Razprta obzorja*, ki je bila leta 2012 med Trstom in Ljubljano, medtem ko so bile zadnje retrospektive leta 1994 v Gorici in leta 1995 v

podjetja ali dogodke, poleg tega še neobjavljeno gradivo, ki ga je zbrala umetnikova družina: tempe, skice, humoristične vinjete in karikature, ki jih je risal za različne publikacije tistega obdobja, med katerimi gre navesti "El melon", tržaško humoristično revijo, ki so jo tiskali od leta 1935, in prvi slovenski fotoroman "Modre vervece". Najobsežnejši sklop eksponatov predstavljajo olja, ki so obenem najbolj značilna oblika izraza

Saksida: Ptiča rokahinica, zasebna zbirka

Saksidove umetnosti. Dela s pastelom, ročno okrašeni predmeti, lesorezi in lepilneke označujejo pa avtorjevo zrelo obdobje. Na ogled je tudi umetniški film "Piccole cose ma non troppo", ki si ga je zamislil in posnel Saksida sam. V videu, kjer ima kraška krajina bistveno vlogo, se pojavljajo nekatera dela, ki so razstavljena na razstavi in značilni mo-

Saksida: Mrtvo mesto, 1959, zasebna zbirka

vse od začetka v tridesetih letih, ko se je zavzelo soočal s smernicami futurističnega aeroslikarstva edinega umetnika, ki ga je priznal kot svojega učitelja: Tullia Cralija. Naslov razstave se namreč sklicuje na citat slikarja Tullia Cralija, ki je bil velik Saksidov prijatelj, s katerim je leta 1942 bil izbran za razstavo Beneškega bienala v dvoranah, ki so bile namenjene Aeroslikarstvu.

Na razstavi je več novosti: na ogled je redka Saksidova futuristična slika *Letalec*, ki je pridobila prvotni lesk po skrbnem restavratorskem posegu. Prvič je na ogled izbor plakatov, ki jih je Saksida oblikoval (v dvajsetih letih se je podpisoval Saksida ali v krajši obliki "Sax") za

tivi umetniških del. Kulturna in zgodovinska razsežnost razstave, ki sledi življenjskemu razvoju Saksida, zaobjema najintenzivnejše obdobje naše zgodovine in je podprta z arhivskim gradivom, ki je bilo zbrano v različnih javnih institucijah ter v družinski zbirki.

Rudolf Saksida, ki je povezoval slovensko in italijansko kulturo, je doživel obdobje fašizma, drugo svetovno vojno, leta obnove, ekonomski boom osemdesetih let, tako da se je mestoma zatekal v pravljico oazo ekstravagančnih fantastičnih kreature, mestoma z odločnim izražanjem svojega odklona vojne in nasilja, ki vedno morijo človeštvo.

Poglobljena študija njegove umetniške poti bo dopolnila razstavo v spremni monografiji, ki bo izšla jeseni, če bo razstava sama prispevala k dodatnemu izboru novega gradiva zasebnih zbirk.

Znanstveni park na Padričah Srečanje treh sosednjih združenj PMI

Znanstveni park na Padričah je 12. junija imel v gosteh prvo "Light up" srečanje treh sosednjih združenj PMI: slovenskega PMI Slovenija, hrvaškega PMI Croatia in veje združenja PMI-NIC, ki pokriva območje Furlanije-Juljske krajine. Združenje PMI® - Project Management Institut - povezuje strokovnjake s področja projektnega managementa, ki jih družijo isto strokovno področje ter poslovni besednjak in strokovni pojmi, ki so zaobjeti v PMBOK® vodniku po znanju projektnega vodenja. S sodelovanjem v PMI imajo dostop do strokovne baze znanja, delijo si izkušnje in z ustvarjanjem medsebojnih vezi odpirajo nove po-

Roberto Pugliese (IT). Predstavitev so bile oblikovane s pomočjo "Pecha Kucha" tehnike, ki govornika omejuje, da sporočilo natančno pojasni in ga poda na 20 proslojnicah, pri čemer ima za vsako 20 sekund časa, skupaj torej slabih 7 minut. V drugem delu dogodka so sledili pogovor, spoznavanje in navezovanje poslovnih stikov. K domačnosti vzdušja je pripomogla tudi uvodna "Icebreaker" igra "Marshmallow challenge", ki je razbila ovire v komuniciranju, s tem da je ustvarila timsko okolje. Povezovanje med združenji je sicer že zaživelo na ravni PMI-NIC in PMI Slovenija v l. 2011, in sicer na pobudi prenašanja dobrih praks projektnega managementa

v osnovne šole. O uspešni pobudi Poganjki projektov je govoril Giorgio Bensa. Osrednjo predstavitev je prikazal gostitelj iz znanstvenega

slovne priložnosti. S pridobljenim certifikatom PMP® so mobilni, saj povsod izkazujejo usposobljenost in izkušnje z vodenjem projektov, ne glede na to, od kod prihajajo.

Tokratni dogodek, ki so ga organizirali Paolo Birsia iz Gorice, Alenka Slabe, predsednica PMI Slovenija, in Marija Bajica, predsednica PMI-HR, je ponudil predstavitev strokovnih področij predstavnikov združenj. Pozitivno vzdušje, odprtost in dialog so odpirali nova poznanstva in poslovne priložnosti. Predstavili so se Alberto Dalla Francesca (IT), Goran Mrvos (HR), Lilijana Pretnar (SL), Max Langosco (AT) in

parka, Stefano Puissa - T&B srl glede izzivov in priložnosti povezovanja v širšem okolju na novih razvojnih projektih, ki lahko kandidirajo za sofinanciranje iz evropskih sredstev. Izpostavil je predvsem mala Startup podjetja, ki ustvarjajo nova delovna mesta in ponujajo inovativne rešitve in izdelke. Zaznati je bilo tudi interes in namero, da bodo srečanja PMI Italija-Slovenija-Hrvaška postala tradicionalna v izvedbi na različnih lokacijah. Pobude, ki so odprte tudi za javnost, je mogoče spremljati na spletnih straneh združenj.

Jana Barba, PMP

Tržaška

"Moje življenjsko merilo je: spoštovanje do vsakega človeka"

POGOVOR G. Dušan Jakomin

Ko smo vas intervjuvali pred petimi leti ob vaši šestdesetletnici mašniškega posvečenja, ste med drugim dejali: "Ljudje se običajno ob takih obletnicah radi ozirajo po prehojeni poti. Jaz pa najraje gledam naprej". Ali ste sedaj, ob 65-letnici duhovniškega posvečenja, istega mnenja?

Treznost pravi: objemi vse tri pojme: preteklost, sedanjost in prihodnost. Ta je vedno v ospredju, ker imaš v sebi življenjsko izkušnjo in posvetiš vse svoje sile Bogu in ljudem in iščeš nove možnosti in oprijeme, kaj še lahko naredim, dokler mi je dano.

Poznamo vas kot neutrudnega duhovnika, kulturnega delavca, publicista in še bi lahko naštevali. Kaj je tista sila, ki vas ohranja tako delavnega na vseh področjih vašega raznolikega delovanja?

Notranja sila in On, ki pravi: brez mene ne morete nič, a je istočasno velik delivec, ko ga prosiš za pomoč in razsvetljenje. Zato rad ponavljam: se bolj zahvaljujem, kot pa prosim.

V četrtek, 26. junija, bo v vaši škedenjski cerkvi skupna molitev za duhovne poklice, s katero boste dejansko obeležili

svoj osebni, visoki jubilej. Kako se spominjate svoje tedanje odločitve, da boste življenje posvetili oltarju?

Zdi se mi, da, 'odkar sem prišel k

pameti', sem bil mnenja, da bom duhovnik. Rekli so mi, da sem to izjavil na dan prvega svetega obhajila, ko sem bil star šest let. To pa se je stopnjevalo, dokler nisem prišel do zaželenega. To ti daje srečo in veselje.

V omenjenem intervjuju ste pristavili, da se "duhovnik za svoje delo ne sme šparati". To je bilo vaše vodilo v dolgih desetletjih službovanja v škedenju. Kakšen odnos ste vzpostavili z vašimi župljani? Kako se je ta odnos v tako dolgem obdobju spreminjal tudi glede na objektivne spremembe v družbi?

Moje življenjsko merilo je: spoštovanje do vsakega človeka, ne glede na njegovo mišljenje. Posebej spoštovanje do sodelavcev, ki so zraven tebe, da jih upoštevam. Bog me je obdaril z odprtim značajem, zato nimam težave z nikomer.

Kaj pa pomeni Istranu, kakšen ste vi po rodu, mesto Trst?

Istrskemu človeku je bil Trst vir zaslužka, zaposlitve od nekdaj, saj tudi vsako mesto živi od okolja, nobena stvar ne raste na asfaltu. Tega se je zavedal seveda ne samo istrski človek, ampak še posebno ženski svet, ki je bil in je vedno podjeten, iznajdljiv in po potrebi požrtvovalen.

Boleče rane, ki vam jo je zadal fašizem glede odnosa z mate-

rinščino, se ne bi dotaknili, saj ste o tem govorili v intervjuju izpred petih let. Zanimalo pa bi nas, kakšen odnos ste zlasti kot častnikar (publicistična dejavnost je namreč steber vašega življenja) imeli do slovensčine.

Fašizem je pustil v meni svojo negativno sled, vse moje šole niso bile slovenske in to občutiš, da si potreben človeka, ki ti je zraven, da te popravlja in usmerja.

Kakšne lastnosti mora po vašem mnenju imeti katoliški častnikar oziroma častnikar, ki je hkrati katoličan. Kakšen pa je danes položaj katoliških častnikov in kakšno bi moralo biti njihovo poslanstvo?

Častnikarska služba je žal služba kompromisov, ko si pokoren svojemu gospodarju, ki te plačuje. Še huje pa je biti podvrženi ideologiji in spregledovati, kar so naredili "tvoji", in pisati le, kar so negativnega naredili nasprotniki. To so tako imenovani ekonomski in politični podvrženci, ki jih je žal danes veliko, zato ljudje že vzamejo 'z rezervo', kar berejo. To je tudi v Cerkvi. Zato je pomembno, da se držiš v pisanju poštenosti in ljudje ti verjamejo. IG

Finžgarjev dom na Opčinah Pepelka ob koncu gledališkega tečaja za otroke

Ves pretekli teden je osemindeset otrok pridno vadilo pod vodstvom štirih mentoric Radijskega odra in v petek uprizorilo gledališko igrice Pepelka, ki jo je od bratov Grimm prevzela in po Disneyjevi pravljici poslovenila Lučka Susič. Organizatorja Male gledališke šole Matejke Peterlin sta tudi letos Slovenska prosveta in Radijski oder ob podpori Javnega sklada

Republike Slovenije in Zadrudne kraške banke.

Otroci od šestega do štirinajstega leta so vsak dan od devete do šestnajste ure vadili v Finžgarjevem domu na Opčinah pod vodstvom Lučke Susič, Anke Peterlin, Manice Maver in Maruške Guštin, katerim je prišlo na pomoč še deset animatorjev, pretežno višješolcev, ki so bili v prejšnjih letih tudi sami gojenci gledališke šole in so s tem dokazali, da jim je pri srcu. Prvi dan so vsakemu otroku dodelili vlogo, nato je bilo na vrsti ponavljanje in piljenje izgovarjave, katerima je sledilo učenje vloge na pamet ter postavitve na oder in določanje premikov.

Otroci so se naučili Disneyjeve pesmice v slovensčini in jih s pomočjo Aljoše Saksida posneli za prireditev. Za kostume in sceno sta poskrbela Veronika Škerlavaj in Niko Trento, plesno koreografijo pa so gojenci izoblikovali s Kim Furlan in s pomočjo Valentine Sosič. Letos so za uprizoritev gledališke igrice zaprosili režiserko, igralko, profesorico na gimnaziji v Novi Gorici ter pisateljico knjig za otroke in mladino Natašo Konc Lorenzutti, ki nam je zaupala, da je že pred dvema letoma prav za malo gledališko šolo režirala igrice Sončna vila in njen zlati plašč, zato je prišla v domače okolje. Izkušnjo je v petek, na svoj rojstni dan, opisala kot izredno dobro:

"Predvsem me je navdušila jezikovna zavest tako mlajših kot odraslih, saj smo sodelovali brez slabe volje in konfliktov. Res je

Foto M. Maver

Foto M. Maver

bilo zelo naporno, saj sem doživela ta teden z neverjetno intenzivnostjo in z žarom, brez katerega ni dobre gledališke uprizoritve". V petek je bila v dveh izmenah na odru Pepelka kot "krona" petdnednega intenzivnega dela. Najprej se je prikazal Kralj Vekoslav I., ki je žalostno ugotavljal, da se njegov sin, princ Filip, še ni poročil in bo zaradi tega morda ostal brez vnukov, nato mu minister za družino in socialne za-

deve predlaga ples z vsemi neporočenimi dekleti v kraljestvu. V trenutku se znajdemo v hiši mačhe, ki ljubezuje svoji hčerki Anastaziji in Genovefo, medtem ko mora Pepelka neprestano pometati, čistiti in pospravljati za svojima polsestrama. Ko se odločijo, da bosta šli na ples, nalozita Pepelki toliko dela, da ji ga uspe opraviti le s pomočjo miške Kikice, Nikice, Mikice, Pikice, Vi-

kice, Čikice in miška Papka. Ko pa se prikažejo še Sinjavila, Rozavila in Lilavila, opravijo čudež in pričarajo Pepelki rožnato obleko in celo kočijo, kočijaža ter lakaja. Vse dame se v dvorani prerivajo, da bi čim prej videle princa Filipa, a ta vstopi v spremstvu Pepelke in... ljubezen na prvi pogled je že tu. Kot velevala pravilo, da se vse pravljice srečno končajo, se princu naposled posreči, da dobi svojo princeso, in to s čevlčkom, ki ga je izgubila, ko je polnoči zapustila ples. Predstava, pri kateri je za zvok in luči bil odgovoren Samuel Kralj, se je končala s skupnim plesom na melodijo Disneyjeve "Bibidi bobidi bu", ki je požel bučen aplavz gledalcev. Kot vedno si bo predstavo možno ogledati jeseni v naslednji sezoni Gledališkega vrtiljaka kot prvo izmed šestih gledaliških igrice.

Metka Šinigoj

Kratke

Rojaki iz Slovenskih goric so se poklonili Jakobu Gomilšaku ob njegovem grobu pri Sv. Ani

Sobota, 21. junija 2014, je dan, ki bo članom in prijateljem društva in zbora Jakob Gomilšak iz Trnovske vasi v Slovenskih goricah, gotovo ostal v spominu, saj so prišli v Trst, da bi se poklonili spominu rojaka, duhovnika in narodnega buditelja, pesnika Gomilška, po katerem nosijo ime. Obiskali so njegov grob na duhovniškem delu tržaškega pokopališča pri Sv. Ani. Jakob Gomilšak je v 'mestu v zalivu' preživel vrsto let kot katehet in pridigar ter obenem sodelavec nekaterih listov ter Mohorjevega koledarja, za katerega je med drugim napisal daljši zapis o Trstu in njegovih ljudeh. Kot je poudarila prof. Majda Kavčič Baša, ki je spregovorila obiskovalcem, je s tem odločilno prispeval, da je Trst povsem stopil v slovensko zavest kot naše mesto. Ob nagrobniku, na katerem je tudi njegovo ime, sta se društvo in zbor poklonila rojaku s krajšim nastopom. Gomilšakova pranečakinja je deklamirala njegovo najbolj znano poezijo, se pravi Slovenec sem, ki je v uglasitvi Gustava Ipavca skorajda ponarodela. Pesem je zbor pod vodstvom dirigenta Ludvika Kranjca tudi zapel, ob tej pa še Rož, Podjuna, Zila in K tebi želim moj Bog. Jakoba Gomilšaka pa so se spomnili tudi z molitvijo, ki jo je vodil pater, dr. Slavko Kranjc, ki je med drugim poglobljeno raziskoval njegovo življenje in delo.

Pobudnik obiska v Trstu, učitelj, javni in politični delavec Karel Vurcer, je obenem poskrbel, da so medse kot slavnostnega govornika povabili pisatelja Borisa Pahorja. Ob Gomilšakovem liku in njegovih

narodoljubnih verzih je bilo popolnoma ugašeno, da je spregovoril o narodni zavesti in pomenu slovenskega jezika. Povsem skladno pa je izvenelo tudi dopolnilo, saj je Boris Pahor poudaril vez, ki jo je dolgo gojil z drugim slavnim pesnikom, se pravi z Edvardom Kocbekom, ki se je rodil nedaleč od Gomilšakove rojstne vasi.

Spletna stran Toponomastica femminile - Ženska toponomastica

Ob prizadevanju deželne referentke za Furlanijo-Juljsko krajino, dr. Claudie Antolini, imamo Slovenci možnost, da objavimo na spletno stran Toponomastica femminile - Ženska toponomastica, življenjepise znamenitih slovenskih žensk, ki so živele in delovale v prejšnjem, 20. stoletju; Claudia Antolini je doma iz Rima, sedaj je raziskovalka na področju astrofizike in je pred kratkim predstavila razstavo slik "Sulle vie della parita" Na poti enakopravnosti" v Trstu in v Vidmu, v sklopu simpozija "Il valore della diversita" / "Vrednota različnosti/drugačnosti" ter v sodelovanju s projektom Espansioni - Ekspanzije ter s Stazione Rogers- Postajo Rogers. Skupino in spletno stran skupine Toponomastica femminile je ustanovila leta 2012 Maria Pia Ercolini; ta pobuda ima namen raziskovati, objaviti podatke in učinkovati na območje, da bi bile ceste, ulice, parki, vrtovi in drugi kraji poimenovani po ženskah, ki so znotraj skupnosti odigravale pomembno kulturno vlogo. Poleg podpisane sta se aktivirali za objavo življenjepisov slovenskih žensk na spletno stran Toponomastica femminile - Ženska toponomastica tudi profesorici Marija Pirjevec in Marija Kacin. / dr. Elena Cerkvenič

DSI V gosteh je bila Mateja Gomboc, avtorica dela Pozneje se pomeniva

Žensko intonirane zgodbe

Mateja Gomboc ima rada red in vanj verjame, tako kot obstaja krogotok življenja, da je svet urejen. Temu redu zaupa tudi v literarnem svetu, saj čuti, da je pristna le v njem. Liki v njeni zbirki kratke proze, ki je izšla letos pri založbi Mladika in so jo predstavili na rednem ponedeljkovem srečanju Društva slovenskih izobražencev, iščejo pomen in smisel življenja, a ne klonijo, čeprav priznajo svojo nemoč. Vezna nit zgodbe je tudi ljubezen, tako med materjo in hčerjo kot med sestro in bratom, nikoli pa ni celovita in dovršena, saj to ni več tradicionalen pogled na ljubezen.

Pozneje se pomeniva je zbirka sedemnajstih kratkih zgodb, ki so "zelo žensko intonirane. Čeprav le v treh svojo zgodbo predstavi prvoosebna pripovedovalka, je prelomni čas, kot ga doživlja ženski lik, osrednja tema tudi v večini tretjeosebne pripovedi. In celo ko je tu in tam zgodba posredovana skozi moške oči, so te pretežno zazrte v žensko, živo precej odločneje od moškega". Tako beremo v spremni besedi Vite Žerjale Pavlin. Avtorica se dotika sprememb v manjšem ali večjem

življenjskem preobratu žensk različnih starosti: otroka, najstnic, študentk, mladenk, samskih in mladih mater, ženske srednjih let. Čeprav so jedra zgodb boleča, je njihov iztek pomirjujoč, saj se ženske odločijo za sprostitve duševnih stisk in so pripravljene sprejeti življenje v njegovi nepredvidljivosti.

Ob predstavitvi knjižne novosti je v Peterlinovi dvorani najprej zaigral mladi pianist Simon Kravos iz razreda prof. Tamare Ražem pri Glasbeni matici, nato je profesorica, pisateljica in literarna kritičarka Vilma Purič predstavila Matejo Gomboc in njeno zbirko kratke proze. Ob vprašanju, ali različni opisani kraji, kot vaško okolje, gozd in mesto, pustijo sledi in vplivajo na umetnika, se je odgovor Mateje Gomboc glasil, da ima vsak od teh prostorov svoje ljudi s svojimi posebnostmi, ki jih sama vidi točno pred očmi, saj kraj zaznamuje človeka. Rodila se je v Ajdovščini, nato pa živel v Sovodnjah in Kočevju, v študentskih letih v Ljubljani, nato v Novi Gorici, danes živi z družino v Ljubljani, a ima hišo na robu Krasi, v Pedrovem nad Kom-

nom, na katero se sklicuje v noveli Lepa vas.

Trst, ki je prisoten v njenih kratkih zgodbah skupaj z družbenimi motivi, ki smo jih občutili predvsem na Primorskem, na primer

ohranjanje slovenstva v zamejstvu in izseljenstvu, aleksandrinke, osvobajanje Trsta ob koncu druge svetovne vojne in politično mo-

tivirani uboji pri tem ter povojna ločenost, a tudi povezanost zamejstva z matico, predstavlja avtorici od nekdanjega stičišča različnih kultur, ki jih je kot otrok doživljala z intenzivnostjo.

"V več zgodbah je opazna prisotnost namišljenih oseb, ki pomenijo beg v miselne svetove šumečih možganov, kjer poteka pogovor z odsotnimi ljudmi. Namišljene epizode delujejo kot mašilo praznih delov dneva in dolge čase, kot je lahko potovanje z vlakom. Včasih pa pomenijo premagovanje osamljenosti in strahu pred zapuščenostjo", je ob koncu dejala Vilma Purič, Lučka Susič pa je prebrala nekaj odlomkov iz knjige.

Zanimivo je, da se je Mateja Gomboc začela "brusiti" z literarnimi natečaji, na katerih je večkrat zmagala s svojimi kratkimi zgodbami. Po poklicu je profesorica slovenščine in italijanščine na škofoški klasični gimnaziji v Ljubljani, je sooblikovalka revije Mavrica, piše pa tako za otroke kot za odrasle. Prav sedaj končuje pisanje romana, v katerem se zaletava v to, da ljubezen ni banalna.

Obvestilo

V NŠK v Oddelku za mlade do ponedeljka, 30. junija, razstavlja ilustracije svojih knjig Igor Pison. Urnik: ponedeljek in torek 9.00-13.00; sredo, četrtek in petek 14.00-18.00.

Slovensko pastoralno središče vabi na tradicionalno sv. mašo za vse žrtve vojne, ki bo v nedeljo, 29. junija, ob 17. uri v tržaški Rižarni. Pel bo združeni pevski zbor ZCPZ.

Darovi

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: v spomin na Elviro Filipčič daruje Zinka Požar 100 evrov.

Za sklad narodnih noš Marta Požar: v spomin na Darka Cerkevnik daruje žena Zinka 100 evrov.

Ob obletnici smrti moža Bertota daruje žena Grazia 50 evrov za kapelico Kraljice miru na Katinari.

DRUŠTVO MARIJ KOGOL

vabi ob praznovanju farnega zavetnika Sv. Ivana na

CELOVEČERNI KONCERT

DPZ Kraški slavček - Krasje in

harfistke PAOLE GREGORIC

zbor vodi Petra Grassi

v nedeljo, 29. junija 2014, v župnijski cerkvi Sv. Ivana v Trstu ob 20.30

ALEKSANDER FURLAN – SANDRIN

je 21. junija 80 let slavil.

Da bi mu ljubi Bog še veliko let

trdnega zdravja in ustvarjalnih misli podelil,

mu voščita

ODBOR ZCPZ IN ZDRUŽENI ZBOR

Pogovor / Claudia Antolini

O ženski odonomastiki

Claudia, od kod si, kje živiš, s čim se ukvarjaš?

Rodila sem se v Rimu. V Rimu sem tudi študirala in diplomirala iz astrofizike leta 2010. Že štiri leta živim v Trstu in se posvečam študiju na področju astrofizike, da dosežem doktorat. Približno dve leti in pol sodelujem v skupini Toponomastica femminile / Ženska toponomastika; v sklopu skupine ženska toponomastika se specifično ukvarjam z deželno Furlanijo-Juljsko krajino; skupaj s sodelavkami sem pregledala v glavnem vse ulice, ceste, trge itd. te dežele.

Od kod tvoje zanimanje za ženski kulturni svet?

Približno pred desetimi leti sem se začela zanimati za življenjske znanstvenice, s posebnim ozirom na zvezdoslovke, ki so malo poznane za svoje znanstvene zasluge. Z velikim

zanimanjem sem začela brati o zvezdoslovki Henrietti Leavitt, ki je odkrila način merjenja razdalj v vesolju. Z navdušenjem se

posvečam študiju na področju astrofizike; ta poklicna pot je bila vedno zelo težavna za ženske. Zanima me ženski kulturni

svet; še posebno pa se zavedam, da se moramo spomniti na zasluge ženske iz prejšnjih stoletij, saj se po njih lahko zgledujemo današnja dekleta.

Bi nam predstavila skupino Toponomastica femminile / Ženska toponomastika? Zakaj je nastala in katere cilje si zastavlja?

Skupina je nastala zato, da bi promovirala raziskovanja na področju ženske odonomastike, da bi objavljala podatke in da bi lahko učinkovala na vsako posamezno območje, da bi bili ceste, ulice, vrtovi, parki itd. poimenovani po zaslužnih ženskah, tako da bi bila prisotnost ženskih imen odločno večja, kot dejansko je.

Opiši metodo dela, ki jo imate v tej skupini.

Za obravnavo vsakega mesta se postavimo v stik z občinsko upravo in vprašamo seznam vseh ulic, cest itd. Ko smo dobili seznam ulic in cest, preštejemo njihovo skupno število, pa še število ti-

stih, ki so poimenovane po moških osebnostih, in onih, ki so poimenovane po znanih ženskah. Za ženske osebnosti zberemo nekaj informacij, kot na primer datum rojstva in smrti, poklic, življenjske podatke; poleg tega ženske like razporedimo v skupine, v enih npr. Mati Božja, svetnice, v drugih dobrotnice, umetnice, znanstvenice ali pa delavke, mitološki liki itd. Podatke in informacije zberemo v vsaki deželi italijanskega ozemlja, nato jih predelamo in statistično analiziramo.

Kateri so rezultati za italijansko ozemlje?

V glavnem smo Italijo raziskovali skoraj v celoti. Povprečno so poimenovanja po ženskah pod 4% glede na skupno število poimenovanj, medtem ko poimenovanja po moških so okrog 35%. V deželi Furlaniji-Juljski krajini štejejo poimenovanja po ženskah manj kot 3%.

Katere pobude ste izpeljali, katere še boste?

Izpeljali smo več pobud. Sodelujemo z nekaterimi časopisi

online in imamo rubrike iz toponomastike; aktivirali smo se zato, da bi bile ulice in ceste poimenovane po zaslužnih italijanskih ženskah, kot sta bili na primer Rita Levi Montalcini in Margherita Hack.

Vodimo zgodovinske raziskave na območju, z namenom da bi predlagali občinam nove like zaslužnih žensk. Organiziramo fotografske razstave o ulicah in cestah, poimenovanih po ženskah. Letos smo z natečajem "Sulle vie della parita" / "Na poti enakopravnosti" želele spodbujati učence primarnih šol ter dijake sekundarnih šol druge stopnje k raziskovalnemu delu o pomembnih ženskih likih, ki bi bili primerni za toponomastične namene.

Ali ste kot skupina prisotne tudi v drugih državah?

Skupina je aktivna poleg v Italiji tudi v drugih evropskih državah, na primer v Franciji, Nemčiji, Veliki Britaniji; pripravljamo fotografske razstave, pišemo članke, sodelujemo z intervjuji tudi v sklopu radijskih oddaj.

Po tvojem mnenju poznamo slovensko žensko toponomastiko?

Kar velja za Italijo, mislim, da velja tudi za Slovenijo: ne poznamo dobro slovenske odonomastike, nimamo jasnega pregleda nad uličnimi poimenovanji po ženskah v Sloveniji. Zanimivo bi bilo raziskovalno delo na področju odonomastike znotraj Slovenije, tudi glede na dejstvo, da Italija in Slovenija sta bili predvsem v določenih zgodovinskih časih v tesni medsebojni povezavi, predvsem na obmejnem območju. Rezultati takega raziskovalnega dela bi nudili zanimive iztočnice za nadaljnje raziskovalno delo.

Claudia, poznaš ulico ali cesto v Sloveniji, poimenovano po ženski?

Vem, da je v Ljubljani poimenovana ulica po Lili Novy, slovenski pesnici in prevajalki. Prebrala sem nekaj življenjskih podatkov in mislim, da je njeno delo pomembno za identiteto in kulturo slovenskega naroda.

Elena Cerkevnič

Sedež devinskih zborov
Prizorišče lepih dogodkov

Sedež devinskih zborov je bil v tednu, ki je za nami, prizorišče vrste lepih dogodkov.

Od ponedeljka, 16., do petka, 20. junija, je potekala lutkovno-pevska delavnica Devinski vrt ustvarjalnosti, ki jo že vrsto let prireja OPZ Ladjica in ki jo je letos vodila izkušena lutkarica ljubljanskega lutkovnega gledališča Irena Zubalič. V jutranjih urah se je ob izdelovanju živalskih marionet, slikanju scene, pevske in govorne devinske osnovne šole. Ob pomoči treh starejših domačih lutkaric Martine Bearzi, Ivane in Petre Pahor so vadili glasbeno

pravljično Mire Voglar Gradič, ki so jo uprizorili v petek, 20. junija dopoldne, pred starši in malčki iz vrtec devinsko-nabrežinske občine, ki so se zbrali v Devinu ob podelitvi bralne značke. Vzgojiteljice in učiteljice, ki vodijo to pomembno pobudo bralne vzgoje najmlajših in njihovih staršev, so v vrtcu porazdelile diplome malčkom, ki obiskujejo vrtec v Mavhinjah, Nabrežini in Devinu, nato pa so si otroci v dvorani devinskih zborov pozorno ogledali pravljično. Mira Voglar je uglasbila besedilo pesmice o tem, kako so v gradiču našle svoj dom žaba in nato po vrsti druge živalice. Vsaka je ob prihodu pogumno od-

pela svojo prošnjo za vstop v gradič oziroma je sprejela vsakokratnega gosta, dokler ni prilomastil medved, za katerega ni bilo več prostora in je zato podrl gradič, da so morali lutkarji s svojimi marionetami pred oder in se ob burnem ploskanju prikloniti občinstvu.

Na predvečer te gledališke predstave pa so 'hišni gospodarji', se pravi pevci moškega zbora Fantje izpod Grmade, vabili na dvorišče svojega doma na že tradicionalni družabni večer s krajšim koncertom. Ob prisotnosti prijateljev in sorodnikov ter tudi gostov - znancev, ki so prišli na obisk iz Južne Afrike, so najprej zapeli šest pesmi iz sporeda, ki so ga izvajali v minuli sezoni.

Večer je bil predvsem priložnost za druženje in tudi ploha, ki je sledila nastopu, ni pokvarila lepega vzdušja, saj so se udeleženci pomaknili v dvorano in postregli gostom. Večer se je zavlekel v noč ob pogovoru in tudi petju. Zbor

pa načrtuje še nekatere poletne pobude. Sobotni sončni dan pa je v iste prostore privabil skupino 17 otrok, ki so se z navdušenjem udeležili malega tečaja polstenja - se pravi filcanja, ki ga je vodila

Katjka Jermančič. Iz nastale klobučevine so otroci izdelovali male okrasne predmete, kapice za svinčnike in prstne lutke, s katerimi so se na koncu imenito zabavali.

V.J.

SNG Nova Gorica / Predstavitel sezona 2014/15

Protagonistka bo ljubezen v vseh odtenkih

O iztekajoči se uspešni sezoni Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, ki je zabeležila 20-letnico odprtja nove gledališke stavbe in 10-letnico statusa nacionalne ustanove, je vodstvo gledališča na tiskovni konferenci, ki je bila v ponedeljek, 16. junija 2014, v predverju tega lepega gledališkega hrama, predstavilo repertoar za naslednjo sezono 2014/2015.

Čeprav je kriza močno občuteno zaorala tudi v proračunska sredstva za novogoriško gledališče, saj, kot pravi njegov direktor mag. Jožko Čuk, prejema ta gledališka hiša 300.000 evrov manj, ohranjajo v gledališču "količino in kakovost zahtevnega programa brez jadikovanja in brez izgovorov. (...) Zavedamo se, da se bo

sko gledališče, Schauspielhaus Graz, tržaško gledališče Il Rossetti, Stalno gledališče Furlanije Julijske krajine) *Nora Gregor - Skriti kontinent* spomina spregovorila o trpki usodi igralka Nore Gregor, ki se je rodila v Gorici. V zgodbi se bo prepletalo razmišljanje o položaju ženske v družbi, o poslanstvu umetnice, matere in žene, pa tudi o odnosih med tremi sosedi, ki so se spopadli v krvavi prvi svetovni vojni - predstava nastaja namreč ravno v letu, ko se spominjamo teh tragičnih dogodkov. Uprizoritev, katere premiera bo septembra na velikem odru, bodo spremljali še filmska retrospektiva Nore Gregor, razstava o njenem življenju, simpozij o filmologiji in gledališču njenega časa, študentske delavnice in festival umetniških

(1900) Lymana Franka Bauma bo razveselil odraščajoče otroke v priredbi in režiji Mihe Goloba. Premiera bo septembra 2014. Poleg teh novih premiernih uprizoritev bo SNG Nova Gorica na domačem odru in na gostovanjih prisotno še s predstavami iz prejšnjih sezon. Svojim gledalcem pa bo ponudilo tudi gostovanja drugih gledališč: v goste bodo tako prišli Prešernovo gledališče Kranj z delom Johna Patricka Shanleyja *Dvom* (režiser Alen Jelen), Mestno gledališče ljubljansko z *Othello* Williama Shakespeara (režiser Jernej Lorenčič), Slovensko ljudsko gledališče Celje z dramo *Naše mesto* Thorntona Wilderja (režiser Matjaž Zupančič) in s farso Neila Simona *Govorice* (režiser Jaka Andrej Vojevec), SNG Drama Maribor s satirno komedijo *Revizor* Nikolaja V. Gogolja (režiser Diego de Brea), PG Kranj z dramo z živo ljudsko glasbo *Mrtvec pride po ljubico* Svetlane Makarovič (režiser Jernej Lorenčič), Slovensko stalno gledališče z delom *Modern* no

'udobje' poslovanja se zaostrovalo. A smo vsemu navkljub pripravljeno odgovorno izpolniti pričakovanja naših obiskovalcev in s tem poslanstvo narodnega gledališča na zahodni meji ene najlepših evropskih držav". Kljub vsem gospodarskim, finančnim, pa tudi političnim težavam, ki pretresajo slovensko državo, bo SNG Nova Gorica novo sezono namenila ljubezni. Repertoarno ponudbo, ki je naglasila umetniška vodja Martina Mrhar, bodo zaznamovale zgodbe pogubne ali odrešujoče moči ljubezni. Med temi predstavami bosta kar dve slovenski praznovanju novih dramskih besedil, in sicer *Saksofonist, ki ima ljubico* v Frankfurtu, *pripoveduje zgodbo o medvedih pandah* romunskega pisca Mateia Visnieca in duhovito kratko pripoved *Neumnost* argentinskega avtorja Rafaela Spregelburda. Prvo predstavo, lirično komedijo, ki bo v decembru na malem odru, bo režiral Marko Sosič, ki se tako po dolgih letih vrača v novogoriško gledališče - v njem je bil namreč nekaj let umetniški vodja. Filozofska komedija *Neumnost*, ki je postavljena v brezoblični motel v Las Vegasu, bo zaživela v maju 2015 na velikem odru v režiji Ivane Djilas. V njej bo pet igralcev odigralo triindvajset vlog v petih različnih zgodbah. Dva domača ustvarjalca bosta predstavila nova avtorska projekta. Dobro poznana Neda Rusjan Bric (1967), ki je osvojila gledalce že s "primorsko trilogijo" *Trieste - Alessandria Embarke* (*Štorija od lešandrink*), *Eda - zgodba bratov Rusjan in Kdor sam do večera potuje skozi svet* (*Simon Gregorčič*), bo tokrat v mednarodni koprodukciji (SNG Nova Gorica, Slovensko mladinsko

inštalacij. Jan Cvitkovič (1966) pa bo predstavil avtorski projekt *Otroci Adama in Eve*, "laboratorij življenja: laboratorij rojstva, življenja in smrti, kjer je vse fizično, fizikalno, pa vendar vse popolnoma metafizično". S tem se bo filmski scenarist, režiser, igralec in pesnik prvič predstavil gledališki publiki. Projekt, "ki slovi na intuitivnih slikah, povezanih z avtorjevim zavestnim in nezavednim dojemanjem življenja", se navdihuje pri Cvitkovičevi pesniški zbirki *Lačna žival* in filmu *Sto psov*. Zelo znana Molierova satirična komedija *Tartuffe* (1664) se bo v novem, svežem prevodu Primoža Viteza zaiskrila na velikem odru marca 2015 v režiji Vita Tauferja, ki je prav na novogoriškem odru uspešno zrežiral marsikatero z absurdom obžarjeno delo; pred vsemi se gotovo blešči njegova legendarna, nepozabna uprizoritev Ionescove *Plešaste pevke*. Manj znano pravljico satiro *Zmaj* (1944) ruskega dramatika Jevgenija Švarca bo režiral Dino Mustafić, premiera pa bo na velikem odru septembra. V pravljicnem okviru zmaja, ki vsako leto terja kot davek nedolžno dekle, se zrcali "satira o vsakovrstnih totalitarnih in apatiji ter zaslepljenosti ljudstva v njih, v času nastanka pa predvsem subverzivna pripoved o razmerah v povojni Rusiji". Žarometi malega odra bodo v aprilu 2015 osvetlili dramo *Gospa Bovary*, ki jo je po motivih Gustava Flauberta napisal Nebojša Tasić. Igro o Emmi, "ki zaradi svojega neizsanjanega hrepenenja tragično konča svojo usodo podeželske žene, matere in ljubice, bo zrežirala Yulia Roschina, prvič gostja v SNG Nova Gorica. Pravljici muzikal *Čarovnik iz Oza*

drame Yukio Mishima (režiser Mateja Koležnik), Mestno gledališče Ptuj s komedijo *Najstarejša obrt* Paula Vogla (režiser Peter Srpčič). Letošnja novost v SNG Nova Gorica je program *Mej-ni*; v njem bodo imeli v gosteh predstave, ki presegajo jezikovne ali žanrske meje; s tem želijo obuditi spomin na *Mej-ni-fest*, ki ga je gledališče priredilo l. 2004, in tako oživiti "živahen mednarodni gledališki utrip". Novi Gorici in Gorici želi gledališče ponuditi "izbrane predstave sodobnega plesnega in opernega gledališča, glasbene dogodke ter nadaljevati z izmenjavami predstav s tujimi gledališči". V ta sklop spadajo Dramska predstava Marka Sosiča in Carla Tolazija *'14 - '18. Trst mesto v vojni / '14 - '15 Trieste, una città' in guerra* (režiser Igor Pison - SSG Trst gledališče Rossetti v sodelovanju s Casa del lavoratore Teatrale), opera *The turn of the screw / Obrat vijaka* (dirigenta Nada Matosevič Oreškovič / Aleksandar Kojić (režiser Ozren Prohić), gostovanje HNK Pl. Zajca Rijeka in HNK Šibenik, plesna predstava Michala Rynie in Nastje Bremec *Imenoval sem ga kravata*, premiera koprodukcije SNG Nova Gorica in M&N Dance Company, opera Gian Carlo Menotti *Zmikanje v stara devica* (dirigent Simon Dvoršak, režiserka Yulia Roschina), gostovanje Slovenskega komornega glasbenega gledališča in Festivala Celje, koncert Bossa de novo, gostovanje glasbene skupine Bossa de novo, plesna predstava Michala Rynie in Nastje Bremec *Soba z razgledom*, gostovanje M&N dance Company in Zavoda MN produkcija.

/str. 15
IK

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (55)

Mariza Perat

Ptujska Gora na Spodnjem Štajerskem

Cerkev na Ptujski Gori je nastala v istem času kot sedanja gosposvetska cerkev, torej sredi 15. stol.

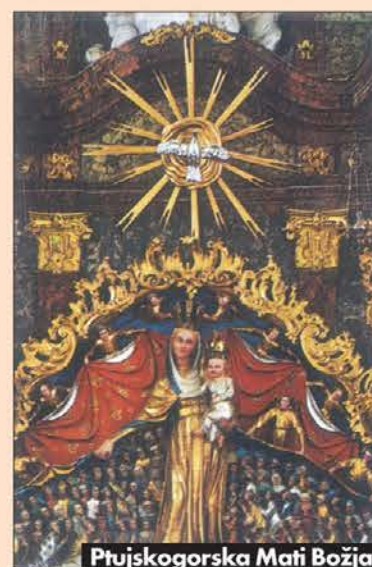
Glede nastanka te božjepotne cerkve pripoveduje ljudsko izročilo, da jo je dal postaviti Bernard III., Wurberški grof. Ta je imel hčerko edinko, slepo od rojstva. Starši so kar naprej prosili Božjo Mater, da bi deklica ozdravela. Nekoč je ta med molitvijo pred seboj ugledala svetlobo. Šla je za njo in prišla na vrh griča, ki se je dvigal nad Ptujskim poljem. Deklica je spregledala, njen oče, grof Bernard, pa se je zaobljubil, da bo na griču dal zgraditi cerkev. Res so leta 1398 pričeli gradnjo. Poleg ptujskih so pri tej sodelovali tudi Celjski grofje. Soproga grofa Bernarda, grofica Walburga, je namreč bila hči Celjskega grofa Hermana II. Pri gradnji pa so pomagale tudi druge grofovske rodbine, o čemer pričajo grbi v cerkvi. Največja umetnina ptujskogorske cerkve je kamniti relief na glavnem oltarju. Nastal je okrog leta 1415 in je skupinsko delo različnih umetnikov. Relief, ki ga je dal izdelati grof Bernard, prikazuje Božjo Mater, ki z levico drži Jezuščka, z desnico pa plašč, ki ga razgrinjajo angeli. Pod plaščem je upodobljenih 80 oseb, samih odličnikov, vendar iz materinskega izraza na Marijinem obrazu sijeta skrb in želja, da bi v zavetju njenega plašča vsi ljudje našli varstvo in pomoč. Zato ptujskogorsko Marijo imenujejo tudi "Zavetnico človeštva".

France Stele v svojem opisu o Ptujski Gori

pravi, da je Marijin kip (relief) na glavnem oltarju votivnega značaja in je torej narejen po zaobljubi. To dokazuje tudi dejstvo, da sta med osebami, ki jih ogrinja plašč, upodobljena grof Bernard in njegova soproga Walburga, ki sta v zahvalo za hčerino ozdravljenje postavila cerkev. O njuni istovetnosti pričata rodbinska grba.

Ptujska Gora

Ptujskogorska Mati Božja

Celotni umetniški videz ptujskogorskega svetišča že sam po sebi dokazuje, da je cerkev že od začetka bila mišljena kot romarska cerkev, kjer naj bi se v molitvi zbiral ljudstvo, častilo Božjo Mater in jo prosilo pomoči.

Zelo verjetno je bila cerkev zgrajena pred letom 1421, kajti približno v tistem času je umrl grof Bernard, medtem ko je prvi dušni pastir ptujskogorskega svetišča, po imenu Nikolaj, umrl leta 1424, kot še pojasnjuje France Stele.

Na Ptujsko Goro so že od vsega začetka prihajale množice romarjev. Da to drži, je razvidno tudi iz tega, da je cesar Friderik III. naselju ob cerkvi že leta 1447 podelil pravico, da je na dan po Velikem Šmarnu tu bil semenj, kar dokazuje, da so romarji v ptujskogorsko svetišče prihajali v velikem številu.

Božjepotna cerkev na Ptujski Gori je tako v kratkem času postala priljubljena božja pot in žarišče Marijinega čiščenja. To čiščenje so še posebno širili dominikanci, veliki Marijini častilci in pospeševalci zlasti molitve svetega rožnega venca.

/ dalje

Izobraževanje za pridobitev licenc vodnikov turistov po soteskah

Domači ponudniki ne bodo več diskriminirani

Strokovni svet Republike Slovenije za šport je potrdil program usposabljanja za vodnika kanioninga, ki ga je predložila Kanioning zveza Slovenije. Vodniki za soteskanje iz Posočja čakajo le še na odločbo ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, da bodo lahko pred vrhuncem poletne turistične sezone izpeljali prvo izobraževanje, da pridobijo formalno potrdilo, da so se naučili tega, kar že počenjajo leta... Program, ki ga bodo izpeljali v juniju, obsega 178 izobraževalnih ur. Želeli so ga izpeljati že lansko leto, pa ga je zavrnil Strokovni svet RS. Lansko leto sredi sezone domača podjetja kar naenkrat niso smela več ponujati turistom soteskanja, baje zaradi formalnosti in privilegijev pri podeljevanju uradnih papirjev, ki so kar dober zaslužek, kakor so namigovali jezni posoški vodniki soteskanja. Licenca soteskarske zveze je za kanioning zvezo prezahtevna in predraga. Podjetja bi sicer lahko najela licencirane vodnike od drugod, toda teh je bilo v Sloveniji le deset, samo na Bovškem pa jih rabijo okoli 40. Je podeljevanje licenc posledica toge birokracije ali privilegij nekatereh "elit"? "Nepoznavalski odgovor države kaže na popolno nerazumevanje položaja in je na trenutke celo žaljiv. Naš namen je bil preprečiti

škodo v tem trenutku, da bi lahko nato v miru našli rešitev. Gre za odsotnost razlikovanja med specializirano licenco za vrhunske športnike in za podjetja, ki izvajajo gospodarsko dejavnost. Da bi odprli restavracijo, tudi ni treba, da je kdo nujno predavatelj in doktor gastronomskih ved", je nedvoumno pokazal s prstom bovški župan Siniša Germovšek. V takih razmerah se odloča vse več domačih vodnikov za delo v tujini ali pri tujih podjetjih, ki pa pripeljejo večinoma svoje vodnike. Mogoče bi pristojni lahko pogledali

še kam drugam, kjer se dogajajo podobne aktivnosti, npr. v Alpe. Tam, recimo v Zermatu, Cortini, Chamonixu ali Obersdorfu, slovenski gorski vodnik, učitelj kajaka ali učitelj smučanja, kot tujec, lahko delajo nemoteno. Samo ustrezno licenco mora imeti. Ni čudno, da se domačim podjetjem tujci smejejo in radi posojajo svoje vodnike, seveda za visoko ceno, je

slišati iz domačih logov.

Poslej drugače?

Prav zato se je do letošnje sezone na državni ravni marsikaj izboljšalo. Letošnji program usposabljanja za vodnika soteskanja (kanioninga) se sicer bistveno ne razlikuje od lanskega, spremenili pa so obvezni vsebinski del vseh športnih programov. To, kar so pač spreminjali v pravilniku o izobraževanju v športu. Naredili so tako, da zadošča vsem kriterijem". Program obsega 178 izobraževalnih ur: od tega je približno sto ur praktičnega dela in 78 ur vsebin iz reševanja ter drugih teoretičnih vsebin, povezanih s športom. Na izobraževanje zdaj čaka 30 vodnikov, ki za svoje delo potrebujejo licenco. Izvedli ga bodo takoj po prejemu odločbe od resornega ministrstva.

Če tega ne bo pravočasno, si bodo morali ponovno pomagati s kolegi iz tujine, ki so lahko brez slovenskih licenc čisto zakonito vodili soteskanje, da so lahko svojim gostom to omogočili. Pri tem so bili oškodovani domača podjetja in domači vodniki, ki so ostali brez dela vse do letos težko pričakovane licence.

Soteskanje je zelo priljubljena športna panoga domačih in tujih gostov, zato ni čudno, da se zanjo odloči vsaj 25% gostov posoških športnih ponudnikov.

Miran Mihelič

Slovenska javnost je bolj zaskrbljena za usodo zaprtega Janeza Janše kot za volitve

Ni bilo razlogov za slovesnosti in veselje ob Dnevu državnosti

V Sloveniji je kampanja za predčasne državnozborske volitve, 13. julija, dobila drugačen zasuk, novo vsebino v petek, 20. junija, ko je Janez Janša, osamosvojitelj, premier dveh vlad ter voditelj največje parlamentarne stranke, imenovane SDS, odšel v zapor na Dobu, na prestajanje kazni, izrečene v zadevi Patria. Javnost je zaradi izjav, ki so jih izrekli njegovi privrženci, tudi nekdanji sodniki ali pravniki, začela bolj in temeljiteje razmišljati o tem primeru, ki lebdi nad slovensko državo in politiko, kot pa na volitve. Lahko bi se celo zgodilo, da bi zaradi Janeza Janše v zaporu in pričakovane nizke volilne udeležbe volitve v pomembnih okoljih ocenili za nezakonite, to je premalo utemeljene in prepričljive.

Dejan Židan

Spričo razmer in odnosov v državi seveda tudi ni bilo nobenih utemeljenih in prepričljivih razlogov za slovesnosti, prireditve, ali celo veselje v počastitev 25. junija, državnega praznika Dneva državnosti. Gre sicer za pomemben datum, saj ta obeležuje tisti 25. junij leta 1991, ko je Skupščina Slovenije razglasila temeljno listino o samostojnosti in neodvisnosti nove države. Razmere v slovenski državi, zlasti pa v njeni politiki, so tako nenavadne, svojske in nepriemerljive s tistimi v drugih državah, da je mogoče pritrditi odvetniku in politiku Damjanu Terpinu iz Gorice, ki je v sprevedu privržencev in sodelavcev Janeza Janše pred njegovim odhodom v zapor opozoril, da mora v Italiji pogosto odgovarjati na vprašanja svojih italijanskih kolegov,

ki v dvomih vprašujejo, ali je Slovenija sploh še normalna država. Če bi pravna država dejansko učinkovito delovala, bi primer Janeza Janše zagotovo lahko celoviteje, objektivno in hitreje razpletli ter postavili na pravo mesto, s tem da bi preverili naslednje trditve, ki jih je podal v izjavi pred odhodom v zapor. "Pred skoraj natančno petindvajsetimi leti so me obsodili zato, ker naj bi svoje intelektualne sposobnosti napačno usmeril, in tudi takrat so režimski mediji trobili, da je treba takšno sodbo spoštovati. Šest let z afero Patria uničujejo ne samo mojo družino in mojo stranko, ampak zastrupljajo politično ozračje v Sloveniji. Štiri leta traja ta sodni proces in še vedno ni končan. Štiri leta že sprašujem, kaj sem narobe storil, kdaj in kje. Štiri leta že narobe poročajo. Štiri leta mi ni nihče preprosto povedal, česa sem kriv, štiri leta se ni dalo braniti. Ves čas je pravna stroka molčala, treba je zaupati v pravno državo, so govorili. Stvari so postavljene na glavo in samo ena pot je, da se to spremeni. Pred petindvajsetimi leti, ko so me peljali na Dob, smo se osamosvojili, nisimo pa se osvobodili. To je očitno težje kot osamosvojitve, kot postaviti neko normalno državo". Pomembno je, da o zadevi Janez Janša sedaj dvomijo oziroma drugače razmišljajo tudi nekateri znani sodniki oziroma pravniki. Nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic, sicer oster politični nasprotnik Janeza Janše, je menil, "da gre za strokovno zelo sporno sodbo. Če sodišče ne bo zadržalo izvajanja kazni, bo v mojih očeh sodgovorno za še dodatno popačenje predvolilne kampanje in po-

sledično za kasnejše volilne izide, pa naj bo to v končni fazi Janševi stranki v škodo, ali pa bi ji bilo morda celo v korist". Navajamo primer ustavnega sodišča, ki je sicer zavrglo ustavno pritožbo Janeza Janše v zadevi Patria, vendar so v njegovo korist objavili ločena mnenja ustavni sodniki dr. Ernest Petrič, dr. Mitja Deisinger in Jan Zobec.

V Sloveniji se medtem kampanja za bližnje predčasne parlamentarne volitve nadaljuje. Novi vodja stranke Socialnih demokratov Dejan Židan je kot svetovalec v stranko povabil tudi njene nekdanje predsednike, to je Milana Kučana, dr. Cirila Ribičiča, Janeza Kocjančiča, in še nekatere znane politike iz te leve stranke. Po mnenju SDS nekatere namere levo usmerjene politike ogrožajo ustavne temelje slovenske države in osamosvojitve. Nekdanji šef SDP dr. Ciril Ribičič pa naj bi napovedoval napredujočo "jugoslovenizacijo" Slovenije. V slovenskem času, Časniku za kulturo in družbo, ki je priloga tednika Družina, pa je Tone Rode v komentarju o volitvah zapisal, "da bodo naslednje parlamentarne volitve ključnega pomena za nadaljnji razvoj pravične, demokratične in evropske Slovenije. Kaj bo s Slovenijo, je v veliki meri odvisno od tega, kako se bomo na te izzive odzvali katoličani. Zato, da premagamo malodušje, ki nas duši in pogublja. Da dokončamo slovenski prehod v normalno demokratično družbo in državo. Še je čas, in ta čas je zdaj".

Po zadnjih raziskavah sodeč, bi se v Državni zbor novega sklica izmed šestnajstih strank oziroma list, ki so predložile svoje kandidate za poslance, uvrstilo samo štiri. Svoje poslance bi izvolile Stranka Mira Cerarja, SDS, Socialni demokrati in DEUS.

Marijan Drobež

S 1. strani

Faktor "Dob"

Brez njega si je delovanje pomladne opcije danes težko zamišljati, zato je, po tranzitivni lastnosti, njegova odsotnost za levico, po njihovem prepričanju, pomemben korak volilni zmagi naproti. Razlika med slovensko levico in desnico je namreč v tem, da je na desnem polu že vseskozi en sam karizmatičen vodja, medtem ko mora levica, odkar je Drnovšek zapustil premiersko mesto, iz volitev v volitve iskati nove obraze. Od Antona Ropa do Boruta Pahorja (z bremenom Kresalove in Golobiča), Jankoviča, Bratuškove in nazadnje Cerarja, človeka, ki naj bi po novem prevzel vodstvo na levem spektru slovenske politike. Vsi ti poskusi so se izrodili, pa tudi Cerar bo pred zelo zahtevno nalogo: njegova prednost je ta, da se predstavlja kot novost v politiki in bi moral biti zaradi tega magnet za leve volivce. Vsebinsko pa je doslej Cerar pokazal bolj malo. Program je dokaj nedorečen: jasno je samo to, da je Cerar zelo skeptičen do privatizacije, predvsem ko gre za večje gospodarske subjekte: Telekom je v prvi vrsti, negativno pa se je izrazil tudi glede prodaje Luke Koper (pa čeprav konkretno o tem dokle še ni bilo govora). In to je v slovenski realnosti še večja nevarnost kot odsotnost progra-

ma: gre namreč za "anticiklično" politiko, ki je doslej močno oškodovala slovensko gospodarstvo (tajkunski prevzemi in nacionalni interes). Po drugi strani pa bo ta politika težko izvedljiva, ker je v nasprotju z zavezami o privatizaciji, ki jih je Slovenija sprejela pred Evropo: prodaja državnih deležev (med njimi Telekom) je bilo eno od glavnih priporočil Komisije za Slovenijo. Morebitno neizpeljavo teh zavez bodo plačevali slovenski davkoplačevalci.

Problem sodstva

Drugačen je pogled desnice na Janšev zapor: tukaj je seveda v prvi vrsti čustven pristop, ki ga je najbolj ponazorila večtisočglava množica pred Dobom. To je druga plat Janševe karizme: če ga na levici sovražijo z dna srca, ga privrženci SDS občudujejo in ljubijo na ravni, ki gre onkraj racionalnega. Gre pač za drugo plat medalje "odi et amo". Drugič, predstavniki SDS bodo med volilno kampanjo močno izpostavljali temo sodstva. Njihova izhodiščna točka bo seveda obsodba Janeza Janše. Formulacija obsodbe v zadevi Patria je močno privlečena za lase, to drži: na to vseskozi opozarja tudi nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic, človek, ki je idejno zelo oddaljen od Janše. Dejstvo pa je, da bi moralo v Sloveniji priti do javne polemike glede sodstva že prej, pri ne-

katerih drugih primerih: recimo ob oprostitvi balkanskih bojevnikov, trgovcev s tonskimi količinami kokaina (gre za t. i. Tošičev klan), na prvi stopnji zaradi izločitve ključnih dokazov, pri-

razsodbe na drugi stopnji, a škoda je bila že storjena, večina Tošičevega klana pa je že bila izpuščena na prostost. Drugi primer je nedavno zastaranje sodnega primera Roberta Zavašnika, lastnika diskoteke Lipa, pred katero so zaradi prenatrpanosti do smrti pohodili dve dekleti. Zavašnika so pravno močno obsodili zaradi kaznivga dejanja povzročitve splošne nevarnosti na večletno zaporno kazen. Ker pa je bil Zavašnik vse doslej na begu in je primer po slovenski zakonodaji zastaral, se nekdanji lastnik Lipe lahko v Slovenijo vrne kot svoboden človek.

Desnica brez Janše

Vodilna stranka slovenske desnice se mora pripraviti na prvo politično preizkušnjo brez svojega vodje. Če levica računa, da bo odsotnost Janše ošibila desnico, v SDS računajo, da bo Janšev

zapor vzbudil učinek Roške ulice in zadeve JBTZ leta 1988. Skratka, računajo na to, da bodo ljudje še bolj množično glasovali za SDS.

Ampak... zavedati se moramo, da ima SDS "zacementirano" bazo volivcev in da bo, ob sedanjem stanju, težko pomembno napredovala, ker bi zadeva z zaprtjem Janeza Janše na Dobu preprečila kvečjemu tiste, ki so že prepričani. V Janševi stranki pa se po vsem tem postavlja nova dilema: novo vodstvo. Volilno kampanjo bo moral voditi kdo drug, nekdo bo moral prevzeti tudi ključno vlogo kandidata za mandatarsko mesto. In to bo šele prava težava: podoba Janeza Janše je s tega vidika zelo obremenjujoča za kogarkoli bo na novo prevzel vodstvo. V SDS se ob Janševi karizmi v zadnjih 20 letih niso formirali leaderji prav zaradi osebnosti nekdanjega premierja. Janša je bil vseskozi eden in edini vodja desne sredine in zaradi tega ni bilo prostora za rast novega vodje, ki bi bil v tej vlogi prepoznaven tudi za javnost. In to bi se za SDS lahko pokazalo kot strateška napaka ravno v tem trenutku. Na skorajšnjih volitvah je eden od kandidatov za to mesto evropski poslanec Milan Zver, ki že dalj časa velja za (skritega) Janševga naslednika. Sposobnost preživetja brez Janše se bo najprej pokazala na volitvah, predvsem pa po volitvah, ko se bodo ponovno premešale karte na slovenski politični šahovnici.

Janez Janša

sluškanju srbske policije. Sodnik jih je izločil, ker naj ne bi bili pridobljeni z evropskimi standardi (v podporo tej tezi je pričal tudi nekdanji šef Sove in nekdanji predsednik LDS Iztok Podbrežnik!!!). Posledica tega je bila izpušitev domnevnih narkotrogocev. Postopek se je potem obnovil zaradi razveljavitve

OŠ Frana Erjavca Nova Gorica / Lutkovna predstava

Miška je povzročila poplavo!

V toplem popoldnevu, v petek, 6. junija, so prvošolčki, ki obiskujejo OŠ Frana Erjavca v Novi Gorici in se v šolskem poslopju zadržujejo tudi v popoldanskih urah, doživeli pravo, drobno lutkovno predstavo. K njim je namreč prišla na obisk igralska skupina, ki jo sestavljajo štiri navdušene gledališke ustvarjalke, med katerimi je dramska igralka Nevenka Vrančič, ki se je prav ob koncu letošnje gledališke sezone poslovila od Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, v katerem je bila članica več desetletij in v njem ustvarila tudi marsikateri posečen lik v otroških igrar. V sončni učilnici je prav v razgibani režiji Vrančičeve

zaživela ljubka, miniatura lutkovna igralka Miška se kopa, v kateri je glavna junakinja simpatična siva miška, ki je morala zapustiti domače bivališče, ker so žabe z regljanjem kalile nočni mir. Miška si je za novo domovanje izbrala čudovit griček blizu Solkana s pogledom na Sočo.

Nevenka Vrančič s protagonistko miško

Sladko je zaspala v svojem novem domeku in se zjutraj sprehodila po cvetočem travniku. Ker si je umazala lepi kožušček, je šla v svoje koritce in se umivala, umivala ... Porabila je toliko vode, da je voda poplavlila solkanske hiše. Ljudje so morali poklicati gasilce in so se spraševali, odkod je pritekla vsa ta voda. K sreči je zlato sonce vse posušilo in vse se je dobro končalo. Otroci so ves čas pridno spremljali dogajanje, ki ga je po zgodbi Arnolda Lobela napisala Marica Faletič, učiteljica na novogoriški OŠ F. Erjavca. Ona je poskrbela tudi za izdelavo mičnih prstnih lutk in lutk na palčki.

Odrček z zelenim gričkom in s hišami z okenci, iz katerih so se prikazovali moške in žene, protagonisti zgodbe, je napravila Tanja Faletič, ki je izoblikovala tudi mikaven gledališki listič. Primerno glasbo je izbral Jure Tori, za posnetek vode je poskrbel Vladimir Hmeljak, za posnetek žab in ptic pa že omenjena Marica Faletič. Lutke so pristrčno oživele v rokah oz. prstih Lidije Bensa, Gabrijele Glob, Marice Faletič in seveda Nevenke Vrančič, ki je ob dolgoletnih igralskih izkušnjah spretno in sproščeno animirala plišasto miško in odigrala tudi vlogo "pripovedovalke". Lutkovna igralka, ki je nastala kot produkcija na seminarju lutkovne šole JSKD v Novi Gorici v februarju 2014, je otroke prijetno pozabavala – posebno veselo so lovili milne mehurčke -, a jih tudi nevsiljivo opozorila na to, da

moramo varčevati pri uporabljanju vode, ki je dragocen vir za naše življenje, pa še na to, koliko škode lahko napravi poplava. V zvezi s tem je učiteljica Marica Faletič povabila otroke, naj doma spomnijo starše, da na šoli še vedno zbirajo pomoč za otroke

iz Bosne in Srbije, ki so doživeli hude poplave in pri tem izgubili vse.

Lepo bi bilo, da bi ta mali lični lutkovni bisserček obiskal še druge otroke, morda tudi malčke v naših zamejskih vrtcih in šolah.

IK

Konec didaktičnih paketov projekta Živi Kras

Lepa izkušnja za slovenske in italijanske učence

V minulih dneh je potekalo četrto, peto in šesto srečanje projekta "Živi Kras - Carso vivo", ki ga je priredil Svet slovenskih organizacij v sodelovanju s Športnim združenjem Soča, Slovenskim katoliškim društvom Hrast, Slovenskim kulturnim in rekreativnim društvom Jadro in Skladom Mitja Čuk. Projekt je finančno podprla Akcijska skupina Kras/Gruppo di azione locale Carso (LAS/GAL). V petek, 6. junija, so se dogodka udeležile osebe s posebni potrebami, psihično ali fizično prizadete, iz vzgojno zaposlitvenih centrov VZS Mitja Čuk, Coopera-

tiva CEST in Agenzia 2001. Srečanje se je pričelo v prostorih sovedenjskega župnišča; tu so si udeleženci ogledali na projektorju slike o Krasu, najprej tiste o naravi in kraških krajih kot na primer floro v različnih letnih časih, jame, morje, Doberdobsko jezero, kraške hiše, vodnjake. Nato so občudovali slike o živalih, ki živijo v kraškem okolju. Projekcijo so spremljali z velikim zanimanjem, postavljali so vprašanja in tudi sami komentirali, še zlasti takrat, ko so na projekciji videli kraje, ki jih sami poznajo. Pozneje so udeleženci odšli z av-

tobusom na Vrh Sv. Mihaela, kjer so si ogledali kraško naravo in njene znamenitosti. V ponedeljek, 9. junija, so se srečanja udeležili dijaki srednje šole Ascoli iz Gorice. V župnišču v Sovodjah jih je pričakal profesor Peter Černic, ki jim je s pomočjo videoprojekcij razložil nastanek in zgodovino Krasa. Po predavanju so se dijaki v spremstvu profesorjev odpeljali na Vrh Sv. Mihaela. Sprehodili so se po stezah do Vižintinov. Po poti so si ogledali znamenitosti tega področja in opazovali, kako sta narava in človek v letih spreminjala to okolje. Izlet se je končal z

ogledom stare kraške hiše pri Vižintinih.

V četrtek, 12. junija, so bili gostje srečanja dijaki in diakinje 7. in 8. razreda osnovne šole Frana Erjavca iz Nove Gorice, ki so v sovedenjskem župnišču poslušali predavanje profesorja Petra Černica o prvi svetovni vojni. Od tod so se udeleženci odpeljali z avtobusom na Vrh Sv. Mihaela, in sicer na Debelo grižo, kjer so si ogledali muzej: zgodovinske slike naših krajev, orožje in orodje, ki so ga uporabljali vojaki med voj-

no. Spoznali so, kje je potekala fronta in kje so bili položaji avstro-ogrske in italijanske vojske. Profesor jim je tudi obrazložil, kakšna je bila "vojaška miselnost" takratnih generalov, v čem sta si vojni taktiki vojskojčih se strani razlikovali in v čem sta si bili podobni. Opisal jim je še dogodek, ko je avstrijska stran, prav na tem odseku fronte, uporabila bojne pline. Nato so šli do nekaj razglednih točk, od koder sega pogled na širše območje takratnega bojišča: tako so dijaki lahko spoznali širše področje bojev in zakaj je bil Vrh Sv. Mihaela, skupaj s Sabotinom, ključnega pomena za obrambo Gorice pred italijansko zasedbo.

Z Debele griže so dijaki odšli na Brestovec, kjer so hodili po strelnih jarkih in kavernah ter spoznavali, kako trdo in nevarno je bilo življenje vojaka. Med dru-

gim so si ogledali daljši obnovljen podzemni rov, kjer napisi opozarjajo na dogodke iz tistih časov. Zaradi izredno toplega dne je postanek "pod zemljo" pomenil prijetno osvežitev. Ob koncu so profesorji, ki so spremljali šolarje, pozvali organizatorje projekta, naj jih še obveščajo o tako zanimivih pobudah.

S tem se je končal niz didaktičnih dogodkov, ki so se izkazali kot izredno uspešni. Udeležili so se jih dijaki številnih šol in gojenci s posebnimi potrebami zaposlitvenih centrov. Vsi so izrazili željo, da bi se v prihodnosti še udeležili podobnih poučnih prireditvev.

Posebna zahvala gre župniku Karlu Bolčini in župniškemu vikarju MSGR Renatu Podbersiču za veliko razpoložljivost in pomoč pri izvedbi predavanj v sovedenjskem župnišču. Zahvala gre tudi Zadrugi banki Doberdob - Sovodnje, ki je dala na razpolago dvorano.

Na stadionu Nereo Rocco

S skupino Pearl Jam je Trst okusil grunge iz 90. let

Ameriška skupina Pearl Jam se je v nedeljo, 22. junija, po izredno uspešnem sobotnem milanskem nastopu pred 60.000 ljudmi, predstavila tržaškemu občinstvu na odru stadiona Nereo Rocco.

Pearl Jam je skupina grunge/alternative rock, ki je bila ustanovljena v ameriškem mestu Seattle (Washington) leta 1990. Nastala je v letih, ko so zasloveli tudi Nirvana, Soundgarden in Alice in Chains, a njihov sound grunge ima primesi, ki se približujejo klasični rock glasbi iz sedemdesetih let. V svoji karieri so prodali več kot 60 milijonov plošč, čeprav so se že od začetka odločili, da bodo imeli "antikomericalno" dušo, ki postavlja na prvo mesto "pravo" glasbo in odnos z oboževalci in zanemarja vse, kar zadeva promocijo, televizijske nastope, intervjuje in drugo reklamo. Skupino Pearl Jam sestavljajo: Eddie Vedder (glas in kitara), Stone Gossard (kitara), Mike McCready (kitara), Jeff Ament (bas), Matt Cameron (bobni) in Kenneth

"Boom" Gaspar (klaviature in orgle). Nedeljski triurni koncert je bil pravi "rock dogodek", ki je prikladal v Trst njihove fane iz cele dežele in sosednjih držav. Zaigrali so 34 pesmi iz svojega bogatega repertoarja - tako iz prve uspešne plošče "Ten" (1991), kot iz zadnje "Lightning Bolt". Seveda niso pozabili klasičnih "Alive", "Better Man", "Jeremy" in "Even Flow". Nastop so začeli s pesmijo "Elderly Woman Behind the

Counter in a Small Town", nato sta "Low Light" in "Black" dokončno vžgali občinstvo. Sledilo je nekaj novih in starejših pesmi in po 45 minutah glasbe je pevec Eddie Vedder prvič nagovoril svoje oboževalce. V tekoči italijanski: spomnil se je na prijatelja Johnyja Ramone, kitarista skupine Ramones, ki je pred leti umrl. Publiko je spodbudil, da je večkrat izrekla njegovo ime in ga pozdravila, nato pa mu je posvetil melanholično pesem "Come Back". Na tržaškem

Foto D&M

stadionu, odetem v popolno temo, se je prižgalo na tisoče lučk vžigalnikov in telefončkov; prevladovali so seveda le-ti, kar je pač zgovorna priča novih časov. Nastop skupine Pearl Jam je vse skozi potekal na izredno visoki

tehnični ravni. Eddie Vedder se je približeval občinstvu in iskal živ stik z njim. Ko so se na stadionu prižgale vse luči, so se člani skupine zahvalili svojim fanom in jim povedali, da brez njihove podpore Pearl Jam sploh ne bi obstajali. Med aplavzi se je nato zaslišal riff kitare, uvod v znano pesem, uspešnico Neila Younga, "Rockin' in the Free World". Tridesetisočglavo občinstvo je popolnoma pobesnelo, vsi so na glas peli z Eddiejem besede znane pesmi in navdušenje je dose-

glo višek. Po zadnji pesmi "Yellow Ledbetter" so se člani skupine iz srca zahvalili in lepo pozdravili. Prisotni oboževalci Pearl Jamov, večina ljudi med tridesetim in petdesetim letom, ki jih je glasba v mislih in duši odpeljala neposredno v 90. leta, so zapustili tržaški stadion zadovoljni in prežeti s pozitivnimi občutki, ki jih je ameriška skupina ustvarila samo s svojo glasbo, brez posebnih scenografskih pripomočkov in razsvetljave na odru, kot jih po navadi vidimo

ob takih velikih glasbenih dogodkih. Koncert sta organizirali družbi Live Nation Italia in Azalea Promotion, v sodelovanju z Deželo Furlanijo Julijsko krajino in Občino Trst. Evropska turneja, ki se je začela 16. junija v Amsterdamu, se bo po Milanu in Trstu nadaljevala v drugih evropskih mestih, na Dunaju, v Berlinu, Stockholm in se bo končala v znamenitem kraju Milton Keynes v bližini Londona.

Katja Ferletič

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (30)

ČREVESJE - PRVA BOJNA LINIJA IMUNSKEGA SISTEMA

Na predavanju o probiotikih in krepitvi imunskega sistema, ki je bilo v Ljubljani 11. junija, smo lahko slišali, kako je črevesna flora temelj zdravja, zato bi se morali že kot otroci naučiti skrbeti za svoje črevesje.

Dr. Heide de Togni, ki je po izobrazbi farmacevtka in kemik ter deluje že vrsto let kot raziskovalka mikrobiote in probiotikov, ter podpisana naturopatinja, avtorice te rubrike, sva poudarili pomen zdravega črevesja za zdravje celega telesa. Danes se vse bolj uveljavlja transplantacija mikrobiote, presaditev črevesne flore človeku, čigar imunski sistem je slab zaradi intenzivnih terapij z zdravili. Človek, ki je danes bolan, je po transplantaciji mikrobiote naslednji dan zdrav!

Naloga mikrobiote ni samo prebavljanje hrane, v mikrobioti se nahajajo celice M, limfociti, in nešteto drugih celic, ki sestavljajo naš imunski sistem, saj je v črevesni mikrobioti kar 60% vseh celic imunskega sistema. Mikrobiota je povezana tudi s centralnim živčnim sistemom, mnogo bolezenskih stanj (depresija, bipolarna motnja, anksioznost ...)

razumemo v povsem drugačni luči, če upoštevamo stanje črevesne flore. Črevesje ne poimenujemo zaman tudi drugi možgani, saj so možganski neurotransmetriji (živčni prenašalci) neposredno povezani s črevesjem. Ko se na primer nepravilno prehranjujemo, sluznica v črevesju zaradi vneta in nepravilnega pH nabrekne, to stanje pa se po živčnih prenašalcih prenese v možgane, ki nepravilno prehranjevanje zaznavajo kot stanje stresa. Enako se zgodi v obratni smeri - ko smo v stresnem obdobju, sluznica v črevesju nabrekne, tj. ko smo živčni, napeti, žalostni, jezni, imamo diarejo, smo zaprti ali imamo napihnjen trebuh.

Dokazano je, da nekateri bakterijski sevi delujejo na predel možganov in znižujejo raven stresnega hormona kortizola. S spremembo črevesne flore se spremeni tudi izločanje nekaterih neurotransmetiterv in hormonov. Človeška mikrobiota tehta približno 1,5 kg in vsak izmed nas ima v telesu 1,5 kg mikroorganizmov, od katerih je 5% približno slabih bakterij, 15% je dobrih in 80% je nevtralnih bakterij. Naša naloga je, da dosežemo, da se tistih 80% nevtralnih bakterij ne bo

nikoli obrnilo proti nam, ampak bodo delale za nas. Zavedati se moramo, da živimo zaradi bakterij in bakterije živijo zaradi nas. Le-te so živele na svetu veliko pred nami, zato se moramo mi njim prilagoditi in ne one nam.

Kako lahko to storimo? Predvsem s pravilnim prehranjevanjem, z uživanjem zelenjave (vlaknin) predvsem popoldan in zvečer. Tudi meso v zmernih količinah ne škodi, škodijo pa ogljikovi hidrati in rafinirani sladkorji v drugi polovici dneva, le-te je najbolje uživati dopoldan. Na takšen način v našem črevesju ne hranimo slabih bakterij, ampak samo dobre, ki bodo delale nam v korist.

Če je naša mikrobiota v ravnovesju, bo to zaviralo rast bolezenskih stanj in tudi tumorjev. Če so tumorji že razraščeni, nam probiotiki pomagajo pri blaženju določenih stanj, kot je diareja ob kemoterapiji.

Na predavanju je bil govor tudi o glivi kvasovki *Saccharomyces boulardii*, ki v našem črevesju deluje probiotično in ubija patogeno kandido po celem telesu, zavira rast Helikobakter *Pylori* ter učinkovito preprečuje diarejo in rota virus.

Slišali smo lahko tudi parametre izbire dobrega probiotika, ki nikakor ne sme vsebovati več kot 4 različne

seve bakterij, saj so si le-te pogosto konkurenčne med seboj in se izničujejo.

Dobri probiotični izdelek mora vsebovati vsaj milijardo bakterij, nikakor pa ne preveč. Če ima kdo težave z odvajanjem, ga bo namreč previsoko število bakterij zaprlo, v tem primeru so 3 milijarde čisto dovolj.

Dobri probiotični izdelek mora biti v obliki kapsul, saj edino prah zagotavlja stabilnost sevov.

Probiotična terapija naj traja vsaj 1 mesec, saj se v tem času vzpostavijo trajne kolonije bakterij v črevesju, nato se ohranja zgolj vzdrževalna terapija probiotične kure, in sicer 1 teden na mesec.

Enomesečno preventivno probiotično kuro je smiselno ponoviti vsaj 2-krat letno, spomladi in jeseni. Zdravo črevesje je temelj zdravja, ki ga napravimo predvsem z napačno prehrano in napačnim življenjskim slogom, zaradi česar toliko bolj potrebujemo dobro probiotično integracijo.

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 24. junija, ob 14. uri.

Ob prijateljih je vse lažje

Nepričakovano

Noben prijazen dejanje,
pa naj si bo še tako majhno in nepomembno,
ne bo nikoli pozabljeno.

Ezop

Veliko je razlogov, zaradi katerih je obdobje, ki ga z mojem preživljava, izredno utrujajoče in naporno. In ravno to so trenutki, ko človek dejansko spozna, koliko in kakšne prijatelje ima okoli sebe. In, doletelo me je nepričakovano presenečenje ... Če je res, da je bogat tisti, ki ima veliko pravih prijateljev, spada z mojem v sam vrh najbogatejših. In najsrečnejših. Kajti dejansko v teh mesecih sva spoznala, da je prijatelj res neprecenljiv zaklad.

Večer je, poletni večer, čeprav nekoliko mrzel, zunaj pojejo murni, zunaj so kresnice in nebo nad mojo hišo je ena sama prostranost. Tako poletje mi je pisano na kožo in kljub naporom vem, da sem srečna, da imam vse to. Poletje, nebo, murne in travnik, čisto lasten travnik, ki sem si ga želela kot otrok. Ne vem, kako sem si vse to zaslužila, zamislim se nad vizitko, ki sta mi jo skupaj z zelo lepim keramičnim okraskom darovala Stefano, gradbenik, ki je izvajal dela pri najini hiši v Benečiji, in njegova žena.

Gre za razmišljanje o dobrih dejanjih, ki ga je baje spravil na papir že Ezop, kar nam je v dokaz, da je bila prijaznost cenjena od pradedovine sem. In da sta tudi v časih, ko človeško življenje ni bilo tako dragoceno, kot je danes, in je bil človek največkrat človeku volk, prijaznost in pozornost do sočloveka veliko pomenili.

Meni je enostavno prijetno, če lahko bližnjemu pomagam. Četudi mi pozornost do sočloveka ukrade nekaj časa in truda, rada priskočim na pomoč. Ker mi je ob tem lepo, ker mi je težko reči ne. Ker vem, kolikokrat bi tudi sama ne zmogla brez tuje pomoči. In tako skoraj nikoli ne odrečem solidarnosti tistim, ki me prosijo za uslugo, ali tedaj ko že sama razumem, da je prijatelj v stiski in se sam ne bo potegnil iz zagate.

Tistih deset, dvanaest let, ki sva jih preživela v Kostanjevici, sva

z mojem skušala biti ljudem kar se da na roko. To tudi zato, ker nisva rada zadržana in ošabna, pa čeprav je prijateljica, ki se je tako kot jaz preselila na Kras, prisegala ne neko "distanco". Jaz tega enostavno ne znam. Ne zmorem. Samo en obraz imam. Samo spontanost poznam. In povrh imam ljudi rada, družbo tudi. In če je bil kdo v škripcih, sva po svojih močeh vedno rada pomagala, tako da sva kidala sneg, prevajala, pisala pisma, hodila po nakupih ali priskočila na pomoč pri studiju italijanščine.

Na vse te priložnosti sem nato enostavno pozabila, bile so pač del mojega družabnega življenja, ki ga imam tako rada, in del

tistega časa, ki sem ga preživela v družbi sovaščanov. Sedaj, ko sva šla skozi naporno obdobje selitve, ki se na srečo končuje s praznjenjem in čiščenjem hiše ter odnašanjem drv, sem spoznala, kako močno so se te moje drobcene prijaznosti vtisnile v zavest ljudi. Začelo se je že, ko se je na ulici prikazal kamion in sva začela počasi natovarjati svoje stvari, tudi tiste potrebščine, ki so nujne pri vsakdanjih opravilih. A jih nisva pogrešala. Soseba nam je kuhala kavo, za nas in za tiste, ki so

pomagali pri selitvi, ponudili so nam celo posteljo, a midva, ki nisva rada v napoto sva zadnja dva tedna prespala kar na ležalki za plažo. Prihajati so začela tudi darila ... Pravijo, da moraš nekaj podariti tistemu, ki se seli v nov dom, mi je s solznimi očmi povedala neka sovaščanka, medtem ko mi je naročje polnila enostavno z vsem. Z rastlinami, ki sedaj krasijo novi dom, z ročno izdelano stensko uro, z okrasnimi krožniki. In sem znala reči samo hvala, saj je preveč, saj si ne zaslužim. A sem poslušala to, da sva z mojem na vasi pustila nepozaben pečat, da naju bodo pogrešali, da sva bila vedno z vsemi prijazna.

Tudi odvoz smeti, ki sem se ga najbolj bala, saj je mož zaradi utrujenosti in zgodnjega vstajanja že čisto brez moči, ni bil problem. Zbralo se je nekaj mladih fantov in deklet. Punca, sedaj že mamica zale deklice, ki sem ji pomagala pri

italijanščini, me je vprašala, ali res mislim, da je pozabila na vse, kar sem storila zanjo. Saj je minilo že toliko let, se čudim. A vendar, mi odgovarja, dobra dejanja ne gredo nikoli v pozabo in se prej ali slej povrnejo.

To mi zagotavljajo tudi novi prijatelji iz Benečije. Stefano pravi, da ne bo pozabil tistih mesecev, ko je delal pri nas in ko smo bili ne samo z njim, ampak tudi z njegovimi podrejenimi vedno vlnudni, prijazni in odprtih rok. Zato lahko vedno računamo nanje. Kot lahko računam na Riccarda, ki išče kupca za mojo hišo, ali na vse tiste, ki mi skušajo pomagati pri premostitvi najrazličnejših težav. Toliko jih je. In pri srcu mi je toplo. Zunaj nad Korado divja lepa poletna nevihta, pri nas je suho in mirno, kot bi mi tudi narava hotela

pokazati svoj najlepši obraz. Kolikokrat sem tarnala nad smolo, nad streho, ki pušča, nad težavami, ki mi jih je življenje prinášalo. Sedaj sem spoznala, da je treba večkrat le stisniti zobe in verjeti, predvsem pa ohraniti poštenost in dobroto. Kdor je dober s sočlovekom, ne bo nikoli ubog in sam, dobra dejanja pa se prej ali slej vedno povrnejo. In ob prijateljih je vsak trud lažji.

Suzi Pertot

Od 14. MAJA do 19. JULIJA

Po tridesetih letih dejavnosti, v katerih sta nas označevali tradicija in odličnost, ob estetski prenovi našega sedeža, da bi ga na najboljši način prilagodili varnostnim predpisom, nudimo

Pomemben 30% popust pri nakupu biserov, diamantov in sploh dragocenih kamnov

Poleg tega bomo v tem času vsem gostom poklonili BISER.

Il Crogiolo - Zlatarska delavnica

Červinjan (UD) - Tel. 0431.34336 - info@ilcrogiolo.net

Z 9. strani

Sodobna literatura ...

Pa vendar bi sam najbolj izpostavil konec pesnika in besednega ustvarjalca Mihe Obita, ki kot tankočuten

zbrani tišini je posvet sklenil s pričevanjem o tem, kako sam pesni v beneškem narečju, ki je eden od njegovih jezikov, a se

spremljevalec in sooblikovalec Beneške Slovenije na svoji koži živi izzive sodobnega časa. V

znajde v zagati, ko ne najde besede, s katero bi opisal neki predmet, in se je zato Miha Obit

na glas v Špetru vprašal, kam naj gre iskat, ali v slovenski knjižni jezik ali v italijanskega. V narečju namreč pesnik ne najde vseh izrazov, nekje v zraku je obviselo mnenje, da je najbolje, če ga gre iskat v slovenski jezikovni kotel, a že dejstvo, da se je na glas to odkrito vprašal, govori o tem, kako živa je beseda. Na posvetu so manjkali tisti, ki manjkajo povsod pri nas: šolniki in mladi. Seveda je veliko razlogov, zakaj jih ni bilo, veliko jih je in vsi so opravičljivi, kot vedno, le škoda, ker moram to napisati, ker je bil to posvet, na katerem bi se tako šolniki kot študentje lahko naučili marsičesa, predvsem pa bi iz prve roke slišali zadnja dognanja o živi slovenski besedi pri nas. Včasih se na takih posvetih sprašujem, kaj se je z nami zgodilo, da ne cenimo več najlepšega med nami! In seveda upam, da se bo kaj spremenilo!

Z 12. strani

Protagonistka bo ...

SNG Nova Gorica bo tudi letos poskrbelo, da bodo otroci radi zahajali v gledališki hram. Tudi v naslednji sezoni bodo namreč pripravili pester program otroških predstav v abonmajih Goriškega vrtljaka, in sicer Veliki polček in Mali polček; vsak od njiju bo ponudil sedem predstav. Nadaljevale se bodo tudi Gledališke igralnice, ki jih je do letošnje sezone uspešno vodila igralka Nevenka Vrančič, v naslednji pa bo z malčki ustvarjala Medea Novak s sodelavci. V okrilju gledališča bo še naprej deloval Amaterski mladinski oder, ki ga je štiri desetletja vodil Emil Aberšek. Ob njegovi letošnji upo-

kovitvi bosta vaje AMO prevzeli dramaturginja Tereza Gregorič in igralka Adrijana Boškova Batič. Naj povemo še, da se letos vsebinsko bogata programska knjižnica, polna lepih fotografij, predstavlja v povsem novi preobleki: mladostno podoba ji je dal Tomaž Plahuta, doma iz Nove Gorice. Abonenti SNG nova Gorica lahko zbirajo med različnimi abonmaji: abonma Četrtek (8 predstav), Redni abonma (abonma Sreda, Četrtek - ta vključuje tudi pogovore z ustvarjalci predstav v sklopu kluba Ambasadorji gledališča -, Petek, Sobota), Abonma Veliki oder (7 predstav), Abonma

Mali oder (6 predstav), abonma Nedelja popoldan (4 predstave) abonma Konto (predstave po lastni izbiri).

Spomladanski vpis abonmaja poteka od 16. junija do 11. julija, jesenski vpis pa bo možen od 1. septembra do 3. oktobra. Dijaki in študenti lahko vpišejo abonma od 1. septembra do 3. oktobra 2014. Blagajna SNG Nova Gorica (Trg E. Kardelja 5) je v času vpisa abonmajev odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00 ter uro pred začetkom predstav. Dodatne informacije o vpisu dobite na telefonskih številkah (predklicna številka iz Italije 003865) 05 0335 22 47 (blagajna) in 05335 22 51 (informacije) ali po elektronski pošti blagajna.sng@siol.net in info@sng-ng.si.

GORIŠKA BRDA Na gradu Dobrovo

Okrogla miza o meji

V petek, 20. junija 2014, je na gradu Dobrovo v Goriških Brdih potekala okrogla miza o življenju ob jugoslovansko-italijanski meji 1947–1990. Strokovno srečanje zgodovinarjev je pripravil Območni odbor Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve ob sodelovanju Občine Brda. Prireditelj je bila posvečena Dnevu slovenske državnosti. Sedanje stanje na mejni črti med Slovenijo in Italijo je precej bolj svobodno, odprto

in sproščeno, to je tudi eden od rezultatov osamosvojitve Republike Slovenije in sobivanja v Evropski uniji. Okroglo mizo je vodila zgodovinarica Jelka Piškurić iz Študijskega centra za narodno spravo iz Ljubljane. Svoje razprave o življenju ob jugoslovansko-italijanski meji, posebno v prvih desetih letih po njeni vzpostavitvi, pa so predstavili štirje zgodovinarji. Mag. Jernej Vidmar je spregovoril o delovanju sodišč in drugih represivnih organov pri nadzoru meje na Severnem Primorskem v letih 1948–1951. Na podlagi arhivskih dokumentov je glede na posamezna leta navedel število prebegov in žrtev med prebežniki na meji. Tistim, ki so jih zajeli, so sodili za poskus pobega preko državne meje. Praviloma so bili v letih 1948–1951 obsojeni na dolgoletni odvzem prostosti s prisilnim delom, odvzem državljanskih pravic, nekateri pa tudi na zaplembo premoženja in na izgon iz kraja prebivanja. Sodišča so izvajala zaplembe premoženja tudi tistih posameznikov in družin domačinov, ki jim je v letih pred priključitvijo in po priključitvi Primorske k Jugoslaviji septembra 1947 uspelo zbežati na zahod. Neža Strajnar je predstavila vpliv vzpostavitve državne

meje med Jugoslavijo in Italijo leta 1947 na vsakdanje življenje prebivalcev ob njej, osredotočila se je na Goriška Brda. Poleg arhivskih virov je uporabila večje število pričevanj Bricev iz nekdanjega stometrskega mejnega pasu. Mag. Renato Podbersič je predstavil Cerkev in mejo na Goriškem po drugi svetovni vojni. Obravnaval je razmejitve in razdelitve Goriške nadškofije in prilagoditev cerkvene organizacije novim političnim razmeram. Hkrati je spregovoril o pritiskih tedanjih komunističnih oblasti na Cerkev in posamezne duhovnike. Prof. Majda Sfiligoj, hčerka znamenitega tigrova dr. Avgusta Sfiligoja, po rodu z Dobrovega, je dala svojemu prispevku naslov O meji nekoliko drugače. Obravnavala je usodo Slovencev, ki so pobegnili iz socialistične Jugoslavije in se ustalili v

zamejstvu. Poleg tega je predstavila še svoje izkušnje, predvsem strah, pri prehodih čez mejo. Predavanjem so sledili pričevanja udeležencev in obširna razprava. Tematika meje, ki je tudi na Goriškem boleče zarezala v enoten zgodovinski, gospodarski in verski prostor, je ostala zasidrana v spominu občanov. Tudi posameznim smešnim situacijam malega tihotapljenja in varanja carinikov ni uspelo razbliniti splošnega občutja nelagodja in utesenjenosti. Omenjeno je bilo tudi, da je advokat dr. Avgust Sfiligoj v Gorici nudil brezplačno pravno pomoč ljudem, ki so uspešno pobegnili preko meje. Del udeležencev si je ogledal še nekdanji stražarski stolp na Plešivem, ki je spomeniškovarstveno zaščiten in bo v naslednjih letih obnovljen v spomin na hudo obdobje briške zgodovine. Prispevki, ki so bili predstavljeni na okrogli mizi, bodo v prihodnjem letu objavljeni v posebnem zborniku in bodo vplivali na oblikovanje splošne slovenske narodne zgodovine.

Peter Stres

Z 8. strani

Vzneseno prehojena ...

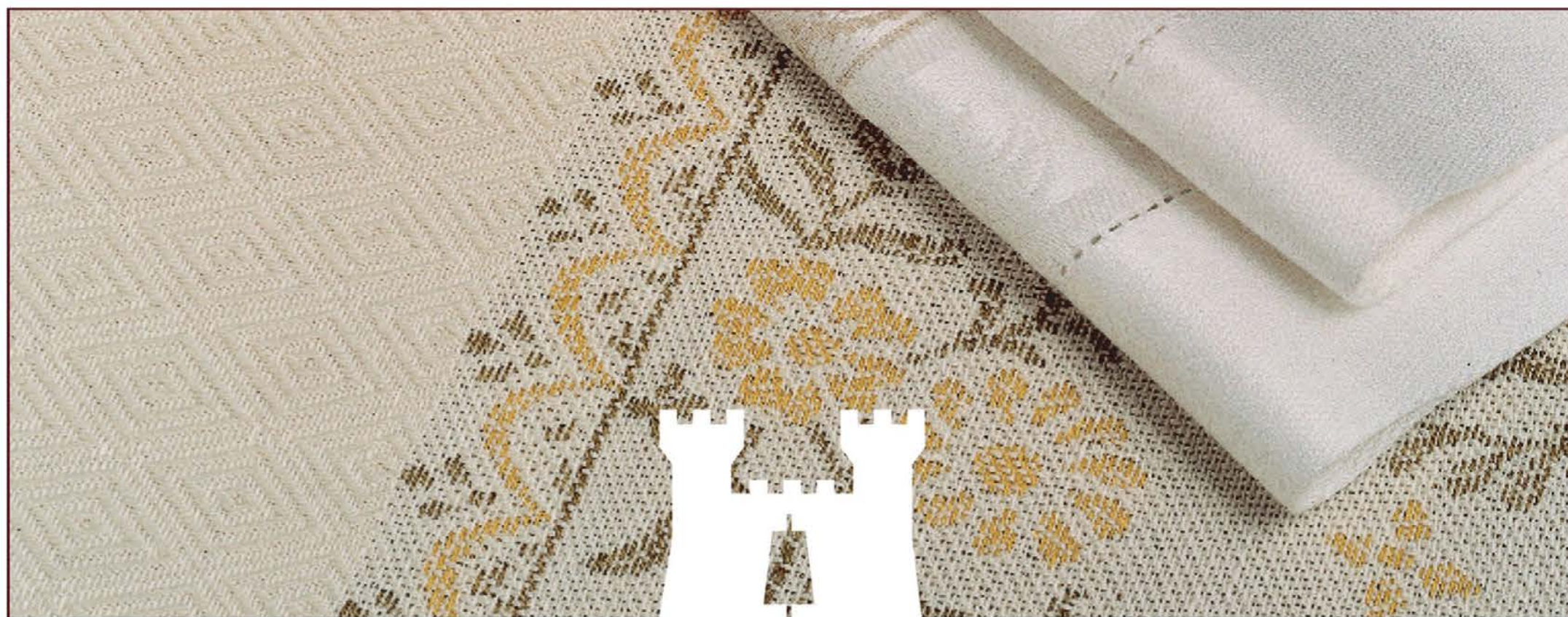
Povedal je še: "Lojze Bratuž je danes prišel skozi glavna vrata na Goriški grad kot simbol častnega gosta in deli svoje bogastvo: glasbo. Nam, ki smo zdaj tu, in tudi drugim ob nešteti priložnostih. Kako prazničen dan za slovensko besedo in slovensko pesem! Bogdan Kralj piše: 'Pesem je zvesta spremljevalka našega življenja (...). Bila je v preteklosti in je še danes, v stalno spreminjajoči se družbi, važen povezovalni člen. Zato je vsak praznik tudi naš praznik. Naj ta zgoščenka pripomore k praznovanju slovenske kulture, ustvarjalnosti in poudarjanju slovenskega kulturnega prostora. Na večerje je o zgodovini zbora in njegovih dosežkih spregovorila pevka Alenka Hvalica. V drobni publikaciji, priloženi ploščku, so še kurikulum zbora Lojze Bratuž in Bogdana Kralja - sam v drugem zapisu naziva "mnogo tehtnih misli o tehničnih, izvajalskih in programskih smernicah, ki označujejo njegovo delo in odlikujejo karakteristike zbora" (kot je dejal Janko Ban), program plošče z navedbo naslovov, skladateljev in krajev, letnic izvedbe oziroma snemanja ter navedba imen snemalcev Nika Klanjščka in Vasja Križmančiča. Doživeti večer ob predstavitvi zgoščenke se je nadaljeval z zdraviciami na slikovitem notranjem grajskem dvorišču, kjer so v nočni tišini pod vodstvom Bogdana Kralja zvene iz grl zagnanih pevcev pesmi iz bogate repertoarne zakladnice zbora Lojze Bratuž, ki vztraja na začetni poti; na njej je znal zmeraj kleno in pogumno premoščati občasne, prehodne težave, s katerimi se prej ali slej zmeraj srečujejo zborovski sestavi, katerih ustvarjalna pot se vije toliko desetletij.

stvom skladatelja prof. Stanka Jerčiča, od l. 1996 do 2000 pa Stojana Kureta. Takrat je za zborovske vajeti prijel Bogdan Kralj, ki je študiral klavir in zborovsko dirigiranje na Glasbeni matici v Trstu, na kateri je od l. 1993 ravnatelj.

V več kot 60-letni zgodovini je zbor pel v naši deželi, po Sloveniji, Italiji, Srbiji, Franciji, Švici, Češki, Avstriji in Nemčiji. Večkrat je snemal za italijanski in slovenski državni radio in televizijo, občasno pa je sodeloval tudi pri opernih zasedbah. Udeležil se je več zborovskih državnih in mednarodnih tekmovanj in prejel marsikatera pomembna priznanja. V zadnjih letih so se pevci iz domače okolice pridružili tudi ljubitelji petja iz bližnjih krajev Slovenije, kar daje zboru še pomemben pečat čezmejnega sodelovanja in povezovalnega slovenskega kulturnega prostora. Na večerje je o zgodovini zbora in njegovih dosežkih spregovorila pevka Alenka Hvalica.

V drobni publikaciji, priloženi ploščku, so še kurikulum zbora Lojze Bratuž in Bogdana Kralja - sam v drugem zapisu naziva "mnogo tehtnih misli o tehničnih, izvajalskih in programskih smernicah, ki označujejo njegovo delo in odlikujejo karakteristike zbora" (kot je dejal Janko Ban), program plošče z navedbo naslovov, skladateljev in krajev, letnic izvedbe oziroma snemanja ter navedba imen snemalcev Nika Klanjščka in Vasja Križmančiča.

Doživeti večer ob predstavitvi zgoščenke se je nadaljeval z zdraviciami na slikovitem notranjem grajskem dvorišču, kjer so v nočni tišini pod vodstvom Bogdana Kralja zvene iz grl zagnanih pevcev pesmi iz bogate repertoarne zakladnice zbora Lojze Bratuž, ki vztraja na začetni poti; na njej je znal zmeraj kleno in pogumno premoščati občasne, prehodne težave, s katerimi se prej ali slej zmeraj srečujejo zborovski sestavi, katerih ustvarjalna pot se vije toliko desetletij.

CARNICA ARTE TESSILE
IMBELLINUM

za ljubitelje lepih stvari

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14

tel. št. +39 (0)433 74129

faks +39 (0)433 747529